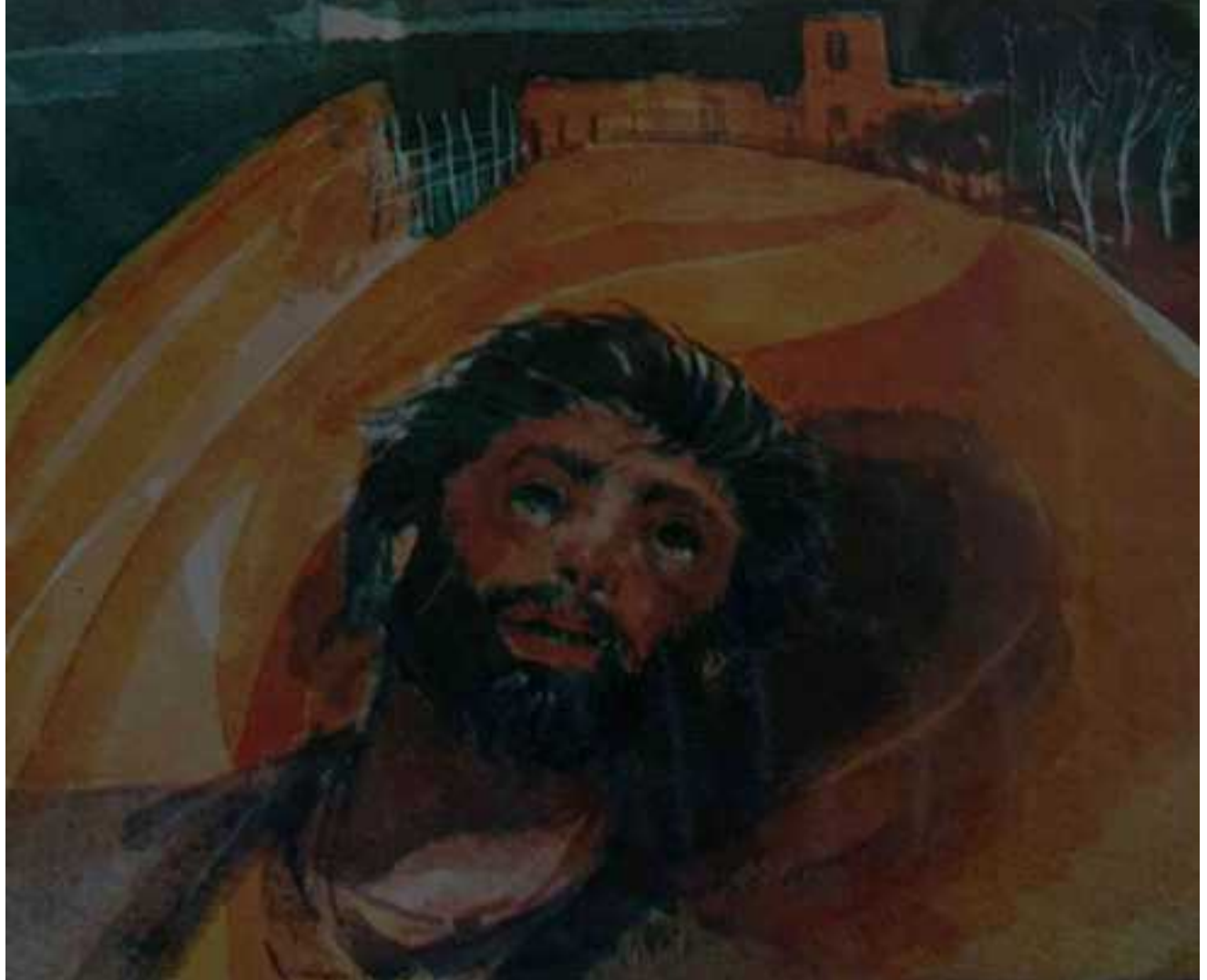

مرنگیں مرلو پھپھیں چم

غنی پرواز

مرنگیوں مزد و پچھیں چم

غنی یرواز

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

© بلوچی اکیڈمی

مرتگیں مردء پچیں چم	کتابء نام :
غنی پرواز	نوشتہ کار :
بلوچی اکیڈمی کوئٹہ	شنگ کار :
آصف پرنٹنگ پریس کوئٹہ	چاپ جاہ :
شائستہ مخاری / منظور بسمل	کمپیوٹر کمپوزر
کلیم خان	ٹائٹل :
2001	اولی چاپ :
500	ڈانگ :
110 کلدار	بہا :

حیات بلوچ ءِ نام ءِ

ردءُ بند

آزما نائے

6	مرنگلیں مردءِ پچیس چم	-1
11	زیاتیں رژن زیاتیں مسیت	-2
20	بوچیے گوں گراب بستگ	-3
27	نوکیں بادشاہ	-4
38	دنیا تہارانت	-5
43	آس	-6
49	چمگء گلاب	-7
53	جن	-8
57	دگرء ہال مدئے	-9
60	شد	-10
65	پیگو بدماش	-11

68	12- لالوچ
71	13- جاورانى بندى
75	14- گدار كے انت؟
82	15- وتن دوست
85	16- زلم ء آسر
88	17- رو كيس دل
94	18- سر پدئے؟
103	19- دردے كه بے در مان بيت
115	20- چه لوگ ء چول در بياهاں؟
120	21- گوزيت امر وزر گامانى
128	22- شداد ء بهشت
133	23- از كسى

آزمائیک

151	24-	نماز
152	25-	برات ءء حجات
153	26-	بر لری
154	27-	زند
155	28-	سر پیگین مساپر
157	29-	من، هیال ء منزل
158	30-	انام
159	31-	مز نین شاعر
160	32-	دل پیکین شو نکار
162	33-	گناه
163	34-	ردی

164	35-	جھد
165	36-	رہچاری
166	37-	دوازده سال ۽ رند
167	38-	وڀاداريس همراه
168	39-	توپان ۽ وزير
170	40-	نو کيس مهر
171	41-	نو کيس پلسپه
176	42-	دگه ڈول
178	43-	زند ۽ مرگ
179	44-	دل ۽ ارواه

آزمانک

مر تگیں مردِ پچیں چم

مرچی آئی ءِ چم پچ اتنت۔ بلکیں پورئی ءِ پچ اتنت۔ ہنچو ہلکٹ بوت،
 گھنئے پہ دلگوش چارگانٹ۔ مناہم پہ دلگوش چارگانٹ۔ چوہم گمان بوت، گھنئے
 چیزے گمگ لوہیت۔ گوں من ہم چیزے نہ چیزے گمگ لوہیت۔ من
 شری ءِ سر ءِ چارات، آئی ءِ چم پہ دل پچ اتنت۔ پورئی ءِ پچ اتنت۔ گھنئے زانا گوں
 من الوت و سک سک کنگا اتنت۔ چمن پہلی لوٹنگا اتنت۔ چیا کہ چد و پیر
 آئی ءِ چم پھر پچ نہ بوتگ انت۔ بلکیں پورئی ءِ چپت بوتگ انت ءِ بس یک نیمکے ءِ
 کلاہے شملگ بوتگ انت، تاکہ آخرو تاب ءِ واستاکمگ ءِ دیت بخت۔ راہ ءِ
 شت بخت۔ اگن ناں منی ڈولیں مردم یے و، پہ نیم چمتی ہم نہ چاراتگ انت ءِ
 من مدام ہیال کنگ کہ چشمیں گرورجوان نہ انت۔ چیا کہ زیاتیں گورو ءِ آسر شر
 نہ بیت۔ یا تباہی و بربادی بیت، یا گڑ امرگ ءِ میران۔۔۔، بے منی ہیال وتی
 دل ءِ بوتگ، ءِ آگوات ءِ گون بوتگ ءِ بال بوتگ۔

آشپ پہ مئے کلگ ء سکین گرانیں شے ات۔ من واب اتاں، کہ
 اناگہا پد رھت ء آگہ بوتان۔ گوشاں چاریں بنمگاں واوزارات۔ بزاں توپانی زمیں
 چندے بنا بوتگ ات۔ ء مہلوکات چو گنوک بیگ ء تچکات، چہ لوگاں در آہگا
 ات ء دیم پہ پٹ و پڈاں روگات۔ تاکہ لوگ ء بادگیرانی چیر ء چیر متریت ء مہ
 مریت۔ من ہم تچاں تچان ء چہ لوگ ء در اتکاں۔ ء لوگ ء کش ء پٹ ء
 شت ء اوشتاتاں۔ ء زمیں چند ء بندی ء و داریک بوتان۔ دماں پہ دماں، پدماں
 پدا، زمیں چند بوت، ہمیشا تا سباہ ء سر ء چم ٹشے اینگ ہم نہ بوت انت۔
 سباہ ء سر ء روج ٹک ء وہد ء کہ زمیں چند بندیوت، گڑا من لوگ ء
 پترتاں۔ پہ ناکا میں دلے ارز بست۔ گد بد لینتاں ء دیم پہ کار گس ء رہ گپتاں۔ چہ
 وتی لوگ ء کتے دور شنگ اتاں، کہ اناگہا دیست، دکے ء چیزے کپنگ۔ من
 نزیک ء شتاں ء فرسی ء سر ء چارات، تہ دیست، ہما مرد انت کہ جندیے
 مرنگ، بے چم یے پچ انت۔ من پہ ہیرانی آئی ء خم چاراتاں۔ چیا کہ من آئی ء
 چم پہ پچی ء پھر نہ دیستگ اتاں۔ پدا آئی ء کش ء نشتاں ء آئی ء چمانی توک ء
 چارات۔ سکین رعبداریں چم اتنت۔ وتی زند ء مرد ء جند ہم سگ رعبدار
 بوتگ۔ ء اگن وتی اے رعبداریں چم یے پچ بختین انت، گڑا انگت گیشتر
 رعبدار بوتگ ات۔

اناگما من هیال کت کہ ، اے رعبداریں مرد گوں اے رعبداریں
 پچماں اگن مقدونیه ء پیداک بوتیں تہ سکندر اعظم بوتگ ات ، منگولیا ء
 پیداک بوتیں تہ چنگیز خان بوتگ ات ، برطانیہ ء پیداک بوتیں تہ کرامویل
 بوتگ ات ، فرانس ء پیداک بوتیں تہ نیپولین بوناپارٹ بوتگ ات ، اٹلی ء
 پیداک بوتیں تہ مسولینی بوتگ ات ، جرمنی ء پیداک بوتیں تہ ہٹلر بوتگ ات۔
 سپانیہ ء پیداک بوتیں تہ فرانکو بوتگ ات۔ بے ایشی ء بد نسیمی بوتگ کہ
 پاکستان ء ڈولیس ملکے ء پیداک بوتگ۔ پاکستان و ملک ناپرساں انت۔ ادا
 بادشاہے پیداک بہ بیت ، آہم پخیر بیت۔۔۔۔۔

منا گوں آئی ء ہمدردی پیداک بوت۔ ہمیشا گشاد گشاد ء گوں راستی
 دست ء دولنگ ء آئی ء چمانی کونس بند کتاں۔ بے دست ء دور کنگ ء
 شرت ء ، چم پد اچ بوت انت۔ من پدا ہما ڈول ء گوں راستی دست ء دولنگ ء
 آئی ء چمانی کونس بند کتاں۔ بے گوں دست ء دور کنگ ء چم پد اچ بوت انت۔
 ہچو مالوم بوت ، گئے آچہ قبر و کسارت ء پیسروتی دراہیں زند ء چم بندی ء کمی ء
 پورہ کنگ لوہیت۔ زند ء و آئی ء دنیا الکا پ ء نہ چار اتگ ، ہمیشا نوں آئی ء الکا پ ء
 چارگ لوہیت۔ آئی ء گوں وتی چم بندی ء بازیں مردے آزار ء گلہ دار کنگ ، ء
 نوں آدر ستاں چہ وت ء ووش ء از یگ کنگ لوہیت۔

من یک رندے پداگوں راستی دست ءِ دولکنک ءِ آئی ءِ چمانی کونس
 بند کتاں، بے گوں دست ءِ دُور کننکا، چم پدا تچ بوت انت۔ چریشی ءِ رند من
 سدک بوتال، کہ اے مرد ءِ چم گوں من بند نہ بنت۔ بلکنیں ہمیشا کہ گوں من
 وتی زند ءِ ہر جہر تے کہ بوتگ یے، آئی ءِ اثر ماں آئی ءِ چماں انگت پھنچنگ۔
 گوں اے ہیال ءِ آہگ ءِ، من پادا اتکاں ءِ آئی ءِ لوگ ءِ شتاں۔ آئی ءِ
 زال ءِ مستریں سچ ہمود اتنت۔ وھدے من، آحال داتاں، گڑاھر دکاں ہیسکار
 ات ءِ پہ دل تیر کہی گوں من گشت۔
 ”بریں مارا پیش یے بدار۔۔“

من درزائینت ”تہتے، نپادے ءِ چادرے بزورات گوں۔۔“
 جاگہ نزیک ات ءِ نزیک گوراں گاڑی نیست ات، ہمیشا پادان ءِ شتیں۔
 ”اؤ، من نہ بوتال۔۔ چتو من پیش بکپتیناں شرترات“ آئی ءِ زال ءِ
 پریاتے جت ءِ پشت یے پرکت ءِ گریت یے۔
 آئی ءِ مستریں چک ءِ، کہ چگنیں ورنایے ات، وس کت کہ پت ءِ چم بند
 بہ بنت۔ بے سوب مند نہ بوت۔

پدا گڑاما گوں پچیں چماں آپجست کت ءِ تہت ءِ سر ءِ واپننت، چادر پر
 دات، ءِ چست کت ءِ لوگ ءِ برت۔

دما نے ۽ رند، ڪر و گور ۽ مردم سٺي بوتي انت۔ ۽ بازيں مردين، جنين ۽
 چٽي مچ بوتي۔ شودگ، کپن، ۽ قبر و کسارت ۽ چن و لانچ بنا بوتي انت۔
 شودگ ۽ و استا، وهدے آئي ۽ آپ پر رمچگ بوتي، گڙا انا گما آئي ۽
 افار گے جت ۽ باهند کت۔ ۽ نندگ ۽ شرت ۽ آئي ۽ چم پدا بند بوتي انت ۽ آ
 نرنڊگ ۽ لگ ات۔

”ڪهر ڪهنگاں! شما پر چه مناچه و اب ۽ پاد کت۔۔“

تربت، ۱۰ جون ۱۹۹۷

زیاتیں رژن زیاتیں مسیت

گوں کار گس ء پترگ ء آکبہ بوت۔ چیا کہ آنی ء چماں کار گس ء جہیں
 نو کرانی شکل گشگ اتنت۔ لہتین ء میلگ ڈن ء در اسنگ اتنت۔ لہتین ء گوش
 برز ء ٹال اتنت۔ لہتین ء لکک جمل ء لونجان اتنت۔ ء لہتین ء لونس گوات
 گپنگ اتنت۔۔۔“

آپہ ابجہی اوشتات ء بارگ بارگ ء در ستانی چارگ ء لغت۔
 باو آفتاب ء سر چست کت ء وتی ڈن ء در اسنگیں میلگ گیشتر در
 آورت ء پلپینت انت: ”تو مرچی مارا پھو چار گائے، گئے زانا مادگہ دنیائی مہلوک
 ایں۔۔۔“

اسٹنٹ امداد ء وتی سر چست کت ء برز ء ٹالیں گوش ٹال ترکت
 انت: ”تو باریں مارا پھو چار گائے؟“
 کیشیر ظہیر ء سر چست کت ء وتی جمل ء لونجانیں لکک لونجان تر
 کت: ”مرچی اے برابر نہ انت۔۔۔“

ھیڈ کلرک مزمل ء سر چست کت ء وتی گواتیں لونس گیشتر گوات

دات انت: ”اے برابر کنگ لوہیت۔۔“

آدیم ء کنزان ء درستانی نیام جین ء اوشات۔

”بلے شاپرچہ پرے ہال ء ات؟“

درستاں پیرا پیٹے دومی ء نیمگا، ء پدا آئی ء نیمگا چارات: ”مارا

چوئیں؟“

آئی ء پہ تون پچھدات: ”لہتین ء ٹیلگ ڈن ء دراہنگ انت۔ لہتین ء

گوش برز ء ٹال انت۔۔ لہتین ء لکک جمل ء لونجان انت۔۔ لہتین ء لونس

گوات کپنگ انت۔۔۔“

بابو آفتاب ء گشاد گشاد ء وتی کیسگ ء کسانیں آدینک کشت ء وتا

چارات: ”تو چیا چشمیں دروگ بندے۔۔“

اید گراں گشاد گشاد ء پاد اتک ء چہ بابو آفتاب ء کسانیں آدینک ء وتا چار

ات: ”تو سکتیں دروگ بندے۔۔۔“ پیٹے ء درازینت۔

”تو پرچہ چشمیں دروگ بندے؟“ دگرے ء گشت۔

”مسکرا چیا کئے؟“ دگرے ء پرس ات۔

”چشمیں مسکرا اثر نہ انت۔۔۔“ دگرے ء نہ وشئی درشان کت۔

ھیڈ کلرک مزمل پہ کسانیں آدینک ء چارگ ء ہر سند نہ بوت، ہمیشا

دیم شودء شتء وت ء گوں مز نہیں آدینک ء شری ء سرء چارات ء
 اتک : ”دروگ ء بن ننگ انت۔۔“

آونی کر سی ء سرء نشت ء چاریں شمگان یے چارات :

”من اے ہبرء ء زاناں کہ دروگ ء بن ننگ انت یا سرے

پر شنگ۔۔ بے اپنؤلم ء زاناں کہ شما شرنہ ات۔۔“

”زاناچہ ہبرے کہ شما درست فخرنگ ات ؟“ چیمز مین ء سکر یٹری

فرحت ہم کارگس ء پترت۔

اطہر ء گنگ ہمیش انت کہ مرچی مے دپ ودیم شر شرنہ

انت ”ہیڈ کلرک مز بل ء آئی ء نیمگاد لگوش گورکت۔

”شمے دپ ء دیمال ہچ نہ انت ء۔۔۔“ فرحت ء درستانی دپ ء دیم

چار اتنت۔

”تووتی ہیر ء بلوٹ۔۔“ اطہر ء پچکند ات۔۔

”مناچون انت ؟“ فرحت ء لہرزات۔

”تئی گل پپلنگ انت“

”بڈے بانہی !“ آئی ء گوں وتی دوئیں دستاں دیم گپت۔ ء دیم پہ دیم

شودء درشت۔۔ ء دمانے ء پد واتریے کت : ”تو مز نہیں سچے کئے۔۔۔

چوکیداری ء لائک نہ کئے۔۔“

”مئے بہرے و داتگ، بے ترے ہم نہ ٹھشت۔۔۔ صاحب ء کڑ ء
ایشی ء ہند و بست کنائینگ لوہیت۔۔۔“

”بے میارے۔۔۔ ظاہر صاحب بیٹ و بس۔۔۔ من اشی ء الاج ء ءوت
کنائیناں۔۔۔“

اناگما دروازگ ء چسنگ جت۔۔۔ ء چئیر مین ظاہر علی اتک و
رسنت۔ درستانی شمگا ہم یے شانک دات انت۔۔۔ ءوتی کوٹی ء پترت۔ ہے
سہت ء فرحت ہم اشتاپ اشتاپ ء آئی ء کوٹی ء شت۔

”چہ ہبرے مرچی؟ شمد رست بے چاڑ بے چاڑ گندگ ء کات۔۔۔“
چیر مین ظاہر علی وتی کرسی ء سر ء نشت ءوتی ساہلی عینک یے کھت ء میز ء
سر ء ایرکت۔

”مرچی چوکیدار اطہر ء سر بجز اتگ۔۔۔“

”چونی ء؟“

”درستاں بد وایلنگ کننگ انت۔۔۔“

”تووتی کرسی ء سر ء بہ نند۔۔۔ من اتوں آئی ء لوٹائیناں۔۔۔“

”جی صاحب!“ گوں گھٹی ء توار ء چہر استی جمعہ اتک ء پترت۔

”اطہر ء توار کن۔۔۔“ چئیر مین ء کڈن کت۔

”واجہ! مناتو لوٹتنگ۔۔۔؟“ اطہر ء جست کت۔۔۔ ء پھیرانی آئی ء

چارگ ء لگت۔۔۔

”ہو!۔۔۔ تو اشکنگ ء مہلوکات ء بد وایلنگ کننگائے؟“

”من کس بد وایلنگ نہ کنگ۔۔۔“ اطہر ء ذرا ینت ”من ہماوڑ گنگ

کہ چموت دیتگ۔۔۔“

”آخر تو چے دیتگ؟“

”ہمے کہ درستانی شکل گنگ انت۔۔۔“

”مثال ہبر ء۔۔۔؟“

”مثال ہبر ء آفتاب ء ٹیلگ ڈن ء در اچنگ انت ، امداد ء گوش ٹال

انت ، ظہیر ء لک لونجان انت ، مزمل ء لونس گوات انت ء فرحت ء گل

پٹلنگ انت۔۔۔“

”منا ہم تو یڈول ء عجیب نزرے ء چار گائے۔۔۔ زانا منی توک ء ہم

ہنچیں بدلی سدی یے گند گائے؟“

”واجہ منا پہل کن۔۔۔ تئی بارہ ء گستانی کت نہ کناں۔۔۔“

”پرچہ؟“

”ہمیشا کہ تو مے اپرے۔۔۔“

”اگن چیزے گندے ء بجش۔۔۔“

”اچا گڑا منا پہل کن۔۔۔ نام ہدا تئی لاپ مرچی سک زندان ء

ڈن ء در اسنگ۔۔۔ آئی ء پہ ترس ولرز چارات۔

چیسر میں پہ بے تواری پاد اتک ء وتی کوئی ء کش ء دیم شود ء پترت۔
دمانے ء رند واترے کت۔۔۔ ء وتی ٹیلگ یے در لپاشت انت ”تو مز نین
ہیسے۔۔۔“

اطھر ء، سر ء تا پاد ء در هگے چیر کپت۔۔۔ ”واجہ! منا پہل کن۔۔۔“
”تو پہلی ء لائک نہ ءے، سزاء لائک ءے۔۔۔“ چیسر میں ء زہر ء زہر
آئی ء شمگا چارات ء گھنٹی جت۔۔۔ چپراستی میداں میدان ء پترت۔
”جی صاحب!“

”تو اے مزدماں دیم دے۔۔۔“

”کے ء کے ء صاحب!“

آفتاب، ظہیر ء مز مل ء۔۔۔“

”شران صاحب!“ آئی ء پہ اشتاپی واترکت۔۔۔ ء، لہتم کترہ ء رند

سنبہیں مردم اتک انت۔

”شما یچے دومی ء توک ء نوکیں تبدیلی گندے؟“ چیسر میں ء پہ پکر

مندى در ستانی شمگا و لگوش گورکت۔

”لنا!“ آہاں وتی سر راست ء چپ ء سُرینت انت۔

”منی توک ء تبدیلی گندے؟“

”لہا!“

”گڑا لے کر مساک پرچہ چوش گشیت؟“ آئی ء چہ زہر ء تاب و

ریس وارت۔۔۔

”سر! اشی ء جم ہر اب انت۔۔۔“ مزمل ء اطہر ء چہمانی ہمگا اشارہ کت۔۔۔

”مزمل راست گشیت، تی جم ہر اب انت۔۔۔“ چئیر مین ء اطہر ء

چہمانی ہمگ ء چارات۔۔۔

”منی جم۔۔۔ ہر اب بو تگ انت۔۔۔ بلے۔۔۔“

”بلے چے؟“

”بلے الاج کنگ انت۔۔۔“

”الاج ء تی جم گتر کنگ انت۔۔۔“ چئیر مین ء آئی ء چہمانی توک ء چارات

”بلے تی چہمانی ہر ابلی چے بو تگ کہ تو الاج کنائینگ ء گتر کنائینگ انت؟“

”منی چہماں جنجرک کنگ۔۔۔“

”جنجرک کنگ؟ جم تیجہ جنجرک جنت؟“

”ہو، واجہ! جنجرک یے کنگ۔۔۔ ء من ہنجو مار اتگ، گئے زانا منی

چہمانی توک ء، دگہ نوک ء روژنا ترس جم ردگان انت۔۔۔“

”کجام ڈاکٹر ء الاج کنگ انت؟ ء چو نیں الاج یے کنگ؟“

”ڈاکٹر صالح میمن ء اپریشن۔۔۔“

”تری ہر کس ء اپر یشن کنگ انت، بے مناشک انت کہ اے اپر یشن

لٹاؤ تگ۔۔۔“

”اپر یشن لٹا۔۔۔؟“

”ہو، لٹاؤ تگ۔۔۔“ چیر مین ء وتی سر جہل ء ہر زکت۔

”بے واجہ! منی چم چہ وھدی پیم ء باز باز روژنا تر انت۔۔۔ منا ہنچو مالوم

بیت گھٹے من تمہ و تو کی چیزاں ہم گند گاہاں۔۔۔“

”چہ متب انت تی، چہ تمہ و تو کی چیز ء۔۔۔؟“

”بزاں من گند گاہاں کہ۔۔۔ درا تگگین ٹیلگ چے چار گانت،

ٹالیں گوش چے گوشدار گانت، لونجانیں لکک چے گھسگانت، گواتیں

لونس چے لو نگانت، پپلنتگین گل چے شوہاز کنگانت، ء زنڈیں۔۔۔“

”بس کن، بے ادب۔۔۔“ ایک رچ ء عثمان ات، کہ چیر مین ء

بھٹ کت ”اگن تو مے کو نہیں نو کرے بوتین ءے، تہ من تراہمے دمان ء چہ

نو کری ء کشتتگ ات۔۔۔“

”رحم کن صاحب!“ آئی ء دوئیں دست چپت کت انت ”منا پہل کن۔“

”یک شرتے ء ترا پہل کناں، بس یک شرتے ء۔۔۔“ چیر مین ء وتی

کری دسمتر ء کنزینت ء شہادت ء لکک ٹال کت۔

”مناہر شرت۔۔۔ منگی انت۔۔۔“ اطہر ء وتی سر جہل کت۔

”من ڈاکٹر سلیم ءِ گور ءِ تئی یک تچکئیں اپر بیٹنے کنائیناں۔۔ ءِ اپر یشن ءِ
فیس ءِ ہرچ ودرچاں۔۔۔ کم کم ءِ چہ تئی پگار ءِ کاٹ کنائیں۔۔“ چیسر مین ءِ وتی
پہلہ دات۔

”توچے گئے؟“ مزل ءِ پہ توشنے چکھدات۔

”من چے گشت کنائیں؟“ اطہر ءِ بے وسی درشان کت۔

اپر یشن ءِ رند، وهدے آئی ءِ جم ووش بوت انت ءِ آکار گس ءِ شت، گڑا
آئی ءِ چماں ہر مردم وتی وهدی وڑ ءِ ات۔ کئی جم، گوش، للک، لونس، گل ءِ
لاپ نوکیں رنگ ءِ نہ اتنت۔۔

آدروازگ ءِ نزیک ءِ اوشتاگ ات کہ چیسر مین اتک ورسنت۔

”نوں تئی جم چون انت؟“ چیسر مین ءِ پہ توشنے جست کت۔

”وهدی ڈول ءِ انت۔۔“ اطہر ءِ پہ بڑنے پتہ دات۔

”یات بکن، مردم ءِ واستا چمانی زیاتیں رژن شرتہ انت۔“ چیسر مین ءِ

پہ کڈنی سوج دات ”چیا کہ زیاتیں رژن مردم ءِ زیاتیں مسیت ءِ دور دنت۔۔“

”من تئی اے سوج ءِ پتھر بے ہیال نہ کنائیں۔۔“ اطہر ءِ پہ تہلی چکھد

ات ”چیا کہ من زیاتیں مسیت سحت نہ کنائیں۔۔“

بوجیے گوں گراب بستگ

آئی عدل چو دریا چول جھنگالت :

’پیسرا من زانتگ۔۔ بے نون شرسی ء سر ء زاناں کہ من سکئی تالہ
 داریں مرد میاں۔ اگن ناں چشیں لوگ بانک ہر کس ء پہ دیم نہ رسیت۔ شر ء
 شر تریں جنک انت۔ پہ رنگ و دانگ، پہ ھیل و عادت، پہ وانگ و زانگ۔ ایف
 ایس سی یے سنگ۔ شر میں نمبر یے گپنگ۔ امیت ھیش انت کہ ایم بی بی ایس ء
 سیٹ پے رسیت۔ ء وانیت ء ڈاکڑے بیت۔ منا بہہ گمان ہم نہ بو تگ، کہ منا
 چشیں لاکھیں زالے دست کپیت۔ منا وتی تالہ ء سر ء پھر انت۔ بے نون منی
 جند ء ہم جمد کنگ لویت ء گیشتر چہ گیشتر ء وانگ لویت۔ اے پدر سری نزام ء
 باند انت، لوگ واجہ چہ لوگ بانک ء، وانگ و زانگ ء دیماتر بہ بیت ء اگن دیماتر
 نہ بیت، گڑا کم چہ کم ء پد اتر و مہ بیت۔ ھیشا منا وتی ایف اے ء وانگ و زانگ ء
 کمپوڈری ء منصب ء سر ء سا کم بو گی نہ انت، بلکہیں گیشتر وانگی انت ء مستر میں نہ
 گرگی انت، من بی اے کناں، پد ایل ایل بی کناں ء وکیل یے باں۔ وکیل چہ
 ڈاکڑے پد اتر نہ بیت، بلکہیں آئی ء برابر ء بیت ء اگن ہورت چارے، چہ ڈاکڑے
 ھبر زانت تر ء شہباز تر بیت۔‘

چیزے مدت ء پد، وھدے آئی ء زال ء میڈیکل ء سیٹ رسنت ء آ
داخلہ زورگ ء وانگ ء روگ ء چن و لانچ ء لگھت، گڑا آھر کس ء تو پیپی
نذراں چارات ء باز ء تو سینپ ہم کت۔ ہمیشا آئی ء ہم وتی شمر ء ڈگری کالج ء
ماں ملی اے ء داخلہ زورگ ء سوڑگ کت۔ آئی ء ہیال ات کہ آکپوڈری ء یلہ
بدنت ء پور ہیں دلگوش ء وانگ ء ہمگابدنت۔ بلے آئی ء چوش کت نہ کت۔ چیا
کہ آئی ء پت یک ریٹائر س اسکو لی استادے ات۔ حاندان ء مالی جاور سک نزور
انتت۔ ء آئی ء دگہ مالی کمگ کنو کے نیست ات۔ ہمیشا آئی ء داخلہ و زرت، بلے
نو کری یلہ نہ دات۔ کالج ء حاضر ی ء سر ء ہا سیں پابندی نیست ات۔ پدا ہم،
بند ات ء آئی ء روچے روچے یک ء دو پیر یڈ گیت۔ بلے وھدے ایم ایس چرائی ء
ہسپتال ء غیر حاضر ی، ء چہ کار ء بے پروائی ء ہال ء سسی بوت، ء آئی ء مڑات
گوں، گڑا آئی ء کالج ء روگ، انگت کمتر کت۔ پے سگھاں روپی ء آئی ء ملی اے ء
چکاس دات۔ بلے آانگریزی ء سوشیالوجی ء بے سوب بوت۔ چرے ہبر ء رند،
آئی ء دل ء وانگ ء ہب کم تر ات۔ آئی ء چکاس و دات، بلے بے ہا سیں
تیاری ء۔۔۔ ہمیشا دوئیں مضموناں پدا بے سوب بوت۔ اے نیام ء آئی ء زال
ایم ملی ایس ء چار می سال ء شت ورسنت۔

زمستان ء موکلاں میڈیکل کالج ہند بوت، گڑا آئی ء لوگ بانک لوگ ء
اتک۔ بلے اے رندی آوتی زال ء دیم ء سک ہجالت ات۔ آزال ء دیم ء کمتری

مارگات، کہ آجینیسی جاگماید تول ءوانگ ءدیم ءروان ات، بے امر دینی جاگ۔
وانگ ءچٹ ات۔ ءھج نزانے کہ چوں بخت۔ زال ءآئی عباتنی کیفیت مارات ء
سوج و سرکت :

”ھج دلپروش نبو۔ وتی وانگ وزانگ ء پروگرام ءیلہ مه دئے۔ کنے
گیشتر محنت بکن۔ هور کیس وهد ء نصابی کتاب ءبو ان۔ پہ مردی نی اے بکن ء
پدا ایل ایل نی ہم بکن۔ اگن نوکری ءسؤب ء ایل ایل نی ءموه مه رسیت، زرا
وتی پسند ء مضمونے ء پرائیویٹ ایم اے بکن۔ تاکہ لیکچر ریوت بکنے۔ لیکچر رہم
چہ وکیل ءڈاکٹر ء کم نہ انت۔“

آئی ءزانت، کہ آئی ءزال شرکشیست، بے آچہ وانگ ءکے شزار بو تگ
ات۔ مہلوکات کجا هاموشی ء نندیت۔ آہاں زال ساڑات ء مرد ایر جت۔
چریشی ءآئی ءزال ءدیم ءگیشتر کمتری مارات ءگڈیگا چہ وانگ وزانگ ءپسک
شزار بوت۔ چہ زند ءبیزاریوت۔ ریش یے داشت انت۔ نشہ یے کت۔ آئی ء
دل چودریا ءچول جہگات :

نوں آچہ وتی باندات ء نامیت یوان ات۔ اے نامیتی آئی ء
تب ء اثر مند کنگات۔ آکپر گازهر گپت۔ چونائی ءهر کسی سرء، بے زیات وتی
لوگ بانک ء سرء۔ شپ ء کہ آیکجاگہ وپت انت، گڑا برے برے چہ زهر ء

الاوش ءِ گول آئی ءِ ترندی یے کت۔ ءِ باز براں چہ زھر ءِ ہنچو ہوم گپت، کہ لوگ بانک ءِ بابت ءِ وڑ وڑیں ہیال ءِ ارادے ہم ماں دل ءِ پاد اتک۔ ماں گیشتنگیں ہیال ءِ ارادہ، چپ و چوٹیں ہیال ءِ ارادہ، ترسناکیں ہیال ءِ ارادہ۔ ءِ پدانا گہا آئی ءِ وتی شیطان ہکل کت۔ ءِ وتاروت ملامت کت کالکت :

’اے چو نیں ہیال ءِ ارادہ انت کہ تو ماں دل ءِ دشتگ انت۔ اے ہما لوگ بانک نہ انت، کہ ترا چہ دنیا ءِ ہر چیز ءِ دوستریو تگ، چہ وتی ارواہ ءِ ہم دوستریو تگ، ءِ پرائی ءِ پھر بستگ؟‘

بلے آئی ءِ مردینی دیما تری ءِ مارگ آئی ءِ شیطان ءِ بہاوت :
 ”گڑا آپرچہ چمن دیما ترشگ؟ آخر پرچہ؟ آئی ءِ نزاتگ کہ آجنین
 آدمے۔ ءِ من مردیں آدمے آل؟“

ءِ پداوتی جندیے ست و جتاکت۔ چہ وتی ہند ءِ، چہ وتی چاگرد ءِ، چہ وتی حاندان ءِ ءِ چہ وتی جند ءِ۔ بلکن گڈیگا آچہ ہر چیز ءِ ہر ہبر ءِ ہنچو جتاوت، کہ وھدے آئی ءِ لوگ بانک ءِ ایم بی بی ایس ءِ ہاؤس جاب سرجم کت انت ءِ میڈیکل آفیسر ءِ بستار ءِ ہما ہسپتال ءِ آھگی بوت، کہ اودا آکپوڈرات، تہ آئی ءِ اے ہر سکت نہ کت۔ آئی ءِ سوژگ کت، کہ آوتی لوگ بانک ءِ زندگ ءِ نیلیت۔ بلکن آئی ءِ ماں سکت ءِ گپت و کشیت :

اے ہبرگوں من چوں سنگگ بیت، کہ منی زال بنیت و میڈیکل
 آفسر بہ بیت، ء من آئی ء دست ء چیر ء ادنائیں کمپوڈرے ء بستار ء کار بچناں۔ آ
 منا حکم بدنت ء من چو گلام نیگ ء آئی ء حکمانی پابندی ء بچناں۔ چریشی ء گڑا
 مہلوکات منا کلاگ نہ کپت؟ چوں کلاگ نہ کپت؟ مر چیگیں دور ء ہر نزوریں
 مردم ء شگل کلاگ انت۔ آ، بے کلاگ ء تاہر گپت نہ کنت۔ حئی آئی ء ساہ
 در کینت، بے کلاگ ء۔۔ ہیشا چریشی ء پیسر کہ من مہلوکات ء کلاگانی نشانگ
 ہباں ء منی زند پیکیں دوز ہے بہ بیت، من زال ء جند ء کار ء گوازیںاں۔۔

آئی ء دل چو دریا ء چول جنگ ء ات۔

آگوں سباہ ء سر ء بُست بوگا، رھچار بوت۔ پہ بے تاہیری، بے
 قراری، پنس گیری، بے وتی، بے ساری۔۔ پرانی ء مرد دوستی ء ہاتراناں،
 بلکنیں پرانی ء زرد و کنت ء ہسد ء۔۔ یک آسے ات، کہ آئی ء چاریں ہنگال جمبور
 ات ء آئی ء جان ء ہند ہند ء ایر کچکات، سوچکات، بر سچکات۔۔ پد لبالی گراب
 ء توار بوت۔ پد ماں پد ابازیں بالی گرابے ء توار بوت، کہ چرہاں سچے ء آلم ء آئی ء
 زال گرہلی ات واتک۔۔ آ جزم ات، کہ زال تچک ء دیم پہ ہمانی ء کینت۔ پرانی ء
 مرد دوستی ء ہاتراناں، بلکنیں پرانی ء سوچک و کباب کنگا۔۔ آچہ بازیں رھجاری ء
 چومت ء بے جرک و توار، ہڈ ء ہشک و کلانچ بوت۔ بے آنہ نیگ۔ زاناوتی
 ہت عات ء لوگ ء شت۔۔ پد اہم، آئی ء آمیت کش ات، کہ شپ ء پہ وہنگ ء

ہمانی ءِ کر ءِ کیئت۔ گوں رسگ ءِ گلہ کنت کہ پرچہ بالی پٹ ءِ منی دیم ءِ نہ
 یتنگ ءِ، یا پرچہ منی پت ءِ مات ءِ لوگ ءِ منی چارگ ءِ نہ یتنگ ءِ۔ ءِ آہم
 پتہ ءِ دنت، کہ آئی ءِ طبیعت شر شر نہ بوتگ۔۔ آئی ءِ زیاتیں جتائی ءِ زہراں آ
 نادر اہنگ۔ چریشی ءِ آپہ ایمنی آئی ءِ کر ءِ وہسیت گوں۔ تاکہ آ، آگہ انت، آگوں
 آئی ءِ مرودوستی پیش داریت۔ وهدے آواب کپیت، گڑا آوار ءِ وش کنت ءِ آئی ءِ
 گٹ ءِ گپت وائی ءِ کنس کنت۔۔ بلے باریں چونیا آچو دیر کنگات۔ شام ءِ وهد
 گوست، شپ ءِ وهدے بوت، بلے آ انگت نیاہگات۔۔ ءِ آئی ءِ رھاری ءِ
 سوب ءِ آئی ءِ دل ءِ شام نہ کشتنگ ات ءِ ہمے رھاری ءِ سوب ءِ آئی ءِ واب
 ہم آہگانہ ات۔۔ آئی ءِ پیرا ہم ہمے ڈولیس جاورانی سوب ءِ شپے شپے واب نہ
 یتنگ۔ ہمیشا آئی ءِ ولیم ثن زرنگ ءِ وتی کر ءِ ایرنگ۔۔ ءِ وهدے آ بے واب
 بوتگ، گڑا دانگے دپ ءِ چند اتگ واپ یے رندا اتگ۔۔ انشپیی ہم ولیم
 ثن ءِ نیامیں ڈٹی یے آئی ءِ گور ءِ ایرات۔ واب ءِ کہ آجواب دات، ءِ آئی ءِ
 پریشانی وتی گڈی ہد و ہد و کاں سر بوت، گڑا آئی ءِ امر کیگیں ڈول ءِ ولیم ثن
 یے دپ ءِ چندات ءِ آپ رندا ات۔ بلے چریشی ءِ آئی ءِ بے واپی ءِ سر ءِ ہج اثر نہ
 کپت۔ پدا آئی ءِ دگہ دانگے دپ ءِ چندات ءِ آپ رندا ات۔ بلے انگت آئی ءِ
 بے واپی ءِ سر ءِ ہج اثر نہ کپت۔ پدا آئی ءِ زہر ازہر دوسہ دانگ دپ ءِ کت ءِ آپ
 رندا ات، بلے انگت آئی ءِ واب نہ یتنگ۔۔ ءِ چریشی ءِ پد، آہنچو ہر م گپت کہ
 اپنی ءِ پیش کپہنگیں دراہیں ولیم ثن یے مچ ءِ کت ءِ دپ ءِ ایر یتنگ انت۔۔

دمانے ۽ رند، آئی ۽ دیم ۽ واب ۽ سیاہی ۽ مان شانت۔۔ ۽ پدا آپہک بے وت ۽
بے سد بوت وکیت۔۔

سباہ ۽ سر ۽ مہلہ کیں ارزند ۽ پد، وھدے آئی ۽ زال آئی ۽ لوگ ۽
دپ ۽ سر بوت، کہ آئی ۽ ہمر اہ بخت ۽ ہسپتال ۽ بروت، تہ آئی ۽ لوگ ۽ آڈھور
ات۔۔ آپہ اشتاپی کہ لوگ ۽ پترت ۽ دیم پہ آئی ۽ تہت ۽ شت، تہ اود آئی ۽ جون
کپنگ وگوات کپنگ ات۔

تربت، یک مئی ۱۹۹۸ء

نوکیں بادشاہ

آملک ء ہر چیز دگہ وڑات، ہر ہر دگہ وڑات، ہر جاوردگہ وڑات،
 ہر مردم دگہ وڑات، ہمیشا آملک ء بادشاہ ہم دگہ وڑاتنت۔
 آبادشاہ ہنچو برزات کہ پرانی ء نندگ، پادآہگ، اوشنگ، ترگ،
 وہگ، ہر کارگران ات۔۔ ء گڈیگا آچہ وتی اے برزی ء سک شزار بوتگ ات۔
 ہمے سوب ات، کہ مرگ ء پیسر، مرگ ء تہت ء سر ء وسیت یے کت کہ :
 ”تخن ورنند، منی ہشپد ہما مردم ء بکن ات، کہ چہ درستاں پنگ تر بہ
 بیت۔۔“

ء آئی ء مرگ ء دومی سباہ ء سر ء مہلہ گزیر جار جنگات :
 ”او ملک ء مردماں! ہا سیں جارے گوش بدارات۔ جار ہمیش انت
 کہ شمنے پیشگیں بادشاہ دو شیگیں شپ ء دھدے ء بیر ان بوت۔ آئی ء چہ بیرانی ء
 کتے پیسر ہمے وسیت کت کہ منی ہشپد ہما مردم ء بکن ات کہ چہ درستاں پنگ تر
 بہ بیت، ہمیشا گوں شاد زندگی انت کہ ارزہند ء پد، پیشگیں بادشاہ ء جنازہ ء سر ء

بیات و مچ بیت۔ جنازہ ء قبر و کسارت ء رند، نوکیں بادشاہ ء گچھکاری بیت۔۔
 چہ شامہرج مردے کہ چہ درستاں چنگ تر بہ بیت، آملک ء نوکیں بادشاہ
 گچھین کنگ بیت۔“

ارزند ء پد، پیشگیں بادشاہ ء جنازہ ء سرء، بے حساب مردم استنگ و
 مچ بوتگ ات۔ جنازہ ء قبر و کسارت ء رند، نوکیں بادشاہ ء گچھکاری بوت ء چہ
 درستاں چنگ تریں مردم ملک ء نوکیں بادشاہ گچھین کنگ بوت۔۔
 چہ گچھین یوگارند ء شاہی محل ء روگا پیسر، نوکیں بادشاہ ء مہلوکات ء
 دیم ء وتی اولی گشتانک دات و ذرا اینت :

”منی و اجہیں ہم و تناں! من پہ وتی بادشاہ گچھین یوگ ء و استا، چہ شامہ
 کسی منت وار نہاں، کہ مناشا گچھین نہ کنگ۔ البت من پیشگیں بادشاہ ء باز منت ء
 گراں کہ آچہ وتی زیاتیں برزی ء شزار ات ء وسیت یے کت کہ چہ درستاں
 چنگ تریں مردم ء منی پشپد بکن ات۔ من وتی سرکار ء دو ہبر مہلہ گیشینگ
 لوٹاں۔ بول ایش کہ من ملک ء دراہین چککین مردماں پاندگ دیاں ء دراہیں
 برزیں مردماں تاوان دیاں۔ ء دومی ایش کہ من کساں کسانیں کار کناں،
 چیا کہ مز نہیں کار حد اینگ انت۔۔“

وہدے بادشاہ ء ہبر بس کت، گڑ ایک در نیامی قد ء مردے ء پہ ترس

ولرز جست کت :

”بادشاہ سلامت! درنیامی مردمانی بابت ء شمئے هیال چے انت؟“

بادشاہ ء پھ رعبے پھ دات :

”مناگول درنیامی مردماں هج سیادی نہ بیت۔ نئے من آہاں پاندگ

دیال ء نئے تاوان۔“

بادشاہ ء ہاموشی ء رند، یک برزیس، بلے زانت کاریں مردے ء

مزنیں همتے کت وجست کت :

”بادشاہ سلامت! پٹھی ء برزی ء کیلوبس جسمانی پٹھی ء برزی بیت،

یا ذہنی پٹھی ء برزی ہم حساب کنگ بیت؟“

اے جست ء بادشاہ کے بہہ ء بجوکت، چیا کہ اے بابتا آئی ء پیسے ء

هج هیال نہ کنگ ات، بلے دمانے ء چار و چار ء پد آئی ء پھ دات :

”اے رد ء دوہاسیں کیلوبنت۔ مستریں کیلو و جسمانی پٹھی ء برزی

بیت۔ البت کستریں کیلوے ذہنی پٹھی ء برزی ہم بیت گول۔۔ اگن یک برزیس

مردے وت ء ذہنی سورت ء سک پٹک ثابت بخت، گڑ آئی ء ہم چیزے نہ

چیزے پاندگ پچائینگ بیت۔ ء ہمے ڈول ء اگن یک پٹھیں مردے ذہنی

سورت ء برز ثابت بہ بیت، گڑ آئی ء چیزے نہ چیزے تاوان ہم رسنت

کت۔۔“

چریشی ۽ رند، دگہ کس ۽ چہ بادشاہ ۽ جست نہ کت، ہمیشا بادشاہ شاہی
 پیل ۽ سوار بوت و شاہی محل ۽ شت۔۔ ۽ مہلوکات شنک و شانگ بوت ۽ وتی وتی
 لوگ ۽ کار جاہاں شت انت۔

دومی سبہ ۽ سر ۽، شاہی دربار جم دارگ بوت۔۔ ۽ بادشاہ چہ وتی کوئی ۽
 در اتک و دربار ۽ شت و شاہی تہت ۽ سر ۽ نشت۔ گول آئی ۽ رسگ ۽ دراہیں
 درباری اوشتات انت ۽ گول آئی ۽ زندگ ۽ درست نشت انت۔۔ بلے درست
 تگ و نگ انت۔ دمانے ۽ رند، بادشاہ ۽ پہ رعبے درآینت :

”وزیر، قاضی، حکیم، تاندار، پاسبان ۽ گزیر بوشت انت ۽ وتی وتی
 نام ۽ بگرت۔۔ تاکہ من اش پچاہ بیاراں۔۔“

ہر ششیں پہ ادب اوشتات انت ۽ وتی وتی نام اش گپت انت۔۔
 بادشاہ ۽ درآینت :

”شما درست برزین ات۔۔ ہمیشا ایدگہ درباری بوشت انت، تاکہ
 من اش پشکی ۽ برزی ۽ بگند اں۔۔“

دراہیں درباری اوشتات انت۔۔ بادشاہ ۽ چہ درستال پنگ ترین
 مرد ۽ نمگا اشارہ کت و گشت :

”چہ مرچیک ۽ تو منی وزیرے“ پداچرائی ۽ رند پنگ ترین مرد ۽ نمگا
 اشارہ یے کت و گشت :

”چہ مرچیک ء تو قاضی ءے۔۔“ پداچرائی ءرندچنگ ترس مرد ءشمگا

اشارہ یے کت وگشت :

”چہ مرچیک ء تو حکیم ءے۔۔“ پداچرائی ءرندچنگ ترس مرد ءشمگا

اشارہ یے کت وگشت :

”چہ مرچیک ء تو تاندار ءے۔۔“ پداچرائی ءرندچنگ ترس مرد ءشمگا

اشارہ یے کت وگشت :

”چہ مرچیک ء تو پاپان ءے۔۔“ پداچرائی ءرندچنگ ترس مرد ءشمگا

شمگا اشارہ یے کت وگشت :

”چہ مرچیک ء تو گزیر ءے۔۔“ پداچرائی ءرندچنگ ترس مرد ءشمگا

اشارہ یے کت وگشت :

”چہ مرچیک ء شمارا اجازت انت۔۔ شما منی دربار ء اتک

نہ کن ات۔۔“

دراہیں برزیں مردم پہ ملوری چہ دربار ء در اتک ءوتی وتی راہ ء شت

انت۔۔

سیسی سبہ ء سر ء، شاہی دربار پداجم دارگ بوت۔ بادشاہ چہ وتی کوئی ء

درا تک و دربار ء شت و شاہی تہت ء سر ء نشت۔۔ ءدیم یے گول وزیر ء کت ء

حکم یے دات :

”چہ باندا تے ملک تے توکا ہرچ برزیں مردے مزنیں منبانی
 سرء انت، آچہ وتی منباں درکنگ بہ بنت، ء کسانیں منباں مخرم کننگ بہ
 بنت۔۔ ء ہرچ برزیں مردے کہ کسانیں نوکریانی سرء انت، آچہ وتی ہنداں
 بدل کننگ و دور راہ دیگ بہ بنت۔ مگر ب ء مردم شگر ب ء شگر ب ء مردم
 مگر ب ء راہ دیگ بہ بنت، ہمے ڈول ء زربار ء مردم گور سچان ء، ء گور سچان ء
 مردم زربار ء راہ دیگ بہ بنت۔۔ ء ہرچ برزیں مردے کہ تنی وھدی بے
 روزگار انت، آئی ء ہچ وڑیں سرکاری نوکری دیگ مہ بیت۔۔ ہر جاگہ برزیں
 مردمانی بدل ء چھکیں مردم دارگ بہ بیت۔۔ ء ہر چند زیات پنک تریں مردے
 بہ بیت، آئی ء مستریں منب دیگ بہ بیت۔۔ چیا کہ مے سرکار ایو کا چھکیں
 مردمانی سرکار انت ء بس چھکیں مردمانی و استا کار کنت۔۔“

وزیر پہ ادب اوشتا تگ ات و بادشاہ ء حکم ء گوشدار گات۔۔ گوں
 بادشاہ ء حکم ء ہلاس بوگا، وتی سریے جمل کت و ڈرائیتے :

”بادشاہ سلامت! شمے اے حکم ء سرء یکدم عمل شروع کننگ بیت“

یک سبہ، بادشاہ ہال دیگ بوت کہ یک چھکیں سرکاری نوکرے

آئی ء دربار ء آھگ و گوں آئی ء دپ کپگ لوٹیت۔ بادشاہ ء آھگ ء اجازت دات ء

مال دربار ء پترت، بادشاہ یے سلام کت ء پہ ادب اوشتات۔ بادشاہ ء پہ زعبے

وڑائیت :

”فریادی! وتی عرض ء پیش بکن۔۔“

آئی ء پہ عاجزی درائینت :

”بادشاہ سلامت! من یک کسانیں سرکاری نوکرے آں ء چکنیں

مردمے آں، بے منابر زین ء حساب ء چہ وتی ہند ء بدل کنگ و دور راہ دیگ

یو تگ۔ من چہ شمانسپ لوٹاں۔۔“

بادشاہ ء دیم گوں وزیر ء کت و چرائی ء جست کت :

”وزیر! اے چکنیں مرد تو پر چہ دور بدل کنگ؟“

وزیر ء مرد ء شمشگ چارسی ء سر ء چارات ء پتہ دات :

”بادشاہ سلامت! اے جسمانی سورت ء بر زیں مردے۔۔ ہمیشہ بدل

کنگ یو تگ۔۔ بے ایشی ء اتوں وتی ذہنی پچی ثابت کت، ہمیشانوں اے بدل نہ

بیت۔۔“

بادشاہ ء پہ حیرانی جست کت :

”تو چونیا گشت کئے کہ اے مرد جسمانی سورت ء بر زانت، بے ذہنی

سورت ء پنگ انت؟“

وزیر ء پد امر د ء شمشگ چارات وپتہ دات :

”اسلا اے جسمانی سورت ء بر زیں مردے۔ بے اے و ہد ء وتی پنگ

زاہر کنگ ء واستا جکتنگ ء مز نہیں کیسے مان یے پوشنگ، تاکہ آئی ء جگگ

مارگ مہ بیت۔۔۔ ایدول ووتی ذہنی پٹی یے ثابت گگ

بادشاہ و سرسرینت و گول وزیر و گشت :

”تو راست گئے وزیر!“ اید گول آمد و گئے ”بس نول تو بدل

نہ۔۔۔ بے پکریو۔۔۔“

دگہ سہا ہے و سر و، یک برزیں مردے و چہ پاسان و اجازت نہ

گپت و دربار و پترت۔۔۔ پاسان و ہر چند مکن کت، بے آئی و آنہ مرینت و پہ زور

پترت و بادشاہ و دیم و اوشتات۔ آکم و گیش پور ہیں گنو کے ات۔۔۔ آئی و گنو کی

چرائی و وڑ و پیم و ہر کتاں پد رات۔ آئی ووتی سر چو گنو ک نیگ و چندینت و

گشت :

”واجہ ! من شدیکیں پنڈو کے آل۔۔۔ بے مرچاں منا پنڈگ نہ

ر سیت۔۔۔ ہمیشا شمنے درباری بوگ لوٹاں۔۔۔“

بادشاہ و حکم دات :

”توچہ مرچیکا منی درباری نئے۔۔۔ بیادربار و بہ مند۔۔۔“

ہمے دمان و بادشاہ ہال دیگ بوت کہ یک پٹکیں دار چنے ہم دربار و

آہگ لوہیت۔ بادشاہ و اجازت دات و دمانے و رند، آدربار و پترت و بادشاہ و

دیم و و اوشتات و ذرائیختے :

”شرپداریں واجہ! من یک گر یہیں دار چنے آں۔ بے مرچاں نرکیں
 جنگلاں پہ چنگ ءہا سیں دارپش نہ کپنگ ءنادراہی ءسؤب ء، من دور و دراج
 شت نہ کناں۔۔ ہمیشا چہ شماروزگارے لوٹاں۔۔“

بادشاہ ءآسر ءتاپاد ءچارا ت وپہہ دات :
 ”تئی پئی منا پسند انت۔۔ ہمیشا چہ مرچگا تو منی درباری ئے۔۔ بیا
 دربار ءبہ نند۔۔“

آئی ءھیال کت و درائینت :
 ”واجہ! من ءدرباری بوگ ءہج شوک نیست۔ بے اگن شامانا سلاج
 کئے۔۔ گڑامنایک شرتے است۔۔“

بادشاہ ءپہ دلگوش آئی ءہمگچارا ت و درائینت :
 ”ہجش وتی شرت ء۔۔“

آئی ءپہ ترس ولرز درائینت :
 ”منی شرت ہمیش انت، کہ منی حر ءہم دربار ءجاگہ بہ دیت گوں“
 بادشاہ ءوزیر ءہمگچارا ت ءھیال کت و گشت :
 ”وتی حر ءہم دربار ءبیار گوں۔ لہتم حیوانیں درباری ہم باند انت
 بہ بیت“

یک روچے پئکئی دھکانے ءاجازت گپت ءدربار ءپترت واوشتات ء

بادشاہ ء اشارہ ء سر ء درآینتے :

”واجہ! ہنچو کہ شہادت گندگائے، من سکین پھکتی مردے آل۔
گچیکاری ء روج ء سک نادرہ بو تگال و اتک نہ بو تگال۔ اگن آروچی من نادرہ
مبوتیناں ء وہد ء سر ء بہ یتکیناں، گڑالے وهد ء بادشاہ من اتاں“ بادشاہ ء پچکند
ات ودرآینت :

”فریادی! تئی اے مسکر امناباز دوست بوت۔ نول وتی عرض ء بکن“

آئی ء بادشاہ ء ہمگاپہ حب ء واہگ چارات ء درآینت :

”واجہ! من شمے درباری بوگ لوٹاں۔۔ بے ایوکا ناں۔۔ بلکین دو

سختانی ہماہی ء۔۔“

بادشاہ ء پداپچکند ات وگشت :

”توگوں وتی دوئیں سختال بیا و دربار ء بہ مند۔۔ شمے باز عزت

کنگ بیت۔۔“

آئی ء یک ندرے نہجہیں درباریانی ہمگاچارات وپدا درآینت :

”واجہ! بے منی دوئیں سنگت مردم نہ انت، بلکین یک کانگرے ء

یک کچے۔۔ چیا کہ من اشکگ، کہ شمار الہتیں حیوانیں درباری ہم پکار انت۔۔“

بادشاہ ء آئی ء ہمگاچارات وپہ وش روئی گشت :

”تورا ست اشکگ۔۔ گوں وتی دوئیں حیوانیں سختال بیا و دربار ء

شرپدار بکن۔۔۔“

ءآروچی دربار برجات کہ انا گما جمبر اں بست ءگر ندگا لخت انت۔
 بدات ءوش ءوش ءگر ندات یے، پدا کتے ترند ترگر ندات یے، ءچریشی ءپد،
 یکدم کٹاٹو کیس گرندگے داتے ءدر اجیس شہمے جملاد بوت۔ زانا جاگے بیرے
 کپت۔ گوں جمبر انی کٹاٹو کیس گرندگا، سہ نین درباری حیواناں تراس کت ء
 تچاں بوت وبادشاہ ءنیمگاشت انت۔ کچک چہ درستال پیسرات۔ کچک ءرند ء
 حرات۔۔ ءحر ءرند ءکائیگر۔۔ سیناں پدماں پداسٹ کت ءچہ شاہی تہت ء
 سر ءبادشاہ لگت دات وشر چینت۔۔ ءدما نے ءرند، بادشاہ پہ مرگ ءکک جدگا
 ات۔۔ بے چہ مرگ ءپیسرو سیت یے کت کہ :

”چہ من ورنند، منی پشپد ہما مردم ءبکن ات، کہ چہ درستال بستر

بہ بیت۔۔۔“

تربت، ۲۳، مارچ ۱۹۹۸ء

دنیا تہار انت

نوں محمد جان ء مالی جاور ہنچو ہر اب بو تگ اتنت کہ آئی ء واستا بس دو
 راہ پشکپتنگ ات۔ وت کشی یا دُڑی۔ پرانی ء دگہ ہج راہ نیست ات۔ ایدگہ
 دراہیں راہ بند بو تگ اتنت۔ ہمیشا آسک گمیگ ات کہ چوں بخت۔ چہ
 پشکپتگیں دوئیں راہاں کجای ء گچین بخت۔ مز نہیں پکرو ہیا لے ء رند پہ
 ناکا میں دے آئی ء دو می راہ ء گچین کنگ ء پس لہ کت۔

آئی ء پہ ارمانے میٹرک کت کہ آدہمتر ء وانیت ء شریں نو کری یے
 گپت۔ بے میٹرک ء رند آئی ء وتی مات ء پت ء واہگ ء پد اسور کت۔ ء آئی ء
 سور ء چیزے مدت ء رندانا گما آئی ء پت لہتمں روج ء نادرا ہی ء پدیر ان بوت۔
 نوں آئی ء گیشتر وانگ ء راہ بند بوت۔ ہمیشا پہ ناکلا جی آئی ء محمہ تعلیم ء جے وی
 ٹیچری ء در خواست دات۔ باز کوشت ء رند یک کھلے ء جوڑ ہے گد ء رشوت ء
 سر ء آما ستر دارگ بوت۔ ہند ات ء ماسٹری ء پکار ء پہ ہیلت ء واری یے آئی ء
 گزارہ بوت۔ بے رند کہ آئی ء دو چک بوت ء ملک ء گرانی باز ودات، گز آئی ء

ہرچ و درج پورہ نہ بوت۔ آمالی پریشانیاں سک بھیگ کت۔ آہر ان ات کہ
 چوں بخت۔ ہمے حالت ءیک روچے آئی ء سر مچھدگ ء کپت۔ پے ء توکا لہتہ
 مردم نشنگ ء مجلس کنگا اتنت۔ آہم محمد جان ء ڈولیس پریشانیں مردم
 اتنت۔ ء گم ء غلط کنگ ء واستا چرس ء ہیر و ن کشتنگا اتنت۔ آہم ہمودا
 نشت ء وتی گم ء غلط کنگ ء واستا گوں آہاں ہم مجلس بوت۔ چریشی ء پد آے
 ڈولیس مجلساں ہنچو عادت دار بوت کہ چہ وتی ماسٹری ء نوکری ء بے پروا بوت۔
 مات ء زال ء باز نصیحت کت۔ بے آے شر ء ہنچو مین بو تگ ات کہ پرائی ء
 در آہگ آسان نہ ات۔ چیزے ماہ ء رند آئی ء پکار بند کنگ بوت ء دگہ چیزے
 مدت ء رند آچہ ماسٹری ء کشتنگ بوت۔

چہ نوکری ء روگا رند آئی ء مالی جاور گتھر ہراب بوت انت۔ آء آئی ء
 دراہیں حاندان گمانی اولاک بوتنت۔ آئی ء پیریں مات ء اے جاور سگت
 نہ کت انت۔ ہمیشا آنا دراہ بوت ء حداء وتی مال کت۔ آئی ء چک چہ شد ء نادراہ
 بوتنت۔ آئی ء زال چرے جاوراں سک شزار بوت۔ آئی ء آئی ء زال ء سر
 پیراپہ وام ء کپت ء وھدے مہلوک ء چہ وام ء دیگ ء جواب دات، گڑا
 آہاں پنڈولوث بناکت۔ بے چہ پنڈولوث ء ہم آہانی گزارہ نہ بوت۔ ہمے روچاں
 سیادے ء حداء دل ء دات ء آئیے زراعت ء فیلڈ اسٹنٹ ء نوکری ء
 دارائنت۔ ہمے نوکری ء سرا آئی ء آئی ء حاندان ء چیزے مدت ٹیلینت۔ بے

پکارِ کھیء گزارہء نہ بوگ ء سو ب ء آئی ء پریشانی کم نہ بو تننت ء آئی ء وتی گم ء غلط
کنگ ء ہاترانشہ یلہ دات نہ کت۔ نشہ ء سو ب ء آئی ء ڈیوئی دات نہ کت۔ ہمیشہ
وش نئیٹکھے ء شکایت ء سرا آچرے نو کرمی ء ہم کشنگ بوت۔ چریشی ء رند
مز نہیں تچ و تا کے ء پد آعر ضی نویس بوت۔ بے نشہ ء سو ب ء آئی ء عرضی نویسی
ہم سونلی نہ بوت۔ مردم آئی ء گورا در خواست ء نبشتہ کنائینگ ء باز باز نہ شنتت۔
آئی ء مالی جاور ہراب تربوت انت۔ آئی ء کستریں چک نادراہ بوت ء بے درمانی ء
سو ب ء بیر ان بوت۔ ء آئی ء زال چرائی ء پیک دلپروش بوت ء وتی مستریں چک
یے زرت ء وتی پت ء مات ء لوگ ء شت ء نشت۔ آئی ء باز کوشت کت کہ آئی ء
مستریں چک گول مات ء مروت گول۔ بے آئی ء چک ء آئی ء ہبر نہ گیت۔

دُزی ء پیسلہ ء رند آپاد اتک ء اوشتات۔ بے چہ نشہ ء نہ رسگ، بازیں
شد، ء زیاتیں پریشانیاں آہنجو زور تر اتگ ات کہ تترال بوت ء بن ء کپت۔ پدا
آئی ء تہت ء پادگ ء گپت ء اوشتات۔ تہت ء سر ء آدیگی چنڈے کپتگ ات۔
آئی ء، آئی ء توک ء وتار اچارات۔ آئی ء دپ ودیم ہشک تر اتگ اتنت۔ میلگ
ڈن ء در امگک اتنت۔ ء مود چہ چل ء مین اتنت ء شنگ و شاگک اتنت۔۔
آئی ء عمر سی ء دو، سی ء سہ سال ء گیشتر نہ ات، بے بدہالی ء سو ب ء آشت ء
ہپتاد سالی پیریں مردے گندگ ء اتک۔

’نوں ہمن چے نپشکپنگ۔ مات، زال ء چک درستاں منایله داتگ۔۔
آئی ء وتی سر کچینت ء ہیال کت۔

’بلے پہ وتی زال ء یکن چک ء دست ء آرگا کڈی کوشت انگت کنگ
لوہیت۔‘

یک روپے بازار ء ہال بوت کہ محمد جان چہ دکانے ء چیزے زرے
دڑی ء سر ء گرگ بوتگ۔ ء تھانہ ء ہند کنگ بوتگ۔ پداہال بوت کہ آ
ڈسٹرکٹ جیل ء ہند کنگ بوتگ۔ بلے آئی ء جست و پرس ء کس روگ ء
نہ انت۔

ماہے ء جیل ء رند آئی ء تاج محمد نامیں نزدیکیں سیادے چہ عربستان ء
اتک۔ وھدے آئی ء محمد جان ء جیل ء ہندی ء ہال ء گپت، گڑا آئی ء وکیلے
داشت ء ضمانت ء سر ء محمد جان ء یلہ دیانینگ ء کوشت بناکت انت۔ ہمے
کوشستانی نیام ء تاج محمد ڈسٹرکٹ جیل ء آئی ء چارگ ء شت۔ محمد جان ء جول
پاد ء اتنت۔۔ ء چہ سیمانی پشت ء آئی ء دیم ء اتک ء اوشتات۔ جوڑی ء رند تاج
محمد ء درازا کینت۔

”محمد جان! من پتو وکیلے داتنگ ء زوت ترا ضمانت ء سر ء یلہ
دیانینگاھاں۔ باندا عدالت ء تی پیشی انت۔ امیت انت کہ جمے اولی پیشی ء رند تو
ضمانت ء سر ء یلہ دیگ بے۔۔“

گوں تاج محمد ء اے ہبر ء اشک کھا آئی ء ٹیلگ سرپت انت۔ آئی ء سر ء
 تاپاد ء تر سے چیر کپت۔ ء آئی ء پہ منہ واری ء بزرگ بزرگی پریات کت ء گشت :
 ”حداء نام ء منا چرے جیل ء در مکنا مین۔ چیا کہ اے کسانیں جیل ء
 عذاب چہ ڈنی دنیا ء ہز نہیں جیل ء عذاب ء باز آسان تر انت۔ ڈنی دنیا ء جیل ء
 منی زندگی ہنچو تباہ کنگ کہ گڈیگ ء ہمن ہچ پشت نہ کپنگ ء من وتی جند ء واستاپہ
 چندے نان ء ہم دلاپ بو تگاں۔ بے اے کسانیں جیل ء کم چہ کم ء منی جند ء
 چندے نان ور سیت۔۔۔“

شالکوٹ، اولی جون ۱۹۹۰

آس

انا گہا آئی ء پر پٹ بند بوت۔ آ جہل ء ایر اتک ء ٹیلے چار و فپاس کت
 انت، تہ مالوم بوت کہ ٹیلے انگت گہڑے مان۔ آپر پٹ ء اید گہ سامانی چار و فپاس
 کنکھا گیر بوت۔ تنی وھدی آھے کار ء کیرات کہ چہ پشتی نیمگ ء آئی ء گوشاں
 گالوارے کپت۔

”واجہ! باکسے بہ دئے گوں۔۔“

آئی ء عشا د عشا د چک جت ء چارات، تہ دیتے کہ دہ یازدہ سالی ملیشی
 پھیں کسانیں بچے اوشتا تک ء پھند گانت ء یکدم آئی ء مارات کہ اے ہما کسانیں
 تک انت کہ دورند ء آپیرا چریشی نو دیم ء گوسنگ۔ اولی رندا کم و گیش سالے ء
 پیر ء دومی رندا کم و گیش شش ماہ ء پیر۔ اولی رندا ء آئی ء سچے آئی ء ہمراہ بو تک
 ء دومی رندا ء آئی ء کتریں برات ء ہمو رندا ہمو ڈولیں کسانیں بچے ء ہھے
 ڈول ء باکس لوٹنگ، بے آپہ چک ء باکس دیگ ء نہ جلتنگ انت۔

”باکس ء چے کئے؟“ آئی ء چہ بچک ء جست کت۔

”ورگ اڑکنگ ء واستا آس روک کنگ لوہیت۔۔“

”زانا ادا ازیک گوراں دکان مکان نیست؟“

”نال، اینگو دکان نیست۔۔“

”گڑاشاچہ شہراں پرچہ باکس نہ گرے ء نیارے؟“

”گپنگ ء آور تگ۔۔۔ بے ہلنگ انت۔۔“

”گوں من باکس و نیست۔۔ بے لائیٹرے است۔۔“ آئی ء چہ وتی

زرد چکیں پشک ء دیکی کیسگ ء لائیٹر در کت۔۔ ”بے من لائیٹر ء

چوں بدیاں؟“

”مے لوگ ء بیاباگوں۔۔ ماچہ تنی لیٹر ء آس روک کنیں ء تو ہموداوتی

پرپٹ ء شر بکن ء آپ و تام ہم بکن۔۔“ گوں ہمے ہبر ء کنگ ء بچک ء بچکنگ

آئی ء دراہیں دیم ء شنگ بوت۔۔ ء آحیر ان بوت کہ چشمیں کسانیں بچے چتوریں

شریں ہبرے کنگانت۔۔۔

”شران، بریں۔۔“ آئی ء وتی سر سُرینت ء بچک ء راروگ ء اشارہ

کت۔۔ ”پیسرے۔۔“

بچک رو دراتک ء ہمگ ء رہ گپت ء آئی ء وتی پرپٹ دست ء گپت ء

رند ء بوت۔۔ روگ ء نیام ء آئی ء وتی چم راستی ء چپی ہمگاں شانک دانت۔

نمودور آہانی دیکھی شہمگاچہ زربار ءدیم پہ گور سچان ء چکنیں کوہ ء جمپ اتنت۔ کوہ ء
 جمپانی دیم ء لہتیں داز، کور ء کمر ء در چک اتنت۔ ء ہمے در چکانی کر و گوراں
 گستاگتاء لہتیں حر پشیتیں لوگ اتنت۔ وھدے آلوگانی نزیک ء رسنت انت، تہ
 عصر ء وھدات۔۔ سارتیں گواتے کشمگات۔ لوگانی دیم ء لہتیں پس تر گات۔۔
 آچک ءرہ در بری ءدیم پہ راستی شہمگ ء کر کڑی لوگ ء روگات۔۔ ءھیال
 کنگات کہ :

”اے ویران ءیک کڑیں جاگہباریں اے بزگانی گزارہ چتور بیت؟“

”اے لوگ ء پتر۔۔“ چک ء گوں وتی راستی دست ء کر کڑی

لوگ ء شہمگ ء اشارہ کت ء گشت۔۔ ”ء پرپٹ ء پہ شر کنگ ء داستا تہا بر گوں

کہ ڈن ء گوات انت۔۔“

آئی ء پرپٹ تہا تہا۔۔ تہا۔۔ چہ وتی زرد چکیں شلوار ء کیگ ء کیپشن

سگریٹ ء پارکیٹ در کت۔۔ لائیٹر ء سر ء دانگے سگریٹ بن دات ءدپ ء

کت۔۔ پدالائیٹر چک ء دست ءدات ءدوت گوں پرپٹ ء سر وپٹ بوت۔

”آپ ء پور۔۔“ آگوں پرپٹ ء سر وپٹ ات کہ چہ پشتی شہمگ ء

چک ء گالوار بوت۔ آئی ءدیم ترینت، ساپ ساپیں رود چہ چک، تہا ءدز

گیت۔۔ ءآپ ءورگ ء لخت۔

”آپ سک وش اتنت۔۔“ ورگ ءر ند آئی ءر ود بچک ء

دست ءدات ءگشت۔ بچک ءر ود پہ بچکند گ دزگپت ء ڈن ءدرا تک۔

پلگ ء ساپ کنگ ءر ند وهدے آئی ءر پرپٹ ء کنگ جت تہ پرپٹ

چالو بوت۔ آئی ءر پرپٹ بند کت ء پہ دم کنگ ء بچک ءر ہچاری ء نشت۔ دمانے ء

رندیک کماشیں زالے لوگ ء پترت کہ نوک بالگیں جنکے رند ء گونات

گوں۔ کماشیں زال ء سیاہیں ململ ء گٹانے ماں سر ء ات ء سیہ دپ ء اسپت

ترنزکیں دراجیں پشمے ماں گور ء ات۔۔ وهدے کہ جنک ء نوکیں فیشن ء سبز

دپیں سروپایے پرات۔۔ ء گوں سروپا ء ہم دپیں سینڈل پاد ء ات۔

”چونے، جوڑے تو؟“ کماشیں زال ء گوں ننگ ء شرت ء پہ

بچکند گ پرات۔

”شکراں۔ شاپون ات؟“ آئی ء جوڑی ء پتہ دات ء جنک ء شنگ ء

چارات کہ کماشیں زال ء بچک ء ڈول ء بچکند گات ءھیال کت کہ :

”بچکند گ زاناے کلگ ء دودانت کہ ہر کس بچکند یت۔۔“

”توچہ کجا پیدا کئے ء کجا روگائے؟“ کماشیں زال ء جت کت ء

پرپٹ ء شنگا چارگ ء لگت۔۔

”من چہ حمید آباد ء پیدا کاں۔۔ ء شاہی کہن ء روگا ہاں۔۔“ آئی ء پتہ

دات۔۔ ء پداوت یے ہم چرائی ء جت کت۔ ”اے کلگ ء نام چئی انت؟“

”اے کلگ ء گل آباد کنت۔۔“ کماشیں زال ء پہ وش تہی ہتہ دات۔
 ”توزانا اے کلگ ء نام نیشنگ؟“ جنک ء پہ پچھند گ جست کت۔
 تنی وھدی آئی ء ہتہ نہ داتگ ات کہ کماشیں زال ء جنک الوت کت ء
 کارے ء راہ دات۔ دمانے ء رند کہ آئی ء واتر کت تہ آئی ء ترما سے گوں پیالے ء
 گونات۔۔ پیالہ یے آئی ء دیم ء ایر کت ء چایے ایر ریتک دمان۔
 سکین ڈولداریں شیر چانتنت۔۔ ء وھدے آئی ء پیالہ چست کت ء
 گئے گپت تہ آسک وش اتنت ہم۔

”چونیس وشم چانت؟“ پہ بے ارادہی چرائی ء دپ ء دراتک۔ بے
 پداچہ وتی ہبر ء وت پشومان بوت کہ مردم باریں چے ہیال کنت۔
 ”باز دیر بوت۔۔ نوں روگ لویت۔۔“ آئی ء پیالہ ء چاہانی ورگ ء
 رند ڈنی ہمگ ء چارت ء گشت۔

”اے شپ ء کجاروئے۔۔؟ شاہی کہن چد ء گپڑے راہ انت۔۔“
 کماشیں زال ء درآینت۔۔ ”دگہ چایے بور۔۔“
 ”چو دور نہ انت۔۔ من شامانی وھد ء رساں۔۔ پرپٹ ء لیٹ۔ میٹ
 فرانت۔“

”ہے۔۔۔ ہے سگ گوھر انت۔۔“ جنک ء پیالہ ء دگہ چا مان کت ء
 وش وشے درآینت۔۔ ”اے گوھر ء کجاروئے۔۔؟ من نوکی تنی لیٹر ء

کاران ء اے لوگ ء آس روک کناں، تاکہ مردم کشیں گوھر کم بہ تریبت۔۔۔
 آئی ء جنک ء ینمگ ء چارت۔۔۔ جنک روک روک ء آئی ء چمانی
 توک ء چارگات ء یک ماناداریں پچھند گے آئی ء تنکین لثنانی سر ء پہ بے کراری
 لیب کنگات۔۔۔

آئی ء دلگوش وتی مچانی ینمگ ء ترات۔۔۔ آئی ء نئے کوٹ گور ء ات ء
 نئے قبا۔ وھدے کہ نون دل دل ء آئی ء گوھرے چیر کھنگات۔۔۔ آئی ء شیر چاہانی
 دومی پیالہ گنادر ء چست کت ء گوھر ء گلینگ ء واستا آس ء رھچاریوت۔۔۔!

شالکوٹ ۱۳، اکتوبر ۱۹۹۱ء

چمگ ء گلاب

گمشاد ء دیم ء روگ لوفت۔ بے ہمز اد ء امر ء مہر کپنگ ات ء آئی ء پشت ء
 کمان ات۔ ہمیشا ایک گامے دیما جہنگات ء دو گام پشت کنزان ات۔ دو گام دیم ء
 جنگات ء چار گام پشت کنزان ات۔ چار گام دیم ء جہنگات ء ہشت گام پشت
 کنزان ات۔۔ اے ڈول ء چہ منزل ء نزیک بوگ ء بدل ء دور بو ان ات۔
 دیکھی شمگ ء کوہ ء بن ء حج ء کورانی توکا جمعے است ات۔۔ اے چمگ
 آئی ء منزل ات۔ آئی ء ہموداروگ لوفت ء اگن اودا سر بوتیں، گڑاماں زند ء
 سوب مندوت۔

پُشتی شمگ ء گلاب ء پُتلے است ات۔ آہل آئی ء منزل نہ ات۔
 بلکہیں آئی ء منزل ء راہ ء مستریں اڑات۔ بے ہمز اد ء، آہماہلے ء گور ء برگ
 لوفت۔ ہمیشا آئی ء کمان کمان ء ہمودا برگات۔

”تو پرچہ اپنچو زور جنگائے ء دیم پہ چمگ ء روگ ء کوشٹائے؟“
 ہمز اد ء چرائی ء جست کت۔

”ہمیشاکہ منی منزل ہمانت۔ اگن مناسوبے رسیت، گڑا ہمودا، بے
 نو منادیم پہ گلاب ء پرچہ برگ لوٹے؟“ آئی ء ہمز اد ء ہبر ء پتہ دات ء پیدا
 چمائی ء جست ہم کت۔

”ہمیشہ کہ آگلاب ء گور ء دنیا ء ہر وشئی ر سیت۔۔ دنیا ء ہر وڑیں
 وشئی۔۔ ء بیاد م ماں دنیا ء پے وشیاں شپ جاہ ء روج جاہ انت۔۔“ ہمزاد ء وتی
 جند ماں آئی ء جند ء جملہ بھیمانی توک ء پیگواہ کت ء درائینت :
 ”بلے آخر کہ آدما نے ء وشئی انت۔۔“

”پے دمانے ء وشیاں مہلوک دلاپ انت۔۔ بلے اے ہر کس ء نسیب
 نہ بنت۔۔ اگن ترانسیب ء انت، گڑ اتو چیا قدر ء نہ کئے؟“
 ”چومہ بیت کہ منی آسر چو آدم ء حواء ء آسر ء بہ بیت۔۔“ آئی ء پکر
 جت ء گشت۔

”آدم ء حواء ء آسر ء ہر اہلی چے بو تک؟ اگن تئی آسر چو آہانی آسر ء بہ
 بیت، گڑ اتو دگہ چے لوٹے؟“ ہمزاد ء گیشتر سکین دات۔۔
 ”بلے۔۔۔ بلے منائر سیت۔۔“

”مہ ترس۔۔۔ دل ء مزن کن۔۔۔ وشئی تئی رھچار انت۔۔۔“
 ہمزاد ء بازیں گشنگاں آنرم ترات ء آئی ء ہمزاد ہوت ء پُشتی شینگ ء
 دیم پہ گلاب ء شت گوں۔ کمگ نزیک ء رسنت، تہ اوشتات ء ہورت ہورت ء
 چارات یے۔۔ آئی ء چماں آسکین عجیبیں گلابے ات۔ سہت پہ سہت رنگ
 بد لینو کیس گلاب! کہ برے یک چیزے ہوت ء برے دگہ چیزے۔۔۔ برے
 بہشتی باگے ہوت۔ برے باد گیرے۔ برے کار موٹلے۔۔۔ برے شراب ء

بلورے۔۔ برے بے دروریں کاڑے ہرے چہ زرے ہدین پتی یے۔۔

انا گما آپہ واگے دیم پہ گلاب ءرہ گپت۔۔ بے پدا یکدم اوشتات ءپہ
ملوری ءابجھی درائیختے۔۔

”بے۔۔ بے ایشی ءچپ وچاگرد ءبلاہیں چیلے۔۔ ءچیل ءتوک ء
لچ ومین انت۔۔“

”پرواہ مکن۔۔“ ہمزاد ءپہ بے کماری پتہ دات ءگشت ”چیل ءپہلے
پر۔۔ کتے چار اودا۔۔ آنت پھل۔۔“

وہدے آئی ءچم پہ پھل ءکپت انت، تہ آئی ءملوری ءابجھی گم تر
انت۔ آہمزاد ءہمراہ بوت ءچہ پھل ءگوست ءگلاب ءرنگار نگلیں وشیانی
چشگ ءرند، آئی ءپداواترکنگ ءدیم پہ منزل ءروگ لومت۔۔ دیم پہ چمگ ء
منزل ء۔ آئی ء، پہ وتی رہ دربری ءہمزاد شوہازکت۔۔ بے ہمزاد گندگ نہ
بوت۔۔ ہمیشا ایو کا پھل ءگوزگ ءلگت۔ پھل دراج ءبارگ ات۔ آئی ءتنی
وہدی آئی ءنیم نہ گوازینگ ات کہ ہمہرانی گڈمبگ بنا بوت انت۔ آہنجو گڈ
ات کہ چہ پھل ءلگشگ ءکچی بوت۔ پداپہ لپرزگ حتم یے چست کت انت ء
جمہرانی شنگ ءچار ات۔۔ ءہور ءترس ءگام یے تیزترکت انت۔۔ بے
تنی وہدی آئی ءچہ پنچ ءشش گام ءگیشتر نہ جنگ ات کہ انا گماہور ءسریلہ دات
ءہمادمان ءپہلے چہ آپ ءمچلینت۔

نوں آئی ءِ و استازوتاں زوت چہ پہل ءِ گوزگ المی ات۔۔ بے پہل
 شتر ائک بوتگ ات۔۔ مہیھاگوں آئی ءِ زوت گوزگ نہ بوت۔۔ بلکنیں گام یے
 چہ پیسری ءِ ہم سُست تر بوت انت۔ پداوہدے مارا تے کہ اوشتوکائی، ایوکا پہ
 پاد، روگ ءِ شترگ و کپنگ ءِ ہتر انت، گڑا آئی ءِ نشت ءِ پادانی ہمر اہی ءِ دست
 ہم کار بست انت گوں۔۔ بے پرانی ءِ گوزگ انگت گران ات۔

انا گماہور ترند تر بوت۔۔ آئی ءِ پہ بہہ و بجھوی یک رندے پداچم چست
 کت انت ءِ برز ءِ چار ات۔۔ بے انا گما آئی ءِ پاد ءِ دست شترت انت۔۔ آچہ
 پہل ءِ سر ءِ لگھت ءِ اوشتوکائی چیل ءِ توک ءِ کپت۔۔ ءِ ماں لچاں مین روان
 بوت۔ پداپہ گنوکی دوئیں دست یے پہ مدت ءِ برز ءِ چست کت انت۔۔ ءِ
 کوکار و سلوات ءِ لگھت۔

”مدت۔۔ مدت۔۔ مدت!“

بے کس پرانی ءِ مدت ءِ آہگ ءِ گندگ نہ بوت۔۔ پدا آئی ءِ ترند
 ترند ءِ وتی ہمزاد توار کت :

”او منی ہمزاد! تو کجائے؟ من چیل ءِ کپتگاں، ہیا منادر بلجن۔“

بے آہم پیسری ڈول ءِ بیگواہ ات۔

پداہم، چہ ائی ءِ بازیں کوکار و سلوات ءِ توار و پریاتاں، باریں چہ کجاہمگما،

یک ٹرسنا کیس گاندویے الم ءِ زاہر بوت کہ تیز تیز ءِ آئی ءِ ہمگما آہگات۔۔ !!

نذر آباد۔ ۸ جولائی ۱۹۹۲ء

جن

من تر سو کیس مردے نماں، بے وھدے شپ ۽ چہ ارہ ۽ گوزگ ۽
 دو مردم گنوک بوت ۽ اید کہ مردماں آراہ ۽ گوزگ یلہ دات، گڑا منا ہم شے چیر
 کپت ۽ پھ ناکلا جی شپ ۽ آراہ ۽ گوزگ یلہ دیگ کپت۔

مے وتی کلگ نسیم آباد سک کسان انت ۽ ادا گیشتر سہولت
 نیست انت، وھدے کہ نزیک ترس کلگ بشیر آباد مستر انت ۽ اودا گیشتر
 سہولت است، ہمیشا مے کلگ ۽ مردم وتی ذلور تانی پورہ کنگ ۽ و استا شپ ۽
 روچ همودار و آکن انت۔ چونائی ۽ دوئیں کلگانی روا ۽ دوراہ انت۔ پتے شہ ڈگ
 انت ۽ دوئی کٹمگ۔۔ بے شہ ڈگ کتے دراشتر انت ۽ اودا موئل ۽ پر پٹانی روا آہم
 بیت۔ ہمیشا پادانیں مردم گیشتر کٹمگ ۽ روا آکن انت۔۔ بے چیزے مدت ۽
 پیر باز مردم ۽ مارات کہ کٹمگ ۽ نزیک گور ۽ مز نہیں کبڈ ۽ توک ۽، ۽ پشت ۽،

وڑوڑیں بر مش و توار ء شہم بیت۔ برے گٹھے یئے دانکو جاہگانت۔ برے بٹھے
 الوت و سگ سگ انت۔ برے گٹھے آسے روک انت۔ پھنجو مالوم بوت، گٹھے کبڈ ء
 توک ء جنے ء چک و برکنگ۔ چرے ہبر ء رند، رو آکنوکانی توک ء ترس و نیم
 پیداک بوت ء چہ کشک ء، مردمانی روا کتم تر ات۔ پدا جاور پھنجو ہراب
 بوت انت کہ چہ جنانی ترس ء دو مردم گنوک بوت ء اید گراں کشک ء گوزگ
 پیک یلہ دات ء شہہ دگ ء رواکت۔

گپڈے مدت ء رند، یک روچے اناگما جمبر ال بست، ہور ء سر
 یلہ دات۔ تاسہ شپ ء سہ روچ ء بس یے نہ کت۔ چہ بازیں ہور ء نسیم آباد ء
 بشیر آباد ء در نیامی کوہ کور ء پھنجو ہار کت کہ شہہ دگ یے چہ دوسہ جاگما پروشت و
 گاڈرکت ء راہ یے بند کت۔

وہدے شہہ دگ ء راہ بند بوت تہ مردماں پہ نانلا جی چہ کشک ء روا
 کت۔۔ پدا ہم مردماں ہمے جہد کت کہ مہلہ مہلہ وتی کاراں سر جم بکن انت ء چہ
 شپ ء روا ء وت ء بہ رکین انت۔ اید گہ مردمانی ڈول ء منی جہد ہم مدام ہمیش
 ات کہ چہ مگر ب ء پیسرتی لوگ ء سر بہاں بے یک روچے مناوتی دیر یکیں
 دوست سجاد ء کستریں برات منیر ء سور ء سوب ء ماں بشیر آباد ء سگ دیر بوت ء
 من شپ کپتاں۔ ہمیشا و اترکنگ ء پیسرتی من چہ سجاد ء چوٹ بتنی یے چچ گپت ء
 پہ نانلا جی ء ترس و لرزدیم پہ نسیم آباد ء رہ گپتاں۔

گرماگ ۽ موسم ات۔ شپ تمار ماہ ات۔ ہر شینگ ۽ بے ترک و توری
 ات ۽ من بر مش ۽ گوش داران ۽، ایوک ۽ پادان ۽، وش و ش ۽ دیم پہ نسیم
 آباد ۽ روگا اتاں۔ وھدے مز نیں کبڈ ۽ اندائی ۽ رستیاں، گڑاچہ کبڈ ۽ شینگ ۽
 توارے اشکت۔ اوشتا تاں ۽ شری ۽ سر ۽ گوش داشت۔ توارے کئی ترند تربوت،
 بلے من سر پد نہ بوتان۔ من یڈول ۽ وٹرس ولرز اتاں۔ بلے انا گمانز اتاں چونی ۽
 منی ٹرس در اتک، دل ڈڈوت ۽ منی توک ۽ نوکیں ہمتے پیدا ک بوت۔ پدا من
 ھیال کت :

باریں جن چتور بنت؟ آہانی جون و گلڈ، شکل و سورت، پچ و پوشاک،
 چبہ و کوش، گپ و رپ، ہیل و عادت ۽ پکروھیال چون بنت؟ مرچی شریں
 موہے دست کچکا انت۔ جن یے نزیک ۽ کبڈ ۽ تمانت۔ باند انت من بروان ۽
 آئی ۽ پچاراں ۽ اگن چک و برے کنگ، تہ آئی ۽ چک و چلانگاں ہم بختاں۔ پدا
 آئی ۽ سر پد بختاں کہ مہلوک ۽ کنگ ۽ نزیک ۽ جہ مند مہ بیت، بلکیں جنگل ۽
 گیابانے ۽ بروت۔ تاکہ مہلوک بے ٹرس ولرزے ۽ رواکت بخت۔۔

من بے بر مش ۽ پیدا ک کنگ ۽، وش و ش ۽، دیم پہ کبڈ ۽ رواں
 بوتان۔ کبڈ ۽ نزیک ۽ رستیاں، تہ پادداشتاں ۽ بر مش و توار گوش داشت۔ چہ
 کبڈ ۽ پشت ۽ نرم نرمی ہبر ۽ کنگانی توار اشکت۔ پداروگ ۽ لختاں ۽ کبڈ ۽
 پشت ۽ ماں ترا تاں ۽ یکدم چوٹ بقی جت۔

منی دیم ۽ زوع ماں ریکانی سر ۽ دو مردم وت ماں وت ۽ مان گنگ
 ات۔ گوں چوٹ بتی ۽ روژنائی ۽ لنگ ۽، پہ لپرزگ گشاد گشاد ۽ گش اتنت۔۔
 پہ هجالتی منی بنگ ۽ چارات ۽ وتی دیمانی چیر دیگ ۽ جمداش کت۔ بے شری ۽
 سر ۽ هجارگ بو تننت۔

تیجے شاہوکار شہہ مرادات، ۽ دومی هدا امرزی دهکاں سیاہو ۽ شری
 رنگیں جنوزام!!

ترمت، ۱۲، فروری ۱۹۹۷ء

دگر ءہال مدئے

”واجہ مولوی! شاپہ وتی جماعت ءِ مستریں سروکاں پیئے زانگئے،

من چتو لہتیں جست و پرس کت کناں۔۔“

”ہو۔۔ ہرچ جسے کنگ لوٹئے، بکن۔۔ ماوت لوٹو کیس کہ چما جست

کنگ بہ بیت۔۔“

”شماذ گریانی رند اپرچہ کپنگئے؟“

”ہمیشا کہ ذگری مئے دین ءِ تاوان دےگا انت۔ ہر ڈولیس کاہری کار

کن انت۔ محمد ءِ وتی رسول نہ من انت۔ کوہ مراد ءِ وتی کعبہ زانت ءِ اودارونت ءِ

حج کن انت۔۔ بے انگت وتارا مسلمان عسنت۔۔“

”بے آ عسنت کہ ما محمد ءِ وتی رسول منیں۔ بیت اللہ ءِ وتی کعبہ

زانیں۔۔ اودامئے باز مردم ءِ شنگ ءِ حج ہم کنگ۔ کوہ مراد ءِ وتی کعبہ نہ منیں،

بلکن وتی زیارت زانیں۔۔“

”آ دروگ ہد انت۔ پیرا آہاں چونہ گشتنگ۔ نوں کہ ما آہانی

اقلیت کنائینگ ءِ جہد شروع کنگ، آہاں وتی ہر بد لینگ انت۔۔“

”بے ذکریت نوکیں چیزے وَ نہ انت۔۔ پیرا پرچہ ایسی ء دین

تاوان نہ داتگ؟“

”ذکریت ء امبرہ دین تاوان داتگ۔۔“

”گڑا پیرا اشما پرچہ ذگریانی اقلیت کنائینگ ء جمد نہ کنگ؟“

”ماذگریانی مخالفت مدام کنگ۔۔“

”بے پیرا اشما آہانی اقلیت کنائینگ ء جمد وَ نہ کنگ۔ آخر پرچہ؟“

”پیرا ما پرچہ آہانی اقلیت کنائینگ ء جمد نہ کنگ؟“

”ہو، پرچہ؟“

”پیرا۔۔۔ پیرا ء ایسی ء ذلورت نہ بوتگ۔۔“

”بے آشمے کجام ذرورت انت کہ نون شمارا پیش آھگانت؟“

”نون۔۔ نون آہانی ہتر گیش بوتگ۔۔“

”بے آہانی کجام ہتر انت کہ نون گیش بوتگ؟“

”اے جست چہ من پیرا اھم کنگ بوتگ، بے۔۔۔ بے من بس

ھمے ڈولیس ہنہ داتگ۔۔“

”بے واجہ مولوی! اے پکائیں ہنہ بے نہ انت۔ من پکائیں ہنہ

لوتاں۔۔“

”واجہ! تو مز نہیں مردے مئے، ہمیشا من چتو نانلا جاا ء ترا پکائیں

پہہ ء دیاں۔۔۔۔۔ بے۔۔۔۔۔ بے دگر ء ہال مدئے کہ من مسیت ء کہاں۔“

”مہ ٹرس۔۔ من کس ء ہال نہ دیاں۔۔“

”اسلیں ہبر ہمیش انت کہ اے چہ دینی جیڑہ ء گیشتریک

سیاسی جیڑہ ہے۔۔“

”بزاں۔۔۔؟“

”بزاں ایش کہ ذگری مئے دینداریں جماعت ء پھجر اوٹ نہ

دینت۔۔ ء مدام بے دینیں جماعتاں اوٹ دینت۔۔ ہمیشا مالوٹیں کہ آہاں

اقلیت بنائیں، تاکہ آگن آئے جماعت ء اوٹ نہ دینت، گڑا مئے وش نہ یتکیں

جماعتاں ہم اوٹ دات مکن انت۔۔ ء ایڈول ء مئے جماعت ماں گچینکاریاں شرتر

سوب مند بہ بیت۔۔“

تربت، ۲۳، فروری ۱۹۹۳

شد

کٹوک یکنیں کلمیر انت ء وروک ء پو شوک ہشت انت۔ آئی ء

مات، جن، چار چک، کسانیں براتے ء آئی ء جند!

اپنو مردم ء لاپ ء پچ پرائی ء ڈولیں ناوانندہ ء بے کسبیں مردے ء

آسان نہ انت کہ ابید چہ مزوڑی ء دگہ ہج کارنزا انت، بے چوں بخت؟ نانلاج

انت۔ چرائی ء ابید، لوگ ء دگہ کٹوکے نیست۔ ہمیشا آجہمیں روج ء ہرج و

درج ء پورہ کنگ ء واستاچ و تاک کنت۔ آئی ء ارمان انت کہ آئی ء گور ء چیز کے

زرجم بہ بیت، تاکہ آرا میں کارے دست ء گپت بخت، بے آئی ء اے ارمان ء

گشے زانا پھر پورہ یوگی نہ انت۔ جہمیں روج ء مزوڑی ء آئی ء پانزدہ بیست

کدار ء گیشتر نہ رسیت۔ برے برے کہ آئی ء تالہ جہہ بخت، گڑا بلکس سی ء چل

کدارے برسیت، بے بازبرال انچش ہم بیت کہ آہشکا لوگ ء وا تر کنت۔ ہمیشا

چہ وتی کٹ ء پھر چیزے ایرکت نہ کنت۔ آئی ء کٹ اسلا و چر اہانی لاپ ء گیش نہ

انت۔ پہ نانلاجی آلاپ ء کم و گیش کنت ء گر بی پوشاک ء ہرج ء ہم پورہ کنت۔

”لبا! من شدیکاں“

”لالا! من شدء مرتاں“

”کمتے سبر کن ات۔۔ ہور سُست تڑیت، گڑا من کارء شوہازء

رواں۔۔ کمتے زڑو مر پیدا ک کنان ء سبارگ ء واستا چیزے گران ء کاراں۔۔“

ٹپ۔۔ ٹپ۔۔ ٹپ۔۔

زمتان ء موسم ات۔ نیمروج ء ودھات۔ آزمان جمہراں مچنگ

ات۔ ہور ء سر نشپیگیں بند بستگ ات۔ برے پہ ترندی ء برے پہ نرمی،

گوارگات۔ چہ ہور ء سوب ء ہر نیمگا آپ ء لچ و مین ات۔ بے کچ ء گوہرات۔

لوگ ء ووردنی چیز کٹنگ اتنت ء سبارگ ء واستاچ نیست ات۔ چک چہ شدء

یخوئی گریوگ ء چیولگا اتنت۔ مزین دلی دارگے ء پد، ہور سک سُست ترات۔

کلمیر اشتاپ اشتاپ ء کارء شوہاز ء دیم پہ بازار ء رہادگ بوت۔ آئی ء روگ ء

دمانے رند، ہور ء بس کت۔ پد اسک دیر گوست۔ بیگاہ ء ساہگ ترات ء مزن

بوت۔ چرائی ء رھپاری ء درستاں دم برت۔ آئی ء انگت واترنہ کت۔ وھدے

چہ کسانیں چک و چلانگانی گرے و گراش ء کوکار ء وایاں مستریں شزار ء گمگ

بوتنت ء انگت کلمیر نہ یتک، گڑبلک ء درآینت۔

”کلمیر ء سک دیر کت۔ چک شدء مرت ات۔ نول پتے ہمت

بخت و برکت، پنڈولوی، پنڈولوی، پنڈولوی۔۔۔ کٹور توبرو، سبک ترے، بے زیات دیر مکن۔۔۔“
 جمل عصر و ہد و ہور و پد اسریلہ دات۔۔۔ مھے سہت و کٹور گوں وتی
 عثمان و پتا تگلیں پنڈا تگلیں چیزاں گوھر و در پیمان و تچاں تچان و پیداک ات۔
 لوگ و نزدیک و سترگ ات کہ لچ و مین و شترت و گوں پنڈا تگلیں چیزاں شکون
 دیم کپت۔ کپنگ و شترت و چرائی و دپ و آہے در اتک و پدا، نئے آئی و آہ و
 لفار گانی تواریہد بوتنت و نئے کہ آوت پدا اتک بوت۔ آئی و مات و بلک گشا و گشا و
 آئی و گور و شت انت۔ آئی و دوئیں بگلان یے گپت و چست یے کت و ماں
 لوگ و رینت۔ آنندگی نہ ات۔ ہمیشا آئی و اپنت۔ و وپنگ و رند کٹور و آہ و
 لفار گانی تواریہد پیشی و ہم بستریوت انت۔

”اف۔۔۔ اف۔۔۔ اللہ۔۔۔ اللہ۔۔۔ اومرتاں۔۔۔“

کٹور و مات و بلک پہ حیرانی و تکانسری گوں کٹور و سر و چیر اتنت کہ
 ڈنی شمگا لچ و مین و چپ و چپ و آپ و چلوپ، چلوپ و بر مش و نیا مچن و پیچے و
 بنگ و نار گانی تواریہاں گوشاں کپت۔ اے کلمیر ات کہ لنگ و جنان و لٹ و چک و
 دیان و پیداک ات۔ آئی و ڈراہیں تچ و تاکانی مڑ ہمیش ات کہ آئی و آہے پد نہ
 لکھتک ات۔ بلکین انگت جاگے شترگ و کپگ و سوب و آئی و یک پادے چہ
 کوند و لکھتک ات۔۔۔ آلوگ و پترت و یک کڑے و پہ شزاری و ت و دور
 دات۔۔۔ و لکھتک گوں نارگ و۔۔۔

”ہوں۔۔ ہوں۔۔ آہ۔۔ آہ۔۔“

کلمیر وتی کلوہریں ہر پُشتیں لوگ ءیک سُر گے ء کپنگ ء پاد ء زیاتیں
 درد و سوزماناں پہ بے وتی نارگاناں۔ کٹوردگہ سُر گے ء ماں جیز گیس بُنڈے ء
 تل ء دل پہ لاپ و پنگ ء گوں درداں کش و چیلاناں۔۔ ء پت ء ترس ء وتی
 نارگانی دارگ ء باز کوشتاں۔۔ ہمیشا نارگ ء بدل ء پہ بے تاہیری اہنگا
 اناں۔۔ کسانیں چنگ و چلانگ لوگ ء لاپ ء شنگ اناں چہ گیشیں شد ء
 گریوگ و چیولگاناں۔ کلمیر ء جن ء مات، نیا مجبن ء، پہ اجتمہی، بہہ و بکڈی ء
 ملوری اوشتاگ اناں۔ ہور گوارگاناں۔۔ لوگ کم کم ء چہ آپ ء چیر تران ء
 پُریوان اناں۔۔ ٹپ ٹپ ٹپ۔۔ ٹلپ ٹلپ ٹلپ !!

نذرآباد، ۱۸ ستمبر ۱۹۷۳ء

بیگو بد ماش

بیگ محمد پُر اپڑیں مردے ات کہ عمرے چل سال ء کس اس بوت۔ آ
 نامداری ء سک لوٹوک ات۔ آئی ء وتی نامداری ء واستا وڑ وڑیں کوشت کت۔
 مال یے باز کٹ ات کہ مال ء برکت ء آئی ء نام مزن بہ بیت۔ ہمساهگانی کار ء
 اتک، تاکہ ہمساہگ آئی ء بساڑ انت۔ گریب و نیز گاریں مردمانی کنگ و مدت
 یے کت کہ مہلوک آئی ء ہمدردیں مردے بزانت۔ بے چرے دراہیں خریں
 کاراں آئی ء ہا سیں پاندہ نہ رسنت۔ آج نامدار نہ بوت۔ بلکنیں ابید چہ چیزے
 سیاد، سنگت ء پچار وکال، ڈیہہ ء ایدگہ مردماں آئی ء نام ہم نرانت۔
 وھدے آئی ء دیت کہ اپنچو کوشت ء رند ہم آ نامدار بوگ ء نہ انت،
 گڑ آئی ء وتاراوت ساڑاھگ بناکت کہ بلکنیں ہمے ڈول ء نامدار بہ بیت۔ بے
 آئی ء اے کوشت ہم بے پاندہ بوت۔ بلکنیں آئی ء چرے کوشت ء باز مردم ء
 ڈوبارات کہ ”وت گلا پیاز ء بو ء کنت۔۔“

چرے نوکیں کوشتِ بے سوب بوگِ رند آدگہ نوکتریں وڑے
 شوہازِ ات کہ ہمے نیامِ اناگما بلوچستانِ قومی جہدِ توکِ حمید بلوچ
 سامراجیانی دستِ شہید بوت۔ اے حال امید چہ بازیں ملکی ہوا تاکاں باز دراں
 ملکی ریڈواں ہم شنگ کت۔ حمید بلوچِ زند، کار و کردِ شہیدیِ جاوہر بیان
 کنگ بوت انتِ آ باز ساڑاھگ بوت۔ چریشیِ حمید بلوچِ ڈولیس بے نام و
 تواریں ورنایے نام و توارد راہیں دنیاِ جگنست۔

چرے حالِ اشکنجا اول سرِ آپکرِ کپت۔ بے پدازوت آئیِ جم
 روژنا بوت انت۔ آئیِ ہیال کت کہ شہید بوگِ مردمِ جسد و نیست و نابود
 بیت۔ بے مردم نام در کاریت۔ ہر و ہدِ ساڑاھگ بیتِ اے نامد ایر بوگِ
 یک شرینِ آسانیں وڑے۔

نوں آھر و ہدِ ہمے شوہازِ ات کہ کجام نہ کجام وڑے آہم حمید بلوچِ
 ڈولِ شہید بہ بیتِ دنیا نام در بیاریت۔ آئیِ و تی شہیدیِ کوشت بناکت
 انت، اے کوشت روچ پہ روچ تیز تر کت انت۔ نوں آئیِ گیشتر مالِ
 کنگِ ہا سیں کوشت نہ کت کہ ایشیِ ذلورت نہ ات۔ ہماہگانی کارِ
 آھگ، گریب و نیز گاریں مردمانی کنگ و مدت ہم آئیِ یلہ دانتت کہ اے بے
 سوئیں وڑ و پیم انتت۔ البت و تاروت ساڑاھگ آئیِ یلہ نہ دات، بلکن انگت
 گیش کت۔

چریشی ء اہید آئی ء وتی مود دراج کت انت۔ بروت مزن ء چنگ و چوٹ کت
 انت۔ مورک مچنت۔ تب ترند کت۔ وتی جند ء اہید دگہ کس بے نہ کت ء بے
 متب ء گوں ہر کس ء گوں جن ء کا کت۔ ہے نوکیں وڑ و پپانی سوب ء گوں
 مہلوکات ء باز رند ء آئی ء اڑ و کڈ ء جنگ و چوپ بوت۔ برے آئی ء وتی داو ادار
 ٹپتی و ٹوری کت۔ برے آوت ٹپتی و ٹوری بوت۔ ء برے داو ادار ء آھر دک
 ٹپتی و ٹوری بوت انت۔ آخریک روچے گوں مردے ء آئی ء ہمنچک جنگ و
 چوپ بوت کہ آ کسگ بوت۔ آئی ء ہیال ہمیش ات کہ وھدے آ کسنگ
 بیت، گڑا آئی ء کسگ ء ہال ء ہوا التاک ء ریڈ و انچوشنگ و تالان کنت کہ آئی ء
 نام دراہیں دنیا ء، یا کم چہ کم ء دراہیں ملک ء جسمیت۔ آ باز ساڑاھگ بیت ء
 شہید لیگ بیت۔ بے وائے آئی ء تالہ۔

آئی ء کوش ء ہال دومی روچ ء بس یک غیر مشہوریں ہوا التاکے ء
 اتک۔ ء آہم یک کنڈے ء، گونڈ گونڈے، ء ایڈول ء :-

”دیگو بد ماش سراب نامیں شریہیں مردے ء دست ء کسگ بوت۔
 پرچہ کہ آئی ء سراب ء ہوری ء بازیں مردے تنگ سنگ ات۔ ء چراہاں آہانی
 زند ء حق ہم چچنگ ات۔۔“

لالوچ

”واجہ و براتاں! گڈ سرء من یک رندے پدا شمار اسر پدکنگ لوٹاں کہ
 گاجیان سکئی بدماشیں مردے۔ ایشی ءبازیں بدماشیں یے سنگ۔ لہتیں روج ء
 پیسر کہ کوسئہ ءراہ ءبے ء مساپر پلگ بو تگ اتنت، اے پل وھل ہم گاجیان ء
 گوں وتی لہتیں ہماں سنگ ات۔ بے من کہ یک نظریاتی مردے آل ءشمے
 دوست ء ہمدرداں، گاجیان ء دراہیں وار مگیناں گرگ لوٹاں۔ گوں من کمگ و
 مدت بکن ات، تاکہ من آئی ء گرائینگ ء واستاسر کار ء سر ء زور دات بختاں۔“
 چہ گشتانک ء رندورنائیں لال جان ء وتی دراجیں بالادا جیں وڑے ء
 چنگ و چوٹ کت ء لہتیں گرماگر میں نعرہ جت۔ ء تالب ء ورتاہاں آئی ء نعرہانی
 ہمہ ہم ہمانی ء وڑ ء دات۔

”سامراج!“

”مردہ باد“

”گاجیان!“

”مردہ باد“

”بلوچستان ء عوام ء قومی ء طبقاتی جہد!“

”زندہ باد“

چہ لال جان ءِ گر میں گشتانک ءِ نعرہاں تالب ءِ ورنہ ناہنچو جوش ءِ اتک
انت کہ آھاں لال جان ءِ جند ءِ و استاھم لہتم نعرہ ءِ جواہلی نعرہ جت۔

”کامرید لال جان!“

”زندہ باد۔۔“

”کامرید لال جان!“

”زندہ باد“

جلسہ ءِ کنگ ءِ پد جلسہ ءِ مردم جلوس ءِ شکل ءِ پیسے اے سی ءِ
دپتر ءِ دیم ءِ پد اڈی سی ءِ دپتر ءِ دیم ءِ شت انت۔ اودا تادیراں نعرہ بازی اش
کت۔ ءِ سرکار ءِ الٹی میٹم اش دات کہ اگن آئی ءِ بد ماشیں گاجیان زوتاں زوت
دزگیر نہ کت گڑا پے سرکار ءِ جاور سک ہراب کنگ بنت۔ ءِ جاورانی ہراب
بوگ ءِ پور ہیں ذمہ دار سرکاروت بیت۔

چہ جلسہ ءِ جلوس ءِ رند لال جان ءِ ترندیں گشتانک ءِ نعرہانی سوب ءِ
آئی ءِ دزگیری ءِ وارنٹ جاری کنگ بوت ءِ شپ ءِ شامان ورنہ وتی لوگ ءِ
توک ءِ آدزگیر کنگ بوت۔ دزگیری ءِ رند، پیسے پولیس تھانہ ءِ پد انجا ہی بندی
جاہ ءِ ہند کنگ بوت۔ بلے آپرے ہبر ءِ ہج گمیگ نہ ات۔ بلکنیں سک گل ات کہ
چہ بندی جاہ ءِ در آہگ ءِ رند مز نہیں سیاست زانت ءِ آشوپنی یے جوڑ بیت۔

پرچہ کہ دنیا ءُ دُر اہیں مز نہیں سیاست زانت ءُ آشوپنی ہندی جاہانی برکت ءُ مزن
بوٹگ انت ءُ دُر اہیں دنیا ءُ نام اش در آورنگ۔

سہ ماہ ءُ رند و ہدے آضمانت ءُ سر ءُ چہ ہندی جاہ ءُ در اتک، تہ آچہ گل
ءُ گرور ءُ گوات کہنگ ات۔ آئی ءُ ہنجو مارات گئے زانا آبلو چستان ءُ لینن انت۔ آ
پک اپ موٹلے ءُ سوار یوت ءُ لوگ ءُ رہ گپت۔

دمانے ءُ رند موٹل ءُ آہانی لوگ ءُ دپ ءُ داشت۔ آچہ موٹل ءُ ایر
اتک۔ ءُ پہ فتح مندی چاریں شمگاں چارگ ءُ لگت۔ آہانی لوگ ءُ نزیک ءُ
دکانانی دیم ءُ لہتمیں تالب ءُ ورنانا اوشتا نگ ات۔ آئی ءُ ہیال ہمیش ات کہ و ہدے
آئی ءُ گندانٹ گڑا آئی ءُ نزیک ءُ کانت ءُ پہ گل ءُ عزت آئی ءُ وش اتک کنت۔
ہے و ہدے آہانی چم پرانی ءُ کپت انت تہ چر اہاں پتے ءُ ترند ترند ءُ ذرا ینت۔

”اڑے چارات! لالو لُج چہ جیل ءُ در اہنگ ءُ لوگ ءُ روگا انت۔
ایشی ءُ وت گوں وتی لہتمیں ہمر اہاں کوسہ ءُ راہ ءُ ہسے پلنگ ات، ہے وتی نام یے
گاجیان زاہر کنگ ات۔ دَمَنَہ جَنگ ءُ سَوَب ءُ ایش ءُ ایشی ءُ ہمر اہ آوہد ءُ ہجہ
آرگ نہ بوٹگ اتنت۔ ہے رند ار ازپاشک بوت۔ اے سکین لُچیں مردے۔“

آدگہ اوشتا نگیں تالب ءُ ورنانا کئی کئی کند ات۔ ءُ لال جان شاد
شاد ءُ لوگ ءُ پھرت۔ آئی ءُ ہنجو مارات گئے زانا آپیک ءُ پیک بر ہنگ بوٹگ۔

جاورانی بندی

امجد انگت گمگ ات۔

امجد نون وتی هند ء مستریں تالبی گل ء کار مستریو تگ ات۔ گل ء
توک ء مزن ء نامدار یو تگ ات۔ آئی ء هر حکم ء هر مننگ یو گات۔ آئی ء حکم ء
هرانی نہ متوک گل ء دژ من زانگ یو تننت ء چہ گل ء کسگ یو تننت۔ بے امجد
انگت گمگ ات۔

امجد ء مات ء پت ء واہگ ات کہ آو انیت ء ڈاکٹرے بہ بیت ، تاکہ
آئی ء وتی زند ہم سولی بہ بیت ء آہانی کار ء ہم بیت۔ بے تنی وهدی آئی ء نوکی
اسکول ء وانگ هلاس سگ ات ء کالج ء وانگ ہنا سگ ات کہ هند ء جاور
بدست انت۔ تالب ء تالبی گلانی نیام ء مزنیں کسائے ء ناتپاکی ، پرشت و
پروش ء جنگ وچوپ ودی بوت۔ ”آشوپ دوست تالبی گل“ ء باسک ات۔
بے کالج ء تیارتریں تالبی گل ”استمان دوست تالبی گل“ ات کہ اید کہ تالبی

گلابی باسکاں کالج ء وانگ ء ہاشل ء نندگ ء نیگاات۔ ء اگن دگہ تالی گئے ء
باسکے ء کالج ء ہاشل ء ہمشگ ء روگ ء کوشت کت تہ آئے جت ء گلینت۔

امجد ء نوکی داخلہ زرتگ ات ء دوسہ روج ء وانگ ء ہمشگ ات کہ یک
سباہے کالج ء روگ ء وهد ء کالج ء دیم ء ”استمان دوست تالی گل“ ء بازیں
باسکے ء آنجر کت۔ چراہاں یک تیار تریں تالبے ء آجیگ ء گپت، ء گوں
شہماتاں ماں بند کت ء یم وپا تراپ ہم دات۔

”گدار! دگہ پرا کالج ء کائے نیائے؟ اگن مرچیک ء پد کالج ء اتک
ئے گڑا بزاں تئی ہیر نہ انت۔“

چریشی ء رند آئی ء کالج ء روگ بند کت۔ وهدے آتا گپڈے روج ء
کالج ء نہ شت گڑامات ء پت ء مارات۔ مات ء بس زبانی سورت ء مڑات گوں،
بلے پت ء شریں ردے لٹ گپت ء گڑ و نہر دات۔

”شیتان! بزاں تو وانگ ء نہ روئے؟ اگن دگہ پرا تو وانگ ء
نہ شت ئے گڑاوتی پشت ء شیرے بہ بند۔۔۔“

امجد ء وتی جان ء وانگ ء ہا تراپہ نانلا جی ”آشوپ دوست تالی گل“
یلہ دات ء ”اولس دوست تالی گل“ ء شت۔ بلے امجد انگت گمیگ ات۔ پرچہ
کہ اے تالی گل چہ اولی تالی گل ء و تیار ترات۔ بلے ”استمان دوست تالی

گل ”چرے تابلی گل ء ہم تیار ترات۔ ایشی ء ہم ہلاپ ات ء ایشی ء باسکے
ہم کالج ء وانگ ء ہاسٹل ء ننگ ء نیشٹ انت۔

یک سب ہے، وھدے آپہ وانگ ء کالج ء شت، گڑا ”استمان دوست
تابلی گل“ ء گپڑے باسک ء آپد اچپ وچاگردکت ء پہ مشٹ و مکونڈی جت ء
ژندکت۔۔ ء مز نہیں ھکے دات۔

”گدار! تو بزاں پدا وانگ ء آھگائے؟ اگن تو مرچیک ء پدا وانگ ء
بیائے گڑا تئی دوا کسگ ء اہیدد گہ ھج نہ بیت۔۔“

آئی ء پدا کالج ء روگ بندکت۔ وھدے آپد اتا چیزے روچ ء کالج ء
نہ شت، گڑامات ء پت ء پدا مارات۔ مات ء پدا زبانی سورت ء مڑات گوں ء
پت ء پدا ردے لٹ گپت ء ٹکز و نھردات۔

”مڑ مساک! تو بزاں انگت وانگ ء نہ روئے؟ اگن تو دگہ پدا وانگ ء
نہ شتے گڑا تر از ندگی مات انت۔۔“

امجد ء وتی جان ء وانگ ء ہا تراپہ نائلا جی ”اولس دوست تابلی گل“
ہم یلہ دات ء ”استمان دوست تابلی گل“ ء شت۔ نوں آپہ ایمنی کالج ء شت ء
اتک۔ نہ تابانی دست ء جنگ بوت ء نئے پت ء دست ء۔ بلکہیں انگت ہائی ء
برے برے کستریں تابلی گلانی تالب جت انت ء جنائنت انت۔ آئی ء جنگی

کارو کر دچہ ”استمان دوست تابلی گل“ ءِ سر و کانی شمگ ءِ باز پسند کنگ بوت
 انت، ہمیشا کم کم ءِ آئی ءِ دی مروی کنان کت ءِ گل ءِ یک ہندی شاہے ءِ مستر جوڑ
 بوت۔ چیزے مدت ءِ رند، وھدے گل ءِ نوکیں کونسل سیشن نوٹ، گڑا
 آگل ءِ کار مستر (چئیر مین) کچین کنگ بوت۔

امجد نون وتی ہند ءِ مستریں تابلی گل ءِ کار مستر بوتگ ات۔ گل ءِ
 توک ءِ مزن ءِ نامدار بوتگ ات۔ آئی ءِ ہر حکم ءِ ہبرانی نہ منوک گل ءِ دژ من
 زانگ بوتنت ءِ چہ گل ءِ کشتنگ بوت انت۔ بے امجد انگت گمگ ات ءِ
 ہیکت ءِ، آئی ءِ اے گم بے سوب ہم نہ ات۔ پرچہ کہ کالج ءِ وانگ ءِ بنا کنگ
 ءِ آئی ءِ ہشت سال پدیں گوسگ ات۔ بے آئی ءِ تنی وھدی پہ نقل ءِ سپارش
 ہیلت ءِ واری یے بس ایم ملی ملی ایس ءِ دومی پروفیشنل دربرنگ ات۔ آ
 ڈاکٹری ءِ بدل ءِ پکائیں گنڈا یے جوڑ بوتگ ات۔ نون نئے آئی ءِ گیشتر وانگ ءِ
 اُمیت است ات، نئے ہاسیں نوکری ءِ رسگ ءِ اُمیت۔ ءِ چرائی ءِ سُسستی ءِ
 ہر اہم کارو کردانی سوب ءِ آئی ءِ مات ءِ پت گوں آئی ءِ زہر اتنت۔

امجد انگت گمگ ات۔!!

گدار کے انت؟

آسباہِ سرء، وھدے کہ آچہ وتی کالج کالونی ء لوگ ء دراتک ء ویم پہ
کالج ء رہ گپت تہ امبرگیس ڈول ء ہال ء پشت ء روتاپ ء سرء رے تالب
نشگ ات کہ آئی ء گندگ ء شرت ء روک روک ء آئی ء چارگ ء کلاگ
گرگ ء لخت انت۔

”اڑئے ایسی ء کوٹ ء چارات، چتور انت؟“

ولی نامیں پن پونزیس تالبی سرو کے ء ترند ترند ء درائنت

”شلوار ء پادگان یے چارات، چون انت؟“

جبار نامیں ہورت حتم تالبی سرو کے ء ہم گوں ہما ڈولیس ترندی ء گشت ء
سروکانی کلاگی ہبرانی سرء اید کہ تالبہاں کئی کئی کندات۔

چونائی ء پڈے ماہ ات کہ وتی مستریس سروکانی حکم ء سرء دوئیں ہندی سروک
گوں وتی لہتیں تالبیں ہما ہاں گوں لیکچر صابر ء شر شر نہ اتنت ء روج پہ روج
روء دم اش ہراب تر بو ان اتنت۔۔۔ بے آروچی، آہانی روء دم وتی ہراہی ء گڈی
سیم سراں سرو بونگ اتنت۔

”مہدار!“ وہدے آچراہانی دیم ء گوست تہ پتن پونزیں سروک ولی ء
 پہ کوکار درائینت۔

”وطن فروش!“ ہورت ہمیں سروک جبار ء ہم پہ کٹکار گشت۔
 ”قوم دشمن!“ احمد نامیں سیاہیں بچھے ء ہم عشا دشاد ء گیت گوں
 ”سی آئی اے ء ایجنٹ!“ منیر نامیں زند گئیں بچھے ء یک دستے برز ء
 چست کت ء چونعرہ ء ڈول ء ہبر گیت گوں۔

آپ بے ترک و توری کالج ء برانڈہ ء پترت ء اسٹاف روم ء شت۔
 دمانے ء رند آئی ء پیرڈ ء وہد بوت ء آوتی پیرڈ ء شت۔ آوانینگات کہ ولی گوں
 لہتیں دگہ تالب ء اتک ء دروازگ ء دپ ء اوشتات ء تالب یے توار
 کت انت۔

”پچکاں درات۔ گوں ایٹی ء مہ وان ات۔“

تالباں آئی ء ہبر نہ گیت ء چہ وتی جاگہاں پاد نہ یتک انت۔ پدا آگوں
 وتی تالباں ہر اہاں زہرازہر تما پترت ء تالب یے جیگ ء گیت ء پہ زور پاد
 کناں کت انت۔

”شباباش، پادا ات۔“

”ماراوانگ ء وبل ات۔ وتی سیاست ء ڈن ء بکن ات۔“

یک تالے ء پھنڈی درزائنت۔ ایدگہ تالباں پھنڈی، ایشارہ یاہرکت آئی ء ہبر
گپت گوں۔

”شمارائے تنظیم ء کارڈ گوں انت۔ ہمیشا پادا ات۔ شاباش، پادا
ات۔۔“ ولی ء آہگل کت انت ء آہانی پادکنگ ء کوشت کت۔ تالب پھنڈی تاکا میں
دلے پادا تک ء شت انت گوں۔

تالباںی درآہگ ء رند وھدے صابر پر نپیل ء دپتر ء شت تہ دیست
نیے کہ جبار گوں لہتم دگہ تالب ء نشنگ ء پر نپیل ء آئی ء ہلاپ ء نوٹس یے
دیگا انت۔ چہ نوٹس ء وانگ ء مالوم بوت کہ آئی ء توک ء آگدار، وطن فروش،
بلوچ دشمن ء سی آئی اے ء ایجنٹ لیگ بو تگ ء آئی ء چہ نوکری ء کشنگ یا کم چہ
کم ء چرے کالج ء بدل کنگ ء دوریں غیر بلوچیں ہندے ء کالج ء دیم دیگ ء
لوٹ کنگ بو تگ۔

”شمارا کیا گتگ کہ من گدار، وطن فروش، بلوچ دشمن ء سی آئی اے ء
اچھے آں۔؟“ آئی ء چہ جبار ء جست کت۔

”مئے مستریں سچاں گتگ۔۔“ جبار ء پتہ دات۔

”منی بابت ء آہانی گور ء اے بہتانی ثبوت چن انت؟“

آئی ء پدا چہ جبار ء جست کت۔

”مستریں سجتانی گسگ انت کہ تو مئے ہبرء نہ گرنے، بلکہیں ترےء

ترقی پسندی، جمہوریت پسندیء اخلاق ء ہک ء گپ جنئے، ہمیشا تو گد ار، وطن
فروش، بلوچ دشمن ء سی آئی ء ایجنٹ ء۔۔۔“ جبار ء ترند ترند ء گشت۔

”پیراشما منا گد ار، سی آئی اے ء ایجنٹ ء نراناں دگہ چے چے

گسگ ات۔۔۔“ سہرگیں پنجابی پر نپل ء وتی گونڈ ریشیں زنوک کچینت ء

درائینت۔۔۔“ چہ من پیر ء رندباریں چنچو بلوچ ء غیر بلوچیں پر نپل، استاد ء

تالباہی سر ء شامے ڈولیں بہتام جنگ۔ بے شمئے دراہیں ہبر ردیو تک انت۔

چریشی ء پیدا اور انت کہ دروگ ء بندگ شامے شمئے مستریں سروکاں عادت کنگ ء

شمئے مرچیںگیں ہبر ہم دروگ انت۔ منی گور ء شمئے اے دروگاں ہج اہمیت نیست

ء من شمئے ہبرانی پابند نہاں۔۔۔۔“ پر نپل ء وتی ہبر کئینت ء پہ نہ وشی آہانی

شیمگ ء چارات۔۔۔ پدا پر نپل ء ہمر اہی ء دراہیں بلوچ ء غیر بلوچیں استادان

وڑوڑ ء صابر ء مخالفیں تالباہی بد اخلاقی ایر جت انت ء آہان ء چرے ر دیں

ہر کتاں مکن کت۔ بے آہاں وتی اے ہر کت بند نہ کت انت۔ تا گپڈے

روچ ء ہر وھدے کہ آئی ء پیریڈے گپت، آئی ء پورہ بوگ ء پیر برے ولی

گوں چیزے دگہ تالب ء اتک ء آئی ء تالبے کتاں کت ء برت انت۔ برے

جبار ء گوں چیزے تالب ء اے کار کت ء برے ولی ء جبار ہر دکاں ہمر اہی ء

گوں لہتمیں دگہ تالب ء اے پرز ادا کت۔

چریشی ۽ رند آئی ۽ دیست کہ ولی ۽ جبار چہ کالج ۽ برانڈہ ۽ آئی ۽ تالباں
 ہماہ کنت ۽ یک نہ یک کوئی یے ۽ شمگ ۽ برنت۔ پدا آئی ۽ چہ لہتمیں تالمب ۽
 مالوم بوت کہ ولی ۽ جبار آئی ۽ تالباں چہ یازد ہمی جماعت ۽ بگر تاں چار دہمی
 جماعت ۽ وت وانیننگ ۽ نامہ ۽ جماعتی کوٹیاں برنت ۽ آھاں آئی ۽ ہلاپ ۽
 باپریننگ ۽ کوشت ۽ کنت۔ بے تالمب کم کم ۽ چہ اہانی جنڈ ۽ چہ اہانی مستریں
 سروکاں دلپروش بوگانٹ۔

پدا اگر ماگ ۽ موکل بنا بوت انت۔ گیشتر استاد ۽ تالمب یک ۽ یک
 بوتنت۔ موکلانی گوازینگ ۽ رند وھدے آئی ۽ کالج ۽ واترکت تہ چہ باز
 تالمب ۽ رُو ۽ دم ۽ آئی ۽ مارات کہ تالباںی توک ۽ چیزے نہ چیزے بدلی سدلی
 الم ۽ ایگ۔

لہتمیں روج ۽ پدا ونگ بنا بوت۔ آئی ۽ جماعتانی ونگ ہم چو وھدی
 ڈول ۽ بیج بوت ۽ ہج تالمبی سروک ۽ آئی ۽ تالمب چرائی ۽ گور ۽ ونگ ۽ مکن نہ
 کت انت۔

یک روچے آءدگہ لہتمیں استاد اشاف روم ۽ نشنگ انتت کہ اناگماڈن ۽
 مز نہیں شورے بوت۔ آگشاد ۽ شاد ۽ دراتک انتت دیست یے کہ تالمب وت
 ماں وت ۽ مشت وکوٹڈی ۽ انت۔ لہتمیں تالمب بُن ۽ کپنگ ۽ پاد لپاش بوگانٹ۔
 پرسپل تیزی ۽ اتک ۽ گرودار ۽ لگت۔

”جنگ مکن ات۔ آخر شما چیا جنگ ء ات؟“ پر نپیل ء چہ نہ وشنی

درآینت۔

”مائے گداراں جننگائیں کہ مستریں سروکافی ہبراں ناہبرانت۔
ایشاں چہ کالج ء کش ءے بخش، اگن تو اے چہ کالج ء نہ کش اتنت ء اے پدا
کالج ء اتک انت، گڑابزاں ایشاں زندگی ہرام انت۔ ما ایشاں شے دیم ء رو ء
ہلار کنیں۔“ پتن پونزیں سروک ولی ء، ہورت چہمیں سروک جبارة لہتیں دگہ
تالباہنی شہگ ء زہر ازہر اشارہ کت ء گولوں پر نپیل ء گشت۔

چریشی ء رند کالج، ہاسل، اسکول، یورڈنگ ء بازاراں آہانی جنگ و
چوپانی یک دراجیں چرے بناوت۔ ولی ء آئی ء سنگت تیار ترانت، ہمیشا آھاں
جبارة آئی ء سنگت کالج ء وانگ ء ہاسل ء مندگ ء نیشٹ انت۔

آروچی، صابر بازار ء وتی یک ہجارو کے ء دکان ء نشنگ ات ء گولوں
پجارو کیں دکاندار ء گپ ورپ ء ات کہ اناگما جبارة گولوں لہتیں دگہ تالب ء چہ
دکان ء دپ ء گوست۔ گوزگ ء سہت ء آئی ء دکان ء تما سرک دات۔
وہدے آئیے دیت تہ گولوں وتی ہمراہاں دکان ء پترت۔

”سر! گدار مارا کالج ء وانگ ء ہاسل ء مندگ ء نیلنت۔ شما استاد، گولوں
پر نپیل ء ہمراہی ء مئے اے جیر ہانی پوسلہ ء بکن ات۔ اگن ناں گڑامادت آھاں
انچیں سبے دئیں کہ کوتی تو امیں زندگی ء ایات بکن انت ء اے رد ء ہرچ تاوانے

بیت، آئی ءِ ذمہ دار گڑا مانہ ایں۔ “جبار ءِ دزبندی ءِ ڈاہ ءِ ہوار تواریں رنگ ءِ گشت۔

صابر ءِ دمانے ءِ پہ بے ترک و تواری پکروھیال کت۔ جبار ءِ آئی ءِ تالیں ہمر اہانی شہگ ءِ پہ دلگوش چارات ءِ پدازوردات ءِ درائینت۔

”شمئے کالج ءِ وانگ ءِ ہاسٹل ءِ منڈگ ءِ جیرہانی پیسلہ ءِ روچے نہ روچے الم ءِ بیت۔ مایے کنیں یاد گرے۔ پہ گپ و رپ بیت یا پہ تاکت۔ زوت بیت یا کمتے دیر ء۔۔ بے اے جیرہ ءِ پیسلہ ءِ کے کنت، چتور کنت ءِ کدی کنت کہ گدار کے انت؟ انوگیں پر نپل انت؟ چرے پر نپل ءِ پیسری پر نپل، استاد ءِ تالب انت؟ چرے پر نپل ءِ رندی استاد ءِ تالب انت؟ مناں؟ شمئے گروہ انت؟ یا شمئے مخالفیں گروہ انت؟ آخر چریشانی توک ءِ اگن ہکیکت ءِ گدارے است، گڑا آ کے انت؟؟“

جبار ءِ آئی ءِ ایدگہ تالیں ہمر اہ ہشک و ہیران انت ءِ ہج پتہ
دیکھی نہ انت!!

وطن دوست

آکر سیء سرء نشنگ اتء گوں قلمء کا گداں سروپٹ ات۔ برے
پچھند ات یے، برے زہر ازہر سر یے چپ و راستء سُرینتء برے پہ بے
ترک و توارى نبشتہء حساب و داد یے کت۔

انا گما قلمء کا گدیے میزء سرء ایرکت انت۔ سگریٹی دانگے بن یے داتء
کشگء لخت۔ ء سگریٹء کشگء نیامء گو سگمیں روچانی ترانگء کپت۔

ملکء گچینکاریانی چست و ایریوگا اتنت۔ آوتی صوبائی اسمبلیء یک سیئےء
امیت واراتء بازار پہ بازار ترگء مہلوکی دیواناں گشتانک دیان ات۔

”ماوتی صوبہء دراہیں و سیلہاں مہلوکء و شمالیء دیرویء داستا
ہرج کنیںء بے پرک و تپاوتء صوبہء دراہیں مردمانی حیردھاں
گیشٹینیں۔“ آئیء یک دیوانےء آوتی پراہیں دپ پختنتء لخت۔
”ماوتی وطنء یک ہنچیں جتے جوڑکنگ لوٹیں کہ آئیء توکء ہچ ڈولیں
کمی میت۔“ آئیء دگہ دیونےء آوتی لڈا تگمیں سر کچینتء ڈرآینت۔

”ماوتن دوستیں۔ پیسراوتی وطنء دراہیں دنیاء پجاروک کنیںء پدا
آئیء آرات کنیں۔ بے اگن وطن آرات کننگ نہ بوت، گڑاکم چہ کمء آئیء آوت

واجہ المء کنیں۔ “آئی ءدگہ دیوانے ءوتی دراجیں دست برزء چست کت ءپہ
مککار گشت۔

وتی شرہیں وادہانی برکت ءآگوں وتی لہتمں دگہ سچتاں گچیں کاریاں
سونی یوت ءنوں صوبائی اسمبلی ءباسک ات ہم ءوزیر ات ہم۔

گوں سر ءژامبلینگ ء شرت ءآچہ پکر ءدریاء در اتک ءنرم نرم ء
توار ءلحقت۔

”مہ جان! او مہ جان!!“

گوں آئی ءتوار ءاشکننگ ءیک بالگ ءشر رنگیں جنینے میدان
میدان ءاتک ءآئی ءدیم ءرو ءاوشات۔

”منی ارواہ! شاد شاد ءیک پیگے شراب ہمن بیار کہ مرچی من باز کار
کنگ۔“ آئی ءپہ ہر مہری مہ جان ءہمگ ءچارات ءگشت۔

”باریں منابگش گوں منی دل ءجان ءہد ابند کہ تو مرچی چہ کارکنگ؟“

مہ جان ءپیگے شراب آورت ءآئی ءدیم ءیر کت ءپہ دوستداری جست کت۔

”من سہ نکتمی منصوبے جوڑکنگ کہ ایشی ءوا جہیں سر وزیر ءسنگتیں

وزیرانی دیم ءپیش کناں۔ اگن ایشی ءسر ءعمل کنگ بہ بیت، گڑا بزاں مے

مدگ گڑ ءانت۔ ایشی ءاولی نکتہ ایش انت کہ صوبہ ءہشاد فیصد وسیلہ مے جند ء

بہ بنت کہ ما جان جپاد اتک۔ دومی نکتہ ایش انت کہ بہت فیصد وسیلہ مے سیاد

دوارث ء سنگت و ساریانی بہ بنت کہ مئے سوئی کننگ ء واستا بے واب و بے آرام
 بو تگ انت ء یسی نکتہ ایش کہ مئے شرگدار ء وش نہ یتک چہ کار و نو کری ء وانگ و
 زانگ ء ڈولیس چیزاں زبہر کننگ بہ بنت ء آھاں و ژ و ژیں سزا دیگ بہ بیت،
 پرچہ کہ آگدار ء ہراب کار انت۔ “آئی ء وتی ہبر کٹینت ء شراب ء تنگ ء
 لخت۔

”عام مہلوک ء چے دیگ بیت؟“ مہ جان ء پہ تونی پچندگ انجیں
 وڑے ء جست کت، گئے زانا، عام مہلوک ء کلاگ گرگات۔

”عام مہلوک تنی وھدی ناسر پد انت۔ ماتری شر۔ بکنیں یا گندک، آج
 نزانت۔ ہمیشا آئی ء مئے ڈولداریں وادہ، گشتانک ء بیان بس انت، آئی ء ہم مہ
 جان ء ڈول ء پہ تونی پچندگ آئی ء جست ء پہ انجیں وڑے ء دات، گئے زانا،
 عام مہلوک ء چرائی ء ہم گیشتر کلاگ گرگات۔

”واہ، ڈئے واہ! ترامناں، منی دل و جان ء ہد ابند، منی جہاں زیب
 جان!!“ مہ جان ء پہ نمل و نازے آسک ساڑات۔

”نوں تو مناں مئے ناں؟“ آئی ء گوں وتی سہر سہریں ٹیلگاں مہ جان پہ
 دوستی چارات ء پہ وش تہی درائینت ء پداوتی ہبریے کئے دیم ء برت ء گئے:
 ”آگن تو پہ دل و ستک منائے، گڑاہیانوں منی دل ء وش بکن۔“

آئی ء پیگ ء پشکیمیں شراب گلاٹ اتنت ء پدا۔!!

زلمِ آسر

”چمک، چمک، چمک، چمک۔۔“ آشرِ یتیمیں کار جاہِ پوریا گراں،
 قبلے قبلے دپا ات ءوتی وتی کاراں گلاش اتنت کہ انا گما کار جاہِ واھند اتک
 ورسنت ءوتی عادت ءپدا پہ چابک بازیں پوریا گرے ءماں بند کنگ ءلگت۔
 آشرِ مردم سک وارا اتنت۔ باز چہ شد ءمرنگ ات۔ باز چہ شد ء
 الاوش ءتنگ ءدگہ شہراں شنگ ات۔ ہرچی زندگ ات ءچرا شہر ءتنگ ء
 دگہ شہراں شت نہ بوتگ ات، آھانی زند چہ مرگ ء ہم گندہ ترات ءآھاں ہج
 ہا سیں در نیست ات۔ پے بے دری ءشہر ء یتیمیں گد ءکار جاہ آھانی مستریں دل
 بدی ات بے آ کار جاہِ واھند سکین زلمیں مردے ات۔ آئی ء عادت ات کہ
 آئی ءوتی کار جاہِ دراہیں پوریا گراں قبلے قبلے دپ ء دا تگ ات ء ہرچ
 پوریا گرے ء کہ چہ کار ءگئے ہم سستی کت یا وتی دم بالادکت، آئیے پہ چابک
 جت ءژندکت۔ بزگیں پوریا گراں وتی بے دری ءنا کلا جی ءسب ءتادرا جیں

مدتے آئی ء زلم سگ اتنت، بے آخر یک روچے سک شزار بوتنت۔ ہے
 سوب ات کہ وھدے آروچی کار جاہ ء واھند ء گوں رسگ ء لہتیں پوریاگر پہ
 چابک جت، گڑاچہ یک پوریاگرے ء دپ ء ترندیں آہے دراتک ء چہ ترندیں
 آہ ء ترندی ء سوب ء آئی ء دپ ء قبل دراتک ء کپت۔ کار جاہ ء واھند سک نہ
 وش بوت۔ آئی ء سر ء زھر گپت۔ آئی ء دگہ بازیں چا بچے جتے ء قبلے چت ء پدا
 دپ ء دات۔ دگہ روچے کہ کار جاہ ء واھند پدا بڑگیں پوریاگراں پہ چابک جنگا
 ات گڑاچہ سہ چار پوریاگرانی دپ ء بارگیک بارگیک ء ترندیں آہ دراتک ء آ ”آہانی
 “ترندی ء سوب ء آہانی دپانی قبل دراتک ء جتا جتا ء کپت انت۔ چریشی ء
 کار جاہ ء واھند سک بد برت۔ آئیے زھر ازھر گیشتر چابک جت انت ء زند
 کت انت ء کپتگیں قبلے چت ء پدا دپ ء دات انت۔ بے یک روچے آپ چہ سر ء
 پیک پرگوست۔

آزمتان ء یک سارتیں سبہ ات۔ بچارگیں پوریاگروتی وتی کاراں
 دگلوش اتنت۔ اناگما یک پوریاگرے سارتی ء جنگ ء سوب ء نادراہ بوت ء
 کپت۔ بازیں پوریاگرے ء وتی وتی کاریلہ دات انت ء آئی ء گرودار ء لحت انت۔
 ہے سہت ء کار جاہ ء واھند اتک ء رسنت۔ وھدے آئی ء دیت کہ بازیں
 پوریاگرے کارکنگ ء نہ انت تہ آچہ بازیں زھر ء ہرہوم گپت ء دراہیں
 پوریاگریے پہ چابک ماں بند کناں کت انت۔

انا گما یک جہنی ء چہ در ستیں پوریا گرانی دپ ء سکین ترندیں آہے در
 اتک۔ چر آہ ء ترندی ء سوب ء در ستیں پوریا گرانی دپانی قبل پہ ترندی در اتک
 انت۔ یک جہنی ء پہ ترندی کار جاہ ء واہند ء کوٹیں سر ء لگت انت۔ آئی ء
 کوٹیں سر ترک ات۔ سر ء مازہ در اتک انت ء بہریں ہون ء پیڑا ر بست۔۔!!

تربت، اولی مئی ۱۹۸۹ء

روکیں دل

شہمیر ءِ دل ءِ گئے آسے روک ات ءِ آ، آس ءِ توک ءِ آئی ءِ دل
 بُن ات۔ چد و پیر آئی ءِ پھر چشمیں جاور نہ دیتگ ات۔ اولی رندات کہ آگوں
 اے جاور ءِ دیم پہ دیم بوگات۔ آئی ءِ وڑ وڑیں ہر اہن و ہد دیتگ ات۔ بے
 نوکری، واری، نادر اہی، پیرانی، وش نہ تیکئی ءِ دگہ ہمے وڑیں ہر اہن و ہد۔ بے
 آ پھر چو ملور ءِ بے ہو سلہ نہ بو تگ، چو کہ مرچی بوگات۔

آپاد اتک ءِ نشت۔ چہ تہت ءِ ایر اتک ءِ تاک ءِ ڈن چارات یے۔ پدا
 چہ کوئی ءِ در اتک ءِ ہر شہمگ ءِ کہ دیت یے کت، چارات یے۔ انوگیں دنیا
 گئے دگہ دنیا یے ات۔ ہما لوگ و جاگہ اتنت۔ ہما در چک و دار اتنت۔ ہما
 زمین ات۔ ہما آزمان ات۔ ہما روج ات۔ بے آئی ءِ چماں آہانی توک ءِ پیر یگیں
 کشش نیست ات۔ آئی ءِ جان در دکنگات۔ چم سیاہی آرگا اتنت۔ آپدا کوئی ءِ
 پترت۔ آئی ءِ انچومارات، گئے آ شہمیر نہ انت، بلکیں آئی ءِ بہت انت۔ بے ساہ ءِ
 بے واہگیں بہت۔۔

آپدا تہت ءِ سر ءِ نشت۔ آئی ءِ چم دیم ءِ دیوال ءِ سر ءِ جہمیں، وتی
 عکس ءِ سر ءِ کپت انت۔ آئی ءِ وتی عکس ءِ جند ءِ توک ءِ باز تپاوت دیت۔ آئی ءِ

عکس ساپ، روژنا، چاڑ چاڑ پر ہو سہ ات۔ بے آئی ء جنڈ ایڈول نہ ات۔ آئی ء
 ریش مزن اتنت۔ مود شنگنگ اتنت۔ دیم تہار تہار ات۔ گرماگی روچاں، دو
 روچ ات کہ جان یے نہ شنگ ات ء سک ملور ء بے ہو سہ ات۔ آہت ء سر ء
 وپت ء گوں وپسگ ء گو شنگیں دورانی ترانگ ء کپت۔

آئی ء ایات اتک کہ آتا مدتے ء بے نو کر بو تگ۔ اے نیام ء آسک وار
 بو تگ۔ برے آئی ء وام و شام کنگ ء ءوتی ء ءوتی چُکائی وھد ٹیلینگ ء برے محنت
 مُروری کنگ ء وھد گوازینگ۔ بے ایڈولیس ہر این جاوراں ہم آچھر مر چیگیں
 وڑ ء ملور ء بے ہو سہ نہ بو تگ۔ آئی ء جنڈ بازراں نادراہ بو تگ۔ یک رندے آ
 گاڑی ء چپی بوگ ء سوب ء سک ٹپی وٹوری ہم بو تگ ات۔ آئی ء سر ء
 یک دستے پر شنگ ات۔ تاچار کلاک ء بے ہوش بو تگ ات ء سہ ماہ ء پہ الاج ء
 ہسپتال ء بو تگ ات۔ دگہ رندے آئی ء چچے ء سل ء نادراہی بو تگ ات ء
 دراجیں مدتے ء پہ الاج ء تربت، کوسٹ ء کراچی ء ہسپتال ء ڈاکٹر اں برگ
 کپنگ ات۔ آئی ء پت ء مات بارگ بارگ ء نادراہ بو تگ اتنت ء پدا بارگ
 بارگ ء بیر ان بو تگ اتنت۔ پرے جاوراں آبازیگی ء پریشان بو تگ ات، بے
 نئے کہ اٹوگیں ڈول ء۔ آئی ء ووش نہ یکاں دگہ دگہ ماملہ آئی سوب ء گوں آئی ء
 بازراں اڑو کڈ کنگ۔ آئیے پہ بدورد، تزن وٹاکور، شگان وپگان، بہتام و ایراد ء
 پنڈل ء تاوان، وڑوڑ ء تگ کنگ۔ بے پرے جاوراں آزیات بھگی ء پریشان نہ

بو تگ، بلکنیں مجموعی سورت ء ایمن و ہر سند بو تگ، پرچہ کہ آئی ء و تار احق ء
سر ء زاتگ ء آئی ء سنگت و ساریاں گوں آئی ء کُمک و مدت گگ۔

بے پیر گیں ماملہ دگہ وڑیں ماملہ یے ات۔ پرائی ء، چہ پیسری
دراہیں ماملہ آل ترند تر ء تور سناک تر ات۔ بیگاہ ء وھد ات۔ گرمی چہ نیمروچ ء
کمتے کتر بو تگ ات۔ آکارے ء بازار ء شت۔ پداوتی سنگت و حید یے دیت۔
وحید ء واھگ ء سر ء ہر دک بلوچ ہو ٹل ء شت انت۔ آہانی دو دگہ سنگت
پیسر ء ہمودانشگ ات۔ آحامد ء رحیم بخش اتنت۔ شہمیر پی آئی اے ء نوکر
ات۔ وحید ایس ای ٹی ات۔ حامد بنک آفیسر ات ء رحیم بخش ء کتابانی کسانیں
دکانے کشتنگ ات۔ ہر چارینانی کار دگہ دگر اتنت۔ بے پکری نزکی ء
سؤب ء آسک دوست اتنت۔ آہاں ہو ٹل ء تادیر ء نشت ء چا، وارت ء دگہ دگہ
من گپانی سر ء گپ وڑپ کت۔ گیشتر و گران و سنگینیں گپ و رپ اتنت۔ بے
برے برے تام ء بد لینگ ء ہد ء یک ء یک مسکرایے ہم کنگ بوت۔ انا گماچہ
شہمیر ء دپ ء انچیں مسکرائی ہرے دراتک کہ وحید ء وش نہ بوت۔ آئی ء
زہرازہر گوں شہمیر ء درائنت۔

”مرچاں تو سک بدلنگے۔۔“

”من چوں بدلنگاں۔۔؟“ شہمیر ء پہ ہیرانی جست کت ء چہ

میز ء سر ء جگ ء گلا سے آپ یے ایر ریتک ء ورگ ء لگت۔

”تراگوں سجتاں ہج دوستی ء دلچسپی نیست۔ تو سک خود غرض بو تگئے ء
 زر ء راوتی دین ء ایمان کنگ۔۔“ وحید ء ترند ترند ء درائینت ء کرسی ء پشتی
 شہگ ء تکہ دات۔

”اشکننگ ء تو مرچاں چیر و کائی ٹکٹ بلیک کنگائے۔۔“ حامد ء
 شہمیر ء شہگ ء چارات ء وحید ء ہبر گپت گوں۔ چاریں سجتانی توک ء بس
 رحیم بخش بے ترک و توار ات ء پہ ہیرانی ء پریشانی برے شہمیر یے چارات،
 برے وحید یے چارت ء برے حامد یے چارت۔

”اے و ہما بہتام انت کہ پیراوش نہ یتکاں منی سر ء جنگ انت۔
 بلے اپوز انت کہ مرچی شئے ڈولیں دوستے ہم منی سر ء جہنگ انت۔ زاناں
 پرچہ؟“ شہمیر ء دراجیں گئے کش ات ء پہ دل پردی گشت ء پہ ہجی وتی
 پراہیں پیشانگ ء لتارگ ء لگت۔

”وش نہ یتکانی ہبر پیرا راست بو تگ انت یا نہ بو تگ انت، بلے نوں
 راست مالوم ہنت۔۔“ وحید ء وتی مجتگیں دیم گیشتر مجنت، وتی بزیں بروت
 مرزانت ء سررینت ء گشت۔

”مردم ء ڈول ء ہو، آگن ناں گڑا تئی آسر خرنہ بیت۔“ حامد ء وتی
 برزیں پوز چنڈات ء شاد شاد ء پہ کلاگ درائینت۔

پیری دوکلاک ء مجلس ء رند، وھدے آچہ بلوچ ہو ٹل ء پاد اتک تہ

آئی ء انچو مارات، گئے آئی ء دل ء آسے روک انت ء آ، آس ء توک ء آئی ء دل بن
انت۔ چما سہت ء یدول ء آسک ملور ء بے ہو سلہ ات ء سہت پہ سہت ہمے مارت
یے کہ ”چہ دژ من ء جگمیں لٹ ء دوست ء جگمیں پُل تورا ناک تربیت“ آئی ء
بازیں کتاب ء نبشتانکے وتنگ ات۔ بے ہج کتاب ء نبشتانک ء چشمیں ہبرے آئی ء
یات آہگ ء نہ ات کہ چرائی ء آئی ء ملوری ء بے ہو سلہ ئی ء الانج بہ
بیت۔ گو سگمیں دوئیں روچانی ڈول ء مرچیمیں روچ ہم پہ ہیلت ء واری یے پے
ڈولی کٹ ات۔ شپ ء چہ ملی ملی سی ء رند، آئی ء تربت ریڈواٹیشن گپت۔ چہ
ہبران ورنڈ و شیں و شیں سوت لگت۔ بے چرے و شیں سوتاں آئی ء دل ہج
ہر سند نہ بوت۔ پدا آئی ء آل انڈیا گپت۔ سکیں شیر کنیں اردو گانا لگگ ء ات۔
بے چرے شیر کنیں اردو گانا ہاں ہم آئی ء دل ء جبوریں آس نہ ٹست۔ پدلیا زدہ
ج ء ”اقوال زرین“ ء پروگرام ”شمع فروزاں“ بنا بوت ء آئیے پکر ء دور دات۔
برنارڈ شاء گشتگ کہ ”اگن چہ زند ء گمانی کنگ درکنگ بہ بنت ء آ
ایوک ء وشیانی جاگہ جوڑ بہ بیت، گڑ ایڈولیس زند دوزہ ء ڈول ء بیٹ۔۔۔“
برٹرنڈر سل ء گشتگ کہ ”ہرچ مردے ء کہ گوں زند ء مہرود ستی
بہ بیت، آچہ ناپسندیں تخر بہاں ہم پاندہ چست کنت“
نیولین ہل ء گشتگ کہ ”شما پرے ہبر ء ہیران بے کہ ہر بے سولی ء
وتی ہمراہی ء سوب ء پُل گوں۔۔۔“

اے قول آئی ء پیرا ہم اشکنگ یا دتنگ اتنت۔ بے چہرہ پیر آئی ء
چشمیں قولانی اپنچو ذلورت نہ بو تگ، پچو کہ مرچی ذلورت یے است ات۔ میھا
گوں ایسانی اشکنگ ء کم ء آئی ء ملوری ء بے ہوسلہ ئی کم بواں بوت انت۔
وہدے آڈڈرت بوت تہ آئی ء اے ترکی بتل یات اتک کہ :

”ہرچ مردے کہ بے عیبیں سنگت شوہازکت، آئی ء ہج سنگت نہ
ریت۔۔۔“ گوں اے ترکی بتل ء یات آہگ ء آئی ء ملوری ء بے ہوسلہ ئی ء کم
بوگ ء رہتا، تیز تر بوت ء نون آئی ء انچو مارات کہ آئی ء دل بن نہ انت، بلکنیں
چراگ ء ڈول ء روک انت ء اے چراگ ء روڈنائی ء، آ، ہر چیز ء قری ء سر ء
گندگانت۔

”مناں پہ ہیکت پسندی، اے دنیاگوں دراہیں قری ء ہر ایماں قبول
کنگ لوہیت ء دراہیں قری ء ہر ایماں توک ء دیمروی ء سوب ء راہ درگجگ
لوہیت۔۔۔“ آئی ء ہیال کت ء سار تیں گینے کش ات۔

آدومی سباء مہلہ چہ واب ء پاد اتک۔ ریش یے سات انت۔ جان یے ششت۔
سپائیں گڈ یے پرکت۔ ارزیے بست ء پہ ایمنی پاد اتک ء ڈن ء در اتک۔

آئی ء ہنچو مارات کہ ایک ہد امیت ء ہد ہوسلہ ئیں، نوکیں مردے ء آ
روچ آئی ء زند ء یک نوکیں روچے کہ چرائی ء روڈنائی ء دنیا بے اندازہ پرکشش
انت۔۔۔!!

سر پدے

آروچاں من ”اسپیت بام“ نامیں ماہتا کے ء شو نکار اتاں۔ مناوتی
 ماہتا کے ء واستا یک نامدار ء لاکھیں مردے ء انٹرویو گرگی ات۔ من باز پکرو
 ھیال کت کہ اے رندی کئی انٹرویو ء بچراں۔ بے منی ذہن ء وتی ملک ء حج
 چشم نامدار ء لاکھیں مردے نہ یتک کہ آئی ء انٹرویو پے زوتاں منی ماہتا کے
 یاد کہ ماہتا کے ء چاپ و شنگ نہ یو تگ ات۔ نوں من وتی ماہتا کے ء او کیں
 تاک ء واستا چہ انٹرویو ء نامیت یو گی اتاں ء اے رندی وتی انٹرویو ء
 گرگ ء ارادہ ء کوتاہ کنگی اتاں کہ انا گما منی ذہن ء دیروی پسندیں سیاست
 زانت ء کیونسٹ انقلابی پارٹی ء سروک واجہ قاسم کلیر زئی ء نام ء شکل
 درپٹنگ ء لگت انت۔ من وتی دل ء وتار اسک ملامت کت کہ من پرچہ
 چرے نامدار ء لاکھیں مردے بے ترانگ بو تگاں۔

دمانے ء رند من چہ ٹیل پون ڈائریکٹری ء واجہ کلیر زئی ء ٹیل پون
 نمبر شوہاز کت۔ نمبر ء سر ء آٹیل پون کت۔ آلوگ ء ات۔ من آئی ء وتی ٹیل
 پون کنگ ء مکسد مالوم کت ء چہ آئی ء وھد لوحت۔ آئی ء منادومی سباء دہ حج ء
 بوھدات۔

دومی سباء من وهدء سرء آئی ء لوگ ء شتاں۔ آوتی دیوان جاہ ء پہ
 بے تاہیری منی انتزار ء ات۔ زمستان ء توک ات۔ ڈن گوہرات۔ بے آئی ء
 دیوان جاہ باپ ء ووش ات۔ چیزے ہوار تواریں ردی گپ ورپ ء چاوارى ء
 رند من آئی ء انٹرویو ء گرگ بناکت۔

”واجہ! تئی سیاست ء آہگ ء مستریں مکد چے بو تگ؟“ من وتی
 ٹیپ ریکارڈر ہیج کت ء چہ واجہ کلیر زئی ء وتی اولی جست کت۔

”منی سیاست ء آہگ ء مستریں مکد ہمے بو تگ کہ من یک انجیں
 انقلابی تحریکے ء سروکی ء بچناں کہ چرائی ء برکت ء مئے قوم تپاک، آزاد،
 و شحال ء ترقی یافتہ بہ بیت۔۔“ آئی ء وتی چمائی گندگی عینک کش ات ء میز ء سرء
 ایرکت ء پورائینت۔

”من جست کت کناں کہ اے انقلابی تحریک چہ قسم ء انقلاب برپا
 کنت؟“ من شاد شاد ء دومی جست کت ء آئی ء سہر سہریں چمائی توکا چارات۔
 ”سوشلسٹ انقلاب!۔۔ سرپدے؟۔۔ سوشلسٹ انقلاب!!“
 آئی ء وتی راستی دست ء شہادت ء لٹک ٹال کت ء سرپد کنگ ء ڈول ء زور
 وات ء گشت۔

”سوشلسٹ انقلاب؟“ من پہ ہیرانی آئی ء شگ ء چارات ء
 جست کت۔ ”مئے اے نیم جاگیر داری، نیم قبائلی ء زبردستیں چاگرد ء توک ء

سوشلسٹ انقلاب؟ بزاں بزاں ڈائریکٹ سوشلسٹ انقلاب؟؟“

”بالکل ڈائریکٹ سوشلسٹ انقلاب!۔۔ ماراچہ سوشلسٹ انقلاب ء

کمتر دگہ ہج چیز قبول نہ انت۔ سرپدے؟۔۔ آخر ایشی ء توک ء ہیران بوگ ء

ذرورت چی انت؟۔۔۔ وھدے کیوبا، انگولاء افغانستان ء ڈولیس پسماند ہیں

ملاں ڈائریکٹ سوشلسٹ انقلاب اتک کنت گڑا مئے ملک ء پرچہ اتک نہ

کنت؟“ آئی ء وتی دوئیں دست جنگ کت انت ء سہت پہ سہت ء سُرینت

انت ء گشت :

”کیوبا ، انگولاء افغانستان ء غیر سرمایہ دارانہ راہ ترقی ء نظریہ ء

متابک ء قومی جمہوری انقلاب نہ بیگگ؟ بلکہیں ڈائریکٹ سوشلسٹ انقلاب

ایگگ؟ اے منی واستانو کیس ہبرے۔ بالکل نوکیس ہبر!۔۔ واجہ! شہاگیشتر کجام

وڑیں نظریاتی چیز وانگائے؟؟“ من گیشتر ہیران بوتال۔

”مادنیاء مستریں نظریاتی علم ء وانگائیں کہ مارک ازم گنگ بیت۔

سرپدے؟۔۔ بے تو منی ہبرال سرپدہ نہئے۔ پرچہ کہ تو مارک ازم نہ وتنگ۔۔

اگن منی ہبرال سرپدہ بوگ لوٹے گڑا مارک ازم ء بو ان۔۔“ آئی ء وتی

شہادت ء لکک ٹال کت ء پوتہ پیمہ نی گشت۔

”واجہ! تو گیشتر مارکس ازم ء کجام بہر ء وانگائے؟ مثال ء ہبر ء

مارکی پلسہ ء ، سیاسی معیشت ء یا سائمنسی کمیونزم ء؟“ نون منی ہیرانی کم

بوگات، بے منا او پار نہ شت۔

”تو چتوریں گپ جنئے؟“ آئی ء منا زهر ازهر چارات ء ذرا نینت۔
 ”زانا مارک ازم ء چنت بہر انت کہ ماگیشتر کجام بہر ء وانگائیں؟۔۔ آتر میم
 پسند انت کہ مارک ازم ء بہر بہر ء تہر تہر کنت۔ سر پدئے؟ مارک ازم اسل ء
 بس یک بہرے کہ مارکی پلسپہ یے گشت۔۔“

”مارکی پلسپہ؟۔۔۔ تو واقعی باز شرین ء دلچسپیں چیز وانگائے۔۔ من
 ہم اے پلسپہ کمتے وننگ۔۔ بے شری ء سر ء سر پد نہ بوتگان۔۔ اگن گوں تو وہد
 است تہ منا مارکی پلسپہ ء دوئیں بہراں، بزاں جدلی مادیت ء تاریخی مادیت ء
 کمتے بجش گوں۔ من زانگ لوٹاں کہ آخر ایشانی مجگ جی انت؟“ من کمتے ہیال
 کت ء چرائی ء جست کت۔ آئی ء منا روک روک ء انچیں وڑے ء چارات، گتے
 زانا آئی ء منی ساری ء سر ء شک ات۔ پد اسر یے چہ صوفہ ء سر ء چست کت ء
 تچک ء تچک نشت ء گتے۔

”تراہیر انت؟۔۔۔ من ہمے دمان ء نہ گشت کہ مارک ازم یا مارکی
 پلسپہ بس یک چیز مھے۔ آئی ء دگہ بہر ء تہر نیست۔ جہاں تک جدلی مادیت ء
 تاریخی مادیت نامیں چیزانی تعلق انت تہ اے دگہ موضوع انت۔ سر پدئے؟“
 آئی ء شاکارات ء وتی ٹٹ ساپ کت ء وتی ہبر جاری داشت ”جدلی مادیت ء
 لہزی مانا جنگولیں مادگیں گوک انت۔ اے اسل ء یک قسمے ء تیارین ء جنگولیں
 مادگیں گوکے کہ یونان ء جر منی ء سک باز انت ء سک باز شیر دنت ء تاریخی

مادیت۔۔۔ ہمے مادگیں گوک ءِ تاریخ ءِ مسمحت کہ باز در اج انت۔۔۔ سر پدے؟“
 ”واجہ کیونسٹ چیامسمحت؟“ منا آئی ءِ پتہ سک ووش بوگا اتنت،
 ہیشامن دگہ جسے کت۔

”کیونسٹ؟“ آئی ءِ زور دات ءِ چنچو پتہ دات، گئے زاناوت جست
 کنگانت۔۔۔ ”کیونسٹ یک کونین ءِ پیریں ٹورٹے ءِ نام انت کہ ملک ملک ءِ
 تریت۔ اے اسل ءِ کارل مارک ءِ سنگت بوتگ۔ کارل مارک دیری بیران
 بوتگ۔ بے کیونسٹ انگت زندگ انت۔ چہ کتاباں مالوم بیت کہ ایثی ءِ
 آب حیات وارنگ۔ سر پدے؟“

”واجہ! تنی پارٹی ءِ تعلقات گوں ڈنی ملاک است انت یاناں؟“ منی گٹ چہ
 بازیں ہبراں ہشک بوگات، ہیشامن گلا سے آپ وارت ءِ دگہ جسے کت۔ چہ
 منی جست ءِ پتہ ءِ دیگ ءِ پیر، آئی ءِ ہم گلا سے آپ وارت ءِ ہوتی گٹ سترکت۔
 ”مے پارٹی ءِ تعلقات گوں دنیا ءِ دراہیں ترقی پسندیں ملاک
 است انت“ آئی ءِ منا پتہ نیم چمتی چارات ءِ پتہ دات۔

”گول بلقان ریاستاں ہم است انت؟“ من جست کت۔

”منی ہیال ءِ تو عرب ریاستاں گنگائے۔۔۔ اے ریاستاں عرب ریاست
 مسمحت۔ عرب ریاست! سر پدے؟۔۔۔ واجہ! عرب ریاست تنی وھدی ترقی
 پسند نہ بوتگ انت۔ ہیشا گوں آھاں مے پارٹی ءِ تعلقات پیدا ک نہ بوتگ انت۔

البتہ عرب ریاستاں چشمیں مردم بازانت کہ آئے پارٹی ءِ حمایت ءِ کنت “آئی ءِ
وتی ہبر ہلاس کت ءِ منی ءِ وتی واست ءِ دگہ پیالے پیالے چا ایریتنگ۔

”گوں ملکی ءِ علاقائی پارٹی ءِ گروپان شمعے پارٹی ءِ تعلقات

چتورانٹ؟“ من گئے چا وارت ءِ جست کت۔

”ماہید چہ وتی پارٹی ءِ دگہ ہج پارٹی ءِ گروپ نہ منیں ءِ نئے دگہ پارٹی ءِ

گروپ ءِ ذرورت ءِ محسوس کنیں۔ ہمیشا ماہے کوشتا نیں کہ ایدگہ دراہیں ملکی ءِ

علاقائی پارٹی ءِ گروپاں ختم بجنیں۔ سر پد بئے؟“ آئی ءِ وتی راستی دست ءِ

شہادت ءِ لنگک ٹال کت ءِ وتی پنچہ چندات ءِ ترند ترند ءِ درائینت۔۔ ”ماے

سلسلہ ءِ بازیں پارٹی ءِ گروپے جنگ ءِ ختم سنگ ءِ ایدگراں ہم جنگ ءِ ختم

کننگائیں ءِ آروچ دور نہ انت کہ ایدگہ دراہیں پارٹی ءِ گروپ نیست وناہو دینت

ءِ مئے پارٹی یک مز نہیں پارٹی بے ءِ حیثیت ءِ وتارا منائینت۔“ آئی ءِ وتی ہبر

سرجم کت ءِ پے اشتاپی پدماں پداسہ چارگٹ چا وارت۔

”واجہ!۔۔ چلی ءِ نوکیں ہالتانی بارہ ءِ تئی تبصرہ چی انت؟“ من دگہ

گئے چا وارت ءِ جست کت۔

”واجہ!۔۔ چلی نا میں ملک دنیا ءِ ہج جاگہ نیست۔۔ البتہ چلی یا شیخ چلی

یک گنوکیں مردے بوتگ کہ کرناں مرنگ۔ سر پد بئے؟“ آئی ءِ وتی ہبر

ہلینت ءِ پد اچا ءِ ورگ ءِ لگت۔

”مالٹا ہالتانی سرء تئی تجزیہ چی انت؟“ من چرائی ءدگہ جتے کت۔
 ”مالٹا؟“ آئی ء مناروک روک ء انچیں وڑے ء چارات ء گشت، مٹے
 زانا من پیکیں نزاہکاریں مردے آل۔

”مالٹا ہالتاں تجزیہ ء چے ذرورت انت؟“۔ ترا تئی وھدی ہمنچو
 مالوم نہ انت کہ نیبگانی ہالتانی تجزیہ کننگ نہ بیت۔ مالٹا ء بابت ء اے وھد ء
 بس ہمنچو گنگ بس انت کہ اے نارنج ء یک وش تا میں قسمے کہ ایشی ء در چک
 دنیا ء گیشتر ملکاں گنگ بیت۔۔ سر پدے؟“

”واجہ! نول مارا پر یسٹرایکا ء بابت ء ہم چیزے بجش گول کہ مرچاں
 دراہیں دنیا ء نام یے جگگانت“ من در زائینت ء پھد ونا کی آئی ء ہمنگ چارات۔
 ”پریسٹرایکا؟“ آئی ء کمتے ہیال کت، وتی زنڈیں گردن کچینت ء دراج
 کش دات ء گشت۔ ”پریسٹرایکا، دنیا ء بستر، تیار تر، زور مند تر ء جنگول تریں
 کائیگر ء نام انت کہ پست دراج و توسک سریں کانٹے پر۔ اے کائیگر اسل ء و
 سوویت یونین ء پیدا ک بو تگ ء واھندے گورباچوف انت۔ بے ایشی ء پیر
 پیراچہ سوویت یونین ء ڈن شتگ ء جنگ وچوپ کت۔ سر پدے؟ مٹے زالمیں
 کائیگر ات کہ ایشی ء پولینڈ، ہنگری، چیکو سلواکیہ، رودراتکی جرمنی، رومانیہ ء
 بلغاریہ ء ڈولیں ملکانی حکومت کانٹ جت ء پروشت انت۔ لہتمیں حاکم یے کاشانی
 سرء کت ء چہ کر سیاں چگل دات، کہ چر بد نسیمیں حاکمانی توک ء یکے رودراتکی

جرمنی ء سر دک ایریج ہونیکرات۔ لہتمں حاکم۔ یہ کانٹانی سرء کت ء زمین ء
سرء انچو شاپت کہ آہانی ساہ دراتک انت۔ چرا بد نسیب تریں حاکماں یکے
ہدمانیہ ء سر دک چاؤ شکوات۔ ہمے ترند آسیں کانٹگریات کہ ایشی ء برلن ء
دیوال کانٹ جت ء پروشت ء دوئیں جرمنی پدا یک کت انت۔ ہمے سر کشیں
کانٹگریات کہ آئی ء یمن ء دوئیں بہرانی سرحد پروشت ء ہر دو بہر ہور
کت انت۔ ہمے گنوکیں کانٹگریات کہ آئی ء ماں رودر اتکی یورپ ء سوویت
یونین ء مارک، لینن ء شالین ء مزینیں مزینیں مت ء عکس کانٹانی سرء کت انت
ء زمین ء سرا چگل دانت۔ ہمے سر مچاریں کانٹگریات کہ ایشی ء رودر اتکی
یورپ ء ہزاراں مردم کانٹ جت ء کشت۔ پدا لے کانٹگریانچو مست بوت کہ
رودر اتکی یورپ ء سوویت یونین ء تباہی ویربادیانی سرء سا کم نہ بوت، بلکہیں
ترڈ ء جتاں بوت ء ایدگہ ملاں ہم شت۔ اے رد ء شوئیں کانٹگریان نکاراگوا ء
پترت ء نکاراگوا ء سر دک ڈینیل آرڈیکا یے ہم چہ کرسی ء چگل دات۔ پدا ماں
ایتھوپیا ء پترت ء ایتھوپیا ء سر دک مینگسٹو ہیل مریم یے چہ کرسی ء ہم دور
دات ء چہ ملک ء ہم تاجینت ء عجب تریں ہبر ہمے بوت کہ اے کانٹگریانچو
گنوک ء سر مچار بوت کہ ترڈ ء جتاں بوت ء پدا ماں سوویت یونین ء وتریے کت
ء وتی جند ء ملک سوویت یونین یے پہ کانٹ جت ء چند چند کت، باز ملکی مردم
یے کانٹ جت ء کشت ء پدا وتی جند ء واہند گورباچوف یے ہم کانٹانی سرء

کتے انچوزمین سے سرے شاپت کہ آئی دراہیں جان ہم ٹپی وٹوری بوت ۶مازہ
یے ہم گشت انت۔ سرپدے؟ ۶نوکیس ہال ہمیش انت کہ اے جنوکیس
کانیگرے ۶جنگ بستگ انت ۶ملک پہ ملک تچان انت ۶تباہ کاری کنان انت۔
سرپدے؟“ آئی ۶دمانے بس کت۔۔ دراج ۶سار تیں گینے کش ات ۶وتی سہر
سہر میں چم گوں منی چماں ڈکترینت انت ۶پہ بے پرواہی گشت۔۔ ”عجب نہ
انت کہ پریسٹرایکا پاکستان ۶ ہم بیت ۶تباہ کاری بخت۔۔“ گوں ہمے ہبر ۶
کنگ ۶واجہ کلیرزئی یکدم پکر مند بوت۔ وتی سہر میں ٹیلے چاریں شنگاں شانک
دانت ۶پہ ٹرس ولرز چار اتے۔

انا گماچہ لوگ ۶ ۶ڈن سکیں ٹرندیں برمشے بوت۔ آسک گڈات ۶ پھو
تے کت کہ چہ صوفہ ۶ آریا بوت ۶ بن ۶ کپت۔ پدا ۶شاد ۶شاد ۶ پادا تک ۶ پہ
پیرزگ شماں بوت ۶ ۶ڈن ۶ در آہگ ۶ لگت کہ :

”ہیا کن بہ تچ کہ زالمیں پریسٹرایکا ادا ہم سر بوت۔ من روان ۶
مہر تریں جاگے ۶ فیاں۔ تو ہم بروپہ و تا مہر تریں جاگے شوہاز بکن۔ پرچہ کہ کم
بہتیں پریسٹرایکا ۶ کانٹ سک ہترناک انت۔۔ سرپدے؟؟“

نذرآباد، ۲۳، جون ۱۹۸۹

ترمت، ۲۸ جولائی ۱۹۹۱ء

ترمت، ۲۳، جنوری ۱۹۹۲ء

دروے کہ بے درمان بیت

مستریں ہبر ایش نہ انت کہ من شرنگ یا ہراب - بلکن
 ہمیش انت کہ اگن من چو مکتیں، گڑاچتور بختیں؟
 آروچی منی لوگ بانک ء چکّاں، پیشی باز رندانی ڈول ء یک رندے
 پد امنائے کت ء وتی جیرہ منی دیم ء پیش کت انت۔
 لوگ بانک ء گشت: ”اگن منی پکر ء نہ کئے و ہیر بخت کہ من دگر ء
 چکّاں، بے کم چہ کم وتی جند ء چکّانی پکر ء بکن کہ جاندر ء شپاد انت ء شد ء
 مرگی انت۔۔“ آئی ء جم چہ ار س ء گلگل انت۔
 مستریں جنیں چک ء مات ء ہبر گپت گول ء گشت ”نئے مناپہ سر ء
 کننگ ء سلا متیں گمان است ء نئے گور ء کننگ ء اکاپیں پشک“ آرم نرم ء
 ہسکار گات۔

دومی جنیں چک ء کہ مدام چہ مستریں گوہار ء پُشت ء پُشت نہ کپت،
 درآینت: ”نئے مناپہ لوگ ء پاد ء کننگ ء چہ است ء نئے اسکول ء پاد ء
 کننگ ء بوٹ۔۔“ آپولش پولش کننگ وگر یوگات۔

یسی جنیں چک ء وتی کتاب ء کا پی پیش داشت انت ء درائینت :
 ”منی کتاب درتگ انت ء کا پی هلعتگ انت۔ من چنورند اشارتگ کہ من
 کتاب ء کا پی بجرات، بے منی ہبر ء کس گوش نہ داریت۔۔“ آ سر ء تا پاد ء مئے
 زنگے ات۔

مستریں مردیں چک کہ چہ درستیں چکاں سر پد ترات، گمگالگت :
 ”ھیڈ ماسٹر ء ماسٹر منام مڑانت گوں کہ وردی ء پر بکن وہیا۔۔ بے منی یکیں
 جوڑ ہیں وردی دیر انت درتگ انت و پر کنگی نہ انت“ آسک بڑنگ ات۔
 دومی مردیں چک ء کہ سکیں لچوے ات، درائینت : ”ماسٹر مناہر
 روج سزاد ء گانت کہ پیس و پندال ہیار گوں، بے شامناز نہ دیے۔۔“ آ باز
 کہتگ ات۔

کستریں جنیں چک ء کہ سک کسان ات ء لہتیں روج ات کہ نادراہ
 ات ء اے سہت ء لوگ ء لاپ ء و پنگ ات ء کلگ ء اہنگات، وتی کلگ ء
 اہنگ ترند تر ء تیز ترکت انت ء ہمے پیش داشت کہ منی نادراہی وڈان انت،
 بے منی راستیں لاج ء کس نہ کنائینت۔

ء کستریں مردیں چک ء کہ چہ دراہیں چکاں کسترات ء سک لاگر
 ات، منی ہمگ ء بڑگ بڑگی چارات ء گریت ء ہمے زاہرکت کہ من ہر روج
 شدیکال، بے مناسیر ء پھر ورگ نہ ریت۔

ء من وتی داری ء بے وسی ء سر ء سک ملور ء ہیر ان اتاں ء وتی لوگ
 بانک ء چکانی بے ریائی ء سر ء چہ زہر ء سیاہ ء سہر تر گاتاں ء پد ابا ہند کنان ء
 دیوان جاہ ء شتاں ء روگ ء توک ء گشت : ” منی دراہیں کٹ و کوٹ شمنے
 لاپ ء انت۔ آخر دگہ زر ء مال چہ کجا بیاراں ؟ حد اشمارا بجشتاں ء چہ منی سر ء
 بے گجتاں۔۔۔ “ من ہوم گر گاتاں۔

گوں دیوان جاہ ء پترگ ء، من تہنگ زہر ازہر تہاشپ کبل کتاں،
 وتارا کو نہیں دری ء سر ء پہ دلپروشی دور دات ء گوں یک دتے ء وتی دیم گپت ء
 وپتاں۔ وہمگ ء شرت ء منا چہ چاریں شمگاں وژوڑیں ہیالانی دور سریں کوراں
 آہرکت۔

پیں پیرا منا وتی کسانی ء زمانگ گیر اتک ء من ہیال ء دور گند ء
 دیت کہ مئے لوگ شاہی تمپ ء انت۔۔ مادوبرات ء دو گوہاریں۔ مئے مات
 جان ملی ملی ء مارا سک دوست بیت ء مئے پت عبدالرحمن یک زمیندار ء ٹھیکہ
 دارے کہ پہ ٹھیکہ داری ء ہاتر ء گیشتر چہ لوگ ء ڈن انت۔ گوں وھد ء
 گوزگ ء مامزن یوان ہیں۔ من کہ مستریں براتاں، میٹرک ء سراں۔۔
 چمن کستریں برات حوید نڈل ء ریت۔۔ جنکی اسکول ء نہ بوگ ء سوب ء
 مئے مستریں گوہار سلیمہ ملازبانا میں جنین ایں مکلا یے ء گور ء قرآن ء وانگ ء
 ہدات کنت ء کستریں گوہار حبیبہ جز ء ہلیٹی کنت۔ انا گما مئے پت ٹھیکہ داری

ء ٹوٹ وارت، پہ ٹھیکہ داری ء تاوان ء پورہ کنگ ء گیشتر ء ہاس ترس زمین
یے ہم بہانت ء مالی حالت یے سک ہر اب بیت ء چرے ہبر ء انچودل پرد
بیت کہ دل ترک بیت ء مارا پہ بن یلہ دنت وروت۔

پدا مناوتی نوک ورنائی ء زمانگ گیر اتک ء من ہیال ء دور گند ء
دیت کہ :

”من میٹرک پاس سنگ ء نوکری ء شوہازاہاں۔ برے وانگ وزانگ ء
محکمہ ء، برے جان سلامتی ء محکمہ ء، برے رشت و رشتار ء محکمہ ء، برے ہندی
انتظامیہ ء برے پولیس ء۔ مز نہیں جہد و چپایے ء پد، مناوانگ وزانگ ء
محکمہ ء نوکری رسیت ء جے وی نیچر ء پوسٹ ء سر ء ہائی اسکول سورومند ء دیم
دینگ بیت۔ من یک کتے ایمن ہاں کہ پت ء بیرانی ء پد، نون وتی حاندان ء
ہرچ و درچ کت کنال۔ بے پگار ء کٹی ء پوسٹ ء دوری ء سوب ء من
حاندان ء ہرچ و درچ ء فخری ء سر ء پورہ کت نہ کنال۔ ہمیشا منی مات ء گوہار
گد دوچی کنت ء حاندان ء ہرچ و درچ ء پورہ کننگ ء کنگ و مدت کنت۔
مات ء مز نہیں عمر ء آجری انچو کار و محنت سکت نہ کنت ء آنا دراہ بیت۔ من چہ
وتی نوکری ء موکل گران ء وتی وس ء مات ء الاج ء کنائیاں۔ بے الاج ء
سرجمی ء پیس آماں سول ہسپتال ترمت ء بیران بیت۔“

پدا مناوتی ورنائی ء زمانگ گیر اتک ء من ہیال ء دور گند ء دیت کہ

”من چہ ہائی اسکول سُور و مند عبدل بو تک ء ہائی اسکول تربت ء واننگاہاں۔ منی کتریں برات ء چہ ڈل ء رند، وانگ یلہ داتگ ء یلہ ڈر گلہ انت۔ ء منی نصیحتاں ہج گوش دارگ ء نہ انت۔ منی دوئیں گوہار بالگ انت ء منی واہگ انت کہ پر اہاں گوا جار بییت، بلے مئے نیز گاری ء سوب ء کس گوا جار نیاریت۔ من ایف اے ء پرائیویٹ امتحان ء تیاری ء کناں، تاکہ ایف اے ء پاس کنگ ء رند، منا ترقی دیگ ء مسترین استاد جو ڈکنگ بییت، کہ بلکین ہمے ڈول ء مئے مالی جاور شر تر بینت ء چریشی ء برکت ء مئے لوگ ء ہرچ و ڈرچ ہم شر تر پورہ پنت۔ ء گوہارانی و استا گوا جار ہم شر تر آرگ بییت۔ بلے مئے بد بہتی پنچو زور ء بییت، کہ گوہار چہ ہر شرعی ء نا ایت بینت ء یک سبہے ء سر، و ہدے من اسکول ء وتی ڈیوٹی ء سر ء باں، و تار ائن دی انت ء سکٹ کن انت۔

پدا مانا گیر اتک ء من دیست کہ منی مرنگلیں گوہارانی بابت ء ہمنچو دروگ ء راستیں پر و پچھندہ بییت کہ من چہ وتی ہند ء شزار باں ء و تاراکتے دور مال ٹھڈان ء بدل کنائیناں ء چہ ٹھڈان ء رند چآت ء۔ ء چآت ء منا لہتیں انچیں مردم دست کپیت کہ چر اہانی کنگ و مدت ء دوستی و ہمدردی ء سوب ء مناسک و شن بییت۔ ہاسیں سورت ء شاہان نامیں کماشیں مردے منی سر ء پنچو مہربان بییت کہ منا وتی چک ء ڈول ء چار بییت ء وتی لوگ ء جاگہ دنت۔ آئی ء لوگ ء سہ کوئی ہنت۔ دو مزنیں کوئی ء یک کسانیں کوئی یے۔ آ کسانیں کوئی ء منا

نادینیت۔ آیک درنیامی زمیندارے میت کہ گوں وتی زال سازین،
 نوک بالگیں جنیں چک، جسمہ ء کساں سالیں مردیں چک کبر ء، اتمیں
 زندے گوازیئنگ ء بیت۔ بے گوں منی دست کپیئنگ ء گئے زانا آئی ء ایمنی
 انگت وڈیت۔ من گوں ہمے جوانیں جاور، اسکول ء ڈیوٹی ء کتاب ء وانگ ء
 وتارا ہنجو دلگوش کناں کہ وتی پیشی سخی و سورییاں مزنیں کساے ء پر اموش
 کناں۔۔ پدا منی زند ء یک سکئی و شیں دورے ہم بنا بیت۔ یک میگا ہے شلبان
 وتی زمینانی سر ء روت، سازین ہمساهگے ء لوگ ء ء کبر لیب ء ء من ایوک ء
 نشنگ ء غنی طارق ء آزمائکانی کتاب ”جلار“ ء وانگاباں کہ انا گما جسمہ وش
 وش ء گوں چا ء کوپے ء پتریت۔

”چے وانگائے، دلوش؟“ آچا ء کوپ ء منی دیم ء ایرکت ء منا

چاران ء پچکندیت۔

”آزمائکانی کتابے۔۔“ گوں آئی ء پادیر مشانی اشکگا، من سر ء چست

کناں ء یکوئی آئی ء شنگ ء چاراں۔

”آزماک داستان ء گشت یا افسانہ ء؟“ آ منی دیم ء رو ء گیگ گیگ ء

ندیت ء نرم نرم ء جست کنت۔

”افسانہ ء گشت۔ بے تو زانا داستان ء افسانہ ء پرک ء زائے؟“

من پہ ہیرانی روک روک ء آئی ء چمانی شنگ ء چاراں۔ ”ہو، اپنچو زاناں کہ

داستان وھدی قصہ ء گھنٹت ء افسانہ نو کیس قصہ ء۔۔

”ترا اے ہبر کیا گتنگ گوں؟“

”کمبر ء یک گوئڈس کتابے است کہ ایش یے مان انت۔ یک ء دہ

رندا آئی ء مئے دیم ء ونگ ومانا گنگ انت۔۔

”تو کم و باز و انگ زانئے یاناں؟“

”کم کئے زاناں۔۔

”تو زانا چیزے ونگ؟“

”جز ء قرآن ونگاں۔۔

”گرا تو جوڑئے و۔۔

”من ترا جتے بچناں؟“ جیمہ بن گپ ء بد لینیت۔

”ہو، بکن۔۔“ من چوپٹ و پول ء آئی ء شنگ ء د لگوش ء گور کناں۔

”اگن من ترا دلی بچشاں، تو نہ وش نہ بئے؟“ آپچھندیت۔

”لنا۔۔“ من سر ء چنڈیناں ء پدا چرائی ء جست ہم کناں ”بے تو

پرچہ منائیم نام کننگ لوٹئے؟“

”بس ہنجو۔۔ دلوش کئے دراج انت۔۔ دلی دپ ء و شتر انت۔“

”اگن من ہم ترا جیمی بچشاں۔۔ گرا۔۔

”من ہم نہ وش نہ باں۔ بلکن سک وش باں۔ بے۔۔“

”ہلے چے؟“

”ہلے تو منا چیا نیم نام کننگ لوٹے؟“

”ہیشاکہ منی دل ء چہ جیمہ ء جیمی باز ڈولدار ترانت۔۔ ء گوں تو

شر تر ٹہیت گوں۔۔“

ء چریشی ء رند من ء جیمی پھنجو نزیک ہیں کہ گوں یے دومی ء ساہ بہر

کنیں۔۔ ء آسر کہ زند ء دائی ہمراہ ہیں۔۔

پدا منا گیر اتک ء من دیست کہ ”گھڈے سال ء رند، وھدے گوں

یک ء دو سال ء پرک ء، جیمی ء پت ء مات بیر ان بنت ء مارا پنج چک بیت، گڑا مارا

مچآت وش نہ بیت ء جیمی ء سلاہ ء سر ء من وتارا پدا وتی ہند ء، ماں شاہی تمپ

ء، بدل کنائیناں۔ وھدے من گوں وتی زال ء چکٹاں پہ من شاہی تمپ ء وا تر

کناں تہ منا مالوم بیت کہ منی کستریں برات مرید وتی ہند ء یک بلا ہیں گنڈا یے

جوڑ بوتگ۔ گوں مائی ء رُو ء دم پھنجو تر ند بنت کہ ہما پت ء ماتی لوگ ء نندگ

سک گر ان بیت۔۔ ہیشا مادگہ لوگے باڑہ زورین و نندیں۔ چریشی ء مے ہرچ و

درنچ و دانت ء چہ منی پگار ء پورہ بوت نہ کنت۔ اے جاوراں منی دل ء یک

رندے پدا ایف اے ء پرا یوٹ امتحان دیگ ء مستریں ماسٹر بوگ ء واہگ

سر ء چست کنت، ہلے بازیں جنجالانی سوب ء اے واہگ اے رندی ہم سرجم

نہ بیت۔ پدا پہ نانا جی من کوشت کناں کہ منا بیگاہانی وھد ء مڑتوری یے

برسیت، ہلے منا مڑتوری ہم نہ رسیت۔ چدورند من ریڈی یے کرے کناں ء

آئی ء سر ء سبزی ء نیگ بہا کناں، بے مقابلہ ء ترندی ء سؤب ء ہا سیں نپ نہ
 ریت، ہمیشہ مناے کارہ ہم کو تاہ کننگ کپیت۔ پداگوں وھد ء گوزگ ء مارا پد
 ماں پداگہ دوچک بیت ء ایڈول ء مئے ہپت چک بنت ء مئے جیرہ ہنچو باز بنت ء
 ہنچو مان گیش انت کہ گیشیننگ نہ بنت ء چرے جاوراں ما ہنچو ہگیگ ہن کہ
 گڈیگ ء مارا چہ زند ء مرگ ہم شر تر مالوم بیت ء برے برے من چہ وتی
 جاوراں ہنچو شزارباں کہ چہ وتی سور ء ہم پشومانی ماراں ء برے برے منی دل ء
 یک زندیس ہمے چیر کپیت، ہمے ہم کہ چوبیت تاریخ و تابد ہر اینیت ء مئے آسر ہم
 ہما بہ بیت کہ منی پت ء مات ء گوہارانی بو تگ۔۔؟“

چہ گو سگم رو چانی ہیالانی در آھگ ء رند، من وتی چپ و چاگرد
 چاراتاں۔ دیوان جاہ ء تہنگ ہماڈول ء تہا بند اتنت۔ من انگت ء ایوک اتاں ء
 منی نک چہ تن ء ہشک تر انگ ات۔ من پادا اتکاں۔ دیوان جاہ ء تہنگ ہچ
 کتاں ء ڈن ء در اتکاں ء برانڈہ ء ایریس کلب ء گلا سے آپ وارت۔ اکتوبر ہنگیج
 بو تگ ات۔ بے اد ء گرماگ انگت نہ کنتگ ات۔ منی زال ء چک برانڈہ ء دومی
 چارک ء نشنگ اتنت ء منی سر ء نرنڈگ و سچا اتنت۔ من دیوان جاہ ء وا تر
 کت ء تہنگ تہاشپ کبل کتاں ء پداھیال ء لگنتاں کہ پیسراھرچی بو تگ،
 گو تگ، بے نول چوں بچناں؟ ء حاندان ء دراہیں جیرہاں چتور بگیشیناں؟ ہچ
 وپوشاک ء جیرہ، چہ ء بوٹ ء جیرہ، کتاب ء کاپی ء جیرہ، پیس و پنڈ ء جیرہ،

درمان و دارگہ جیزہ ء دگہ بے حساب ہمے ڈولیں جیزہ انت کہ سک ماں
گیشینگ انت ء گیشینگ لوئنت ء بے ایشانی گیشینگ ء زند ء گاڑی دیم ء یک
گامے ہم جت نہ کنت ء اگن آدگہ بجہیں جیزہ یلہ ہم دینگ بہ بنت، پدا ہم یک
ہنچیں ٹوہیں جیزہ ہے پشت کپیت کہ بے آئی ء گیشینگ ء زند ء گاڑی وتی یکیں
جاگہ ء ہم و تا داشت نہ کنت ء آنت وردن ء جیزہ! پیسراؤیک نہ یک وڑے ء ما
گزران کنگ۔ وتی پکار واد ء آہگ ء رند پھر بس نہ بوتگ۔ ہمیشا من بیگاہاں
مزوری ء کار و محنت ء بے سوبیں کوشت کنگ، بے پیسرا ما پہ وام و کرد وتی وهد
گوازینگ، بے نول من چہ وام ء ہنچو سرباراں کہ سر ء چست کت نہ کنناں۔
نزیک گور ء دراہیں۔ اکاپیں دکاندارانی واداراں ء دگہ ہچ وام دیوکیں
دکاندارے پشت نہ کپتگ، کہ چرائی ء وام بزوراں۔۔ ء چہ ہرج دکاندارے ء
وام زرنگ، آہم نول کم کم ء آہان انت ء وتی واماں چمن دپ وت لوٹان انت۔
وهدے کہ گرانی روج پہ روج وڈان انت ء ہرج ودرج ماہ پہ ماہ گیشتر یوان
انت ء زند ء جنم وڈان و مستریوان انت ء اے جنم ء آس ترند تر، ترسناک تر ء
ہترناک تریوان انت ء جان ء بجہیں اعضا ہاں یک یک ء سوچان انت۔ ساہ ء
گران انت، ارواہ ء کبز کنان انت۔

اناگما من دراہیں گینے کش ات۔ گئے ٹسگ اتاں۔ بے زوت پدا

ھیال ء لختاں، آخر چوں بچناں؟ کجام راہ ء برواں؟ ہمیں کجام راہ ہنچکپنگ؟

گھنٹت کہ ’وہدے دُراہیں پیسری راہ ہندہنت، تہ یک نہ یک نوکیں راہے المء
 پچ بیت۔۔‘ ہمن پیسری راہ و دراہیں ہند بو تگ انت۔ آخر آکجام نوکیں راہ
 انت کہ پچ بو تگ؟ یک نوکیں راہے المء پچ بو تگ۔ ہو، یک نوکیں راہے۔
 بلکہیں چہ پئے ء گیشتر نوکیں راہ پچ بو تگ۔ یک نوکیں راہے ہمیش انت کہ من
 وتی جن ء پکاں پنڈگ بہ پرماہاں ء دگہ نوکیں راہے ہمیش انت کہ من وتارا
 سکٹ بچناں۔ بے چرے راہانی روگ ء لہتیں جیرہ و گیشیت، بے دگہ لہتیں جیرہ
 ودی ہم بیت، بلکہیں دگہ گیشتر جیرہ ودی بیت ء مستریں جیرہ ہمے ودی بیت کہ
 ہما عزت کہ یڈول ء من یے رکنگ ء کوشتاہاں، گندہ تر روت۔ اگن من
 جن ء پکاں پنڈگ بہ پرماہاں، تہ جند، جن ء چک در ستانی عزت گندہ تر روت ء
 اگن من وتارا سکٹ بچناں تہ منی نام ہم پہ بدی گرگ بیت ء منی جن ء چک ہم
 گیشتر بے عزت بنت۔ گڑاچوں بچناں؟ آخر چتور بچناں؟ راست گشیت، یک
 راہے دگر ہم است ء اے راہ چہ آدگہ ہر دکیں راہاں شر تر انت۔ شر وانہ
 انت، بے چہ آدگہ راہاں شر تر انت۔ بے آیا منا اے راہ ء پکائی ء روگ
 لو بیت؟ اگن اے راہ ء مرواں، گڑادگہ چے بچناں؟ دگہ تو جیل چی انت؟؟
 دگہ شر تریں راہ کجام انت؟؟؟

ء پداٹھے منی ماذہ جہساں بو تننت۔ منی ہوش رواں بوت۔ من گنوک
 رواں بوتال ء منا ہنچیں ماں گیشنتگیں ہیال اتک کہ آوہد ء من وت ہم

زانت نہ کتاں، پھمت نہ کتاں، مانا کت نہ کتاں۔۔۔ شام، عراق، ایران، حیرہ،
کیسپین، کوہ البرز، کچھ مکران، بلوچستان، ہزاراں سالانی سرہنگی، میر جلال
خان و پسا سنگ، چاکر و اوبادگ، گوہرام و دل و ہند، سی سالی جنگ و چوپ،
سدہاں سالانی کشت و کوش، مدامی اڑ و کڈ، ناتپاکی، ناوانند ہی، واری، ازہلی،
تباہی، بربادی، پد مٹی، شد، پنڈگ، وت کشی، کوش۔۔۔ جیک لنڈن، مایا کوفسکی،
ارنٹ ٹولر، میمگوے، کاولباتا، یوکیو مشما، ایتلا جوزف، پابلو نیرودا،
اندر اگانڈھی، راجیو گاندھی، شیخ مجیب، صادق ہدایت، عبدالستار ناگی، غازی
صلاح الدین، غنی غریب، خان صابر، رزاق دیدگ، اقبال راز، مسرور امجد،
منی پت، منی مات، منی گوہار، حضرت اسماعیل، حضرت ابراہیم و سنت،
حضرت ابراہیم و رند گیری، حضرت ابراہیم و۔۔۔ رند گیری، حضرت۔۔۔
ابراہیم و۔۔۔ رند۔۔۔ گیری۔۔۔ کارچ۔۔۔ خنجر۔۔۔ وتاس۔۔۔،

و چریشی و رند، من چہ سد و سماء شتاں و پشکپتگیں روج و
بجہمیں شپ، پہ بے سدی، بے سائی و بے وتی گوازیں تاں۔۔۔ و دومی روج و
وہدے ہوش کت تہ من تھانہ و ہند اتاں و چہ پولیس والہانی تون و شگاناں پندر
بوت کہ من گوہمیں شپ و ہنچو ہوم گہگاں کہ وتی زال و پتہیں چگ، پہ بے
بزیگی وتاس جنگ و شگاناں!!

چہ لوگ ء چوں در بیاہاں ؟

زاناں چونیں مردم انت۔ سباھیگین انت کہ شنگ انت، بے انگت ء
 واتر نہ کنت۔ غٹے پھک ء پھک بے ہیال انت کہ لوگ ء مردے است۔
 ایوکیں مردے ء آہم بالگیں جنیں چٹے۔ روگ ء وهد ء گشگ اتے کہ ماچہ
 سبارگ ء ساری واتر کنیں ء آہگ ء وهد ء راہ ء ذلوری چیزاں گرین وکارین
 گوں۔ بے ہنچو مالوم بیت کہ جو سک ء مردماں گپنگ وبتنگ انت یا گڑا آہانی سر ء
 ہوش شنگ ء زان انت کہ لوگ ء نئے نیامتے پنہکپنگ، نئے نارشتے است ء
 نئے باکے۔ ء من سباھیگین مردماں کہ پہ شد و بد کہتگاں۔ آگن منی برات ء
 عقل کار نہ کنت کہ بچے ء لوگ ء ہال ء مالوم نہ انت، بے مات و لوگ ء بچہیں
 ہالاں سر پد انت۔ بے آہردک میاریگ نہ انت۔ وت و ہر سی ورگ اش
 وارنگ و سیر و سر امانت، گڑا من ئے گریب ء چہ پرواہ ء کنت۔ تری من
 ہراں۔ ء چہ آہانی آہگ ء پد، منی ہر س ہم پادکننگ بچیت۔ آگن راہ ء گاڑی
 بیے ہراب بوتگ یا کچ کور ء ہارنگ، گڑا دگہ ہرے۔۔ گڑا پکائی ء
 میاریگ۔۔۔

ساری ء موکلانی روچاں، برے برے منی دانگے دروشکے دز گوہار ء سر
 ادا کپنگ، بے مرچی کھر کھتگاں باریں چون انت کہ یئے ء سر ادا نہ کپیت۔ وھدے
 آہانی آھگ ء حج ذلورت نہ بوتگ، گڑا آمیدان میدان ء استگ انت۔ من ءے کار ء
 نیشگ ء نشگ و پوتاری اش سگ۔ پتا پت منی وھد اش زوال سگ، بے مرچی کہ
 آہانی آھگ ء ذلورت انت ء اگن آہے یتکین انت، گڑا بلکین آہانی براتے ہم ہمر اہی ء
 اتک گوں ء چیز و میزے گیت و آورت یے۔ بے اے کم بہتیں دز گوہار گئے زانت
 کہ مرچی من ایوکاں ء منا پر اہاں کار کپیت۔ ہمیشا پہ زانت۔۔۔

شو میں ٹیلپون ہم پتے بیت کہ ہراب انت۔ اگن ناں من وتی
 دز گوہارے ٹیلپون کت ء وتی مدت ء لوٹا ینت یا کم چہ کم من آئی ء گشت کہ
 وتی براتے دیم بدے، تاکہ منا چیز و میزے بگپت و بدنت کہ زرومر چیزے نہ
 چیزے گوں من است۔ بے وائے قسمت۔۔۔

نوں باند انت، من وت ہمت بجان و بازار ء برواں۔ ء چیز و میزے
 بجران و بیاران۔ بے چو چون بوت کنت؟ وھدے کہ پھر چونہ بوتگ۔ من ایوکا
 یا مردے ء ہمر اہی ء، سوزو کی ء سوار بوتگ و گرنز کالج ء وشتگاں ء پدا چہ گرنز
 کالج ء واتر ہم سگ۔ دز گوہارانی لوگاں ہم شتگاں ء دگہ ہجار وکانی لوگاں ہم،
 بے ایوکا یا مردے ء ہمر اہی ء، بازار ء نہ شتگاں ء دکان ء مارکیٹاں چیز نہ گپنگ۔
 اگن من برواں ء ہجارو کے منارہ ء بھندیت، ء برات ء مات ء ہال بدنت، گڑا
 ہمن چے پشت کپیت؟

اے تربت ہم عجیبی شہرے۔ ناواندھیں جنک ء جنیناں بل،
 نندہیں جنک ء جنین ہم، چہ لوگ ء ڈن دراتک نہ کنت ء دکان ء مارکیناں
 ت نہ کنت۔ ایو کا درآہگ و روگ و سک عیب انت۔ بلے مردے ء ہمراہی ء
 رآہگ و روگ ہم کم عیب نہ انت۔ دگہ ہند ء ڈیہاں مردم ماہ ء مرتخ ء سر
 تگ انت۔۔۔ ء آہانی جنک ء جنین ماں زند ء ہر پڑ ء گوں چک ء مردیناں
 مراہ ء ہم کوپک انت۔ بلے ما انگت ء پھنچو پد متگیں، کہ تنی و ہدی جنک ء جنینانی
 ن ء درآہگ ہم پہما چو کشمیر ء جیرہ ء انت ء اگن یئے پرواہ مکت ء ڈن ء
 ربیت، گڑا آئی ء ہیر نہ انت۔ آئی ء مہلوکات پھنچو بد وایلنگ کنت کہ پرانی ء زند
 چہ مرگ ء ہم گندہ تربت۔

پدا ہم، مرچی من سک نانلاجاں۔ زہر ء وهد انت۔ من شد ء
 چنگاں۔ نئے لوگ ء چیزے است ء نئے آہانی نام و نشانے است۔ گڑا من چوں
 بازار ء مرواں؟ ہر ڈول عیب بہ بیت کہ مناروگ لوہیت۔ چرے عذابی ء
 گڑاؤن ء درآہگ شر ترانت۔ ٹری پجارو کے بھندیت ء برات ء مات ء ہال ہم
 بدنت۔ آخر نانلاجی ہم چیزے ء نام انت۔

من زاناں کہ شد ء یک روچے من ناکام ء سحکت کناں۔ یک
 روچے ء شد ء من الم ء نہ مراں۔ ایشی ء تجربہ منار مضان ء ماہ ء بو تگ کہ من
 پداں پداسی روچ ء ہم روچک بو تگاں۔ بلے آور مضان بو تگ۔ پدا من سہور

ہم گنگ و دل و ایک مکسد و مرادے بو تگ۔ بے بے رمضان و شد و دارگ و،
 نئے مکسد و مرادے است و نئے نپ و پاند ہے۔ بلکن ہشکن تکلیپ و امید و گ
 چہ نیست۔

من چہ لوگ و و در اتکاں۔ بے نول و دیم و کجام ہم گابدیاں؟ آ کسانیں
 چک و جست کناں۔ او چک! دکان و مار کیٹ کجام ہم گانت، کہ منا و رگی چیز
 میز گرگی انت؟ تچک و دیم پہ رو در اتک و برواں؟ دمانے منی ہمر اہی و نیائے
 گوں کہ زوت تربیت؟ باز مہربانی! تو وانگائے؟ چلتمی جماعت و؟ دو از ہمی
 جماعت و؟ ڈگری کالج تربت و؟ من ہم دو از دہمی جماعت و وانگاہاں۔ گر لڑ
 کالج تربت و۔ من ترا کسان زاتنگ ات۔ بے تو مز نئے و۔ منی ہم سرو و
 ہم جماعت و۔ سائنس و وانگائے یا آرٹس و؟ سائنس و؟ پری انجینئرنگ و
 ؟ من آرٹس و وانگاہاں۔ ایل ایل بی کنگ لوٹاں۔ چیا کہ اے ہند و جنین آدمیاں
 جنینیں وکیل و سک ذلورت انت۔ پہ لوگی، حاندانی و چا گردی جیر و ہانی گیش و
 گیوار و۔ پہ وتی بھکی حکفانی گرگ و۔ پہ وتی ٹرس و در کنگ و۔ اد و جنک و جنین
 سک ٹرس انت۔ چہ ہر کس و ٹرس انت۔ چہ پت و ماتاں، چہ برات و
 گوہاراں، چہ لوگ و اجہاں، چہ ناکو و تراواں، چہ سیاد و وارٹاں، چہ چا گرد و
 اید گہ مردماں۔ بلکن ہہیکت ہمیش انت کہ اے چہ یکے دومی و ہم ٹرس
 انت۔ پرے ہبر و اے زیات میاریگ و نہ انت کہ اشانی سر و چہ ہر نیم گا وڑ

وڑیں پاہندی است انت، بے اے بے میار ہم نہ انت۔ ہا سیں سورت ء
وانند ہیں جنک ء جنین۔ اشال باند انت ہمت بکن انت ءوتی حقتانی گرگ ء جمد ء
بکن انت ء ہر کسے کہ اڑو جنجال پیدا ک کنگ بلوٹیت، آئی ء پہ دلیل و مثال گوں
وتا ہم ہیال کنگ ء کوشت ء بکن انت، بے اشانی مستریں نزوری ء نادرا ہی
مُرس انت ء من و کیل ء بستار ء اشانی مُرس ء ہم در کنگ لوٹاں۔۔

چے؟ پرے کار و مکسد ء تو گوں من کُمک کنگ لوٹے؟ تو گوں من چے کُمک
کت کئے؟ چے گشت؟ جنک ء جنینانی مُرس ء مستریں سؤب ہمیش انت کہ آہانی
سُور ء دیم ء اڑو جنجال پیدا ک مہ بیت یا گوں لوگ واجہاں سگھاں چیل ء جتائی مہ
بیت؟ تو چے گشت؟ اگن منی سُور ء دیم ء اڑو جنجال پیدا ک بہ بیت، گڑا تو گوں
من سُور کئے گوں!؟

تربت، ۵ جولائی ۱۹۹۸ء

گوزیت امر و زر گامانی

ہور ۽ ہند ات سر شپ ۽ بوت۔ دمانے ۽ و آئی ۽ نرم نرم ۽ گورت۔
 بے پد اسر یے پہ ہنچیل رگامے ۽ جت کہ سباہ ۽ پیسر بس یے نہ کت ۽ و ہدے
 بس یے کت، گڑاچپ و چاگرد ۽ جہیں ہندانی جاو ر بدل بو تک اتنت۔ ہر نیم گاہار
 ات، تباہی ات، بربادی ات، واہ وزارت ۽ مہلوکات ۽ ہزارانی حساب ۽، پہ ہار
 اماچیں ہندانی چارگ ۽ ہار اماچیں مردمانی حال شونی ۽ اُرش سنگ ات۔ اے
 مہلوکات ۽ توکا ہر تبک، کسب ۽ پکر ۽ مردم ہوار ات۔ ہار اماچیں ہند ۽ مردمانی
 بات ۽ ہریے وتی یکہ ۽ جاو رانی پداھیال ۽ ات۔ زندگ ۽ پشکپگیں ہار اماچیں
 مردم وتی یکہ ۽ جاو رانی رُو ۽ ہیال ۽ اتنت۔ بے چراہاں، لہتیں گئے گیشتر
 ہیال ۽ ات کہ آہانی توکا یک ہواکارے، یک انتزای اپرے، یک سرکاری
 نمائندگے، یک سرکار مخالفیں سیاست زانتے، یک ہار اماچیں مردے ۽ یک ہار
 اماچیں چکے ہوار اتنت۔

ہواکارھیال ء ات کہ : ' مکران ء مسیت آماچی نوکیس ہبرے نہ
 انت۔ ادا مدام وڑ وڑیں مسیت استنگ۔ برے ہور و ہار ء رنگ ء، برے بے
 ہوری ء ڈکال ء رنگ ء، برے گرہی ء بے روزگاری ء رنگ ء، برے و باء
 نادر اھیانی رنگ ء، برے وت ماں وتی جنگ و چوپانی رنگ ء، برے زالمیں سرکار ء
 زور اکیس حاکمانی زلم و زور اکیانی رنگ ء، برے دگہ ہمے ڈولیں ہزاراں چیزانی
 رنگ ء، بلے اے مسیت چہ آدگراں پھک جتا انت۔ چہ کر تانی کرناں چشمیں
 مسیت نہ یتنگ۔ اے یک بلا ہیں مسیت۔ ہور و ہاراں گیشتر ہپازتی بند، کورانی
 پہل ء شہ دگ پروشنگ انت۔ بازیں لوگ یے دور داتگ۔ بازیں کلگ یے
 نیست و ناہودنگ۔ سداں مردم یے کشتگ۔ سداں مردم یے زند ء مرگ ء
 نیام ء، ماں در چکانی سر ء لونجان کنگ۔ ہزاراں مردم یے پیگواہ کنگ کہ چرہاں
 باریں چنت مریت، چنت ماذور بیت ء چنت سلامت ء مانیت۔ باز چک یے
 چورہ کنگ۔ باز جنین یے جنوزام کنگ۔ باز مردین یے بے لوگ بانک کنگ۔ باز
 حاندان یے تباہ کنگ۔ سداں در چک یے دور داتگ۔ سداں ڈگار یے برتگ۔
 سداں کشار یے برباد کنگ۔ سداں دلوت یے کشتگ ء کڈلاں کلدار ء
 تاوان یے داتگ۔ سر زاهر ء و پونج، پولیس، مکران سکاؤٹس، ہندی انتزامیہ،
 سیاسی گل، چاگردی گل ء مہلوکات تچ و تاک کنگ انت۔ رندا بلکیں اے ہندانی
 بابت ء بچہیں ڈیہہ ء دنیا مالو مدار بہ بنت ء چیزے نہ چیزے مالی ء جان سلامتی

کمک و مدت دیگ بہ بیت۔ بے اے بلا ہیں تاوان و پورہ یوگ مشکل انت و پدا
 اے گواہی و کئے دنت کہ اے مکران و گڈسی بلا ہیں مسیت انت۔ ہنچو مالوم
 بیت کہ نون اے ہند و موسی جاوہر بدل یوگ انت، ہمیشا دسمتر و دگ
 ایڈولیس قدرتی آفت ہم اتک کنت۔ نون ہمے ہبر پاد کیت کہ اے جاوہرانی
 بابت و منی جندے چے کت کنت؟ زاہر انت کہ من بس نبشتہ کت کناں۔ ڈیہہ و
 دنیا و چرے جاوہرانی و سر پد کنگ و کوشت و کت کناں۔ بے نبشتا نکاں چنت
 مردم و انیت؟ کئے ہا سیں ارزشت دنت؟ کئے اشانی ہمگا بازیں دگوش گور
 کنت و اشانی روء جیر ہاں گیشینت؟ واجہ حد اکران و ہیر و وت بخت۔ شر تر
 ہمیش انت کہ اد و مردماں ہنچیں زانت و ہمت بدنت کہ آوتی جیر ہاں گیشتر وت
 بہ گیشتین انت۔

انتزای اپسر ہیال و ات کہ : منی بہت ہج شر نہ انت کہ منی سر مکران
 و ڈولیس پد متگیں ڈویرنے و کپت۔ نوکی ترقی رسنت، و اے منب و ماں مکران و
 اتکاں کہ ادا چشمیں بلا ہیں جیر ہے پیدا اک بوت۔ اگن من بزانتیں کہ اے چشمیں
 ہر اہن ہندے، گڑا من ادا بہ نہ یتکاں۔ اے ہند و آہگ و باریک و اے
 منب و جند نہ زرت۔ بے بس بہت و کپگی ات زانا کہ سر ادا کپت۔ نون و اے
 یک سد کی ہبرے کہ اے ہند و نوک پیدا بو تگیں جیر ہ پرے زوتاں گیشیننگ
 نہ بنت، ہمیشا من بنام و زرواہاں۔ پدا اد و مہلوکات، منا ایر جنت، منی

شکایتِ غُبرِ زُءِ دیمِ دنتِ غُزوتِ منیِ پوسٹِ پچِ گرگِ بیتِ غُ مناچدِ ابدلِ کنگِ
بیت۔ گڑاے جاوراں مناچے کنگِ لوہیت؟ منیِ ہیالِ غُ منا پرے زوتاں وتی
بدلِ نہ یوگِ غُ وسیں جمدِ کنگِ لوہیت۔ ایٹی غُ یکِ شرِیں وڑے ہمیشِ انت کہ
وہدے حاکمِ غُ مستریں اپسرِ جستِ بجنِ انت کہ تو وہدِ غُ سرِ غُ مہلوکاتِ غُ کنگِ و
مَدتِ غُ انتزامِ پرچہ نہ کنگ؟ یا انگتِ غُ چیا آہانیِ کنگِ و مَدتِ غُ شرِیں وڑے غُ
کنگانہ ئے؟ گڑا منِ بجنہیں ذمہ داریاں ایدگہ سرکاریِ اپسر، سرکاری نوکرِ غُ
مہلوکاتِ غُ جندِ غُ سرِ غُ بدیاں کہ ہر سنستیِ غُ بے پرواہیِ غُ اسلی ذمہ دارِ ہمیشِ
انت۔ منِ وتی پور ہیں کوشتِ کنگِ غُ انگتِ کنگانہاں، بے اے سَتِ غُ جاہلیں
مردمِ نئے ہا سیں ہرے غُ سرِ پدِ بنتِ غُ نئے اکاپیں عملے غُ کلِ انت۔ ہمیشا منا
حجِ میار نیست۔ منا پرے زوتاں بدلِ مکن ات، تاکہ من ہار آما چانی بر جاہیِ غُ واستا
وتی پشکپتگیں پرزاں سرجمِ کتِ بجنال۔ ہر حالِ غُ، چہ دگرِ غُ اے کاراں
شرِ ترکتِ کناں کہ ادِ جاوراں سرپد تراں۔ اگن بدلِ کنگِ لوٹے، گڑا جہلیِ اپسر
غُ کارندہاں بدلِ بجن ات کہ کارانیِ دیمِ غُ اڑ و جنجالِ پیدا کنگانہ انت۔
سرکاری نما سندگِ ہیالِ غُ ات کہ: سر زاہرِ غُ و غُ گندِ گاکیت کہ
اے ہور و ہارِ شر نہ بوتنت کہ چریشاں اے ہندِ غُ ہندِ غُ مردماں مز نیں جانیِ غُ مالی
تاوانِ رسگانہ انت، بے اگنِ ہیچتِ غُ چارے، تہ اے ہور و ہارِ ہما بد نہ انت۔ یہ
مہلوکاتِ غُ و قہرِ الہیِ انت، بے ہمارِ حمتِ الہیِ انت۔ چیا کہ چرے ہور و ہارانی

برکت ء صوبائی ء بنجاہی سرکار و الم ء مالی ء جان سلامتی کُمک و مدت دینت ء
 اے ہبر ء اُمیت ہم است انت، کہ بلکیم ڈٹی ڈیسہ ء میاں استمانی گل ہم کُمک
 و مدت بہ دینت۔ ہر ڈول بہ بیت، بلے اے ہبر پکا انت کہ لہتم کڈل کدار
 نقدی ء لہتم کڈل کدار ء سلمان و ازباب پرے ہند ء بر جاہی ء دیگ بیت۔۔
 ء اے زڑ ء چیز گیشتر مے دست ء دیگ بنت۔ چریشاں چیزے ماوت زوریں
 کہ چریشی ء مے مالی حالت شر تربیت۔ ء چیزے مہلوکات ء دئیں، کہ چریشی ء
 مے مالی حالت شر تربیت۔ ء چیزے مہلوکات ء دئیں، کہ چریشی ء آپہماوش و
 رازیک بنت، مے منت ء گرت ء دیم ء رندا، پد امارا اوٹ دینت و سوب مند
 کنت۔ ہمے ڈولیں ہبر ء سر ء اردو والا گنت، ”ایک پنتھ دو کاج۔۔“

سرکار مخلفیں سیاست زانت ہیال ء ات کہ : ’نوں قدرت ہم مے
 بن ء انت ء انوگیں صوبائی سرکار ء ہلاپ انت کہ چشمیں بلاہیں آفتے ماں
 مکران ء اچنگ ء باز شر بو تگ۔ چریشی ء ہرج تباہی یے بو گانت، بے شک
 ایسی ء ذمہ دار تچک ء تچک سرکار نہ انت، بلے اے کھرے پہ مہلوکات ء ہم ء پہ
 سرکار ء ہم۔ چیا کہ سرکار اے کھر ء تاواناں پورہ کت نہ کنت ء اگن چہ صوبائی
 سرکار، بنجاہی سرکار ء ڈٹی ڈیسہ ء میاں استمانی گلانی ہم گامالی ء جان سلامتی کُمک و
 مدت بر سیت، تہ صوبائی سرکار ء مکرانی نما سندگ آہانی بہر و بانگ ء خری ء سر ء
 کت نہ کنت۔ ہمیشا مارا پرو پچندہ، شرگداری ء ایرادگری ء باز جوان جوانیں موہ
 ر سیت۔ ماشاں بے ایمان، ڈڑ، حرام وار ء پلا مر ز ز اھر کنیں ء اشانی ہلاپ ء وڑ

وڑیں دروگ و راستیں حال ء رپورٹ ماں هو اتاک ء ماہتا کاں چاپ و شنگ
کنائیں۔ چریشی ء آسر کہ اے واجہ کار بنام و رزوا بنت ء مہلوکات چریشاں
بدگمان، دل پرورش ء نامیت بیت۔ ہمیشادیم ء گچیکاریاں اے مردم سگ نزور ء
بے سوب بنت، وهدے کہ ماباز تیار ء سوب مندیں۔ یک برے سرکار پداے
دست ء بییت، گڑانوگیں سرکار ء مردماں مانچوٹنڈر بکنیں کہ دگہ پرالے پہانی
بہہ گچیں کاریاں سوب مند مہ بنت ء سرکار مدام مے دست ء بہ بیت۔
ہاراماچیں مردھیال ء ات کہ : 'یا اللہ ! من کجام گناہ سنگ ات کہ منا
اے زنڈیں سزادینگ بوت۔ سہا ء سر ء چہ واب ء پادا اتکاں، ارز بست ء شر ء
پہ کار و پوریات ء روگاساڑی اتاں کہ اناگمادو شیگیں سور ء سوب ء کیچ کور ء ہنچیں
ہارے کت کہ مے بچہیں بازاریے سر ء زرت۔ منی ہیست و پنج مردمانی بچہیں
حاندان یے وتی ہر جان کت ء من ءے چست کت و پک مچے ء چک ء جت۔
من پہ وتی ساہ ء رکینگ ء مچ ء سر ء سر کپتاں ء رندا یک حدادو ستیں
اوژناگرے ء مناڈن ء درکت۔ منی سرین پرشتگ، سرٹپی انت ء ساہ پہ
مرگ ء روت و کبیت۔ شالہ من ممرتیناں۔ منادر آہگا پد مالوم بوت کہ منی
بچہیں حاندان تباہ بوتگ، پلے اگن منا پیر مالوم بوتیں، گڑامن الم ء و تاہار ء
دیںیں چولانی دست ء دات و پہ وشی وتی مرگ قبول کت۔ منی وپاداریں لوگ
بانک شت، دتکلیں جنیں چک شت انت، لاکھیں مردیں چک شت انت،

دوستناکیں نما سگشت انت ء بس منی سُنکگیں سر پشکپنگ۔ یا اللہ! من ء
ہم ہماہانی گور ء ببر کہ من یک روچے ہم زندگ بوگ نہ لوٹاں۔ آخر نوں
من کجام اوست ء زندگ بہاں؟ چتور زندگ بہاں؟ منی لوگ و جاگہ تباہوت
انت۔ سامان و ازباب آپ ء بُرت انت، مال و دولت مُرت و شت انت۔ سر کار
باریں کُمک و مدّت دنت کہ ناں؟ ء اگن بدنت، گڑا باریں آئی ء کاسگ چٹ
پمے ڈولیں بزگیں ہار آماچاں چیزے پشت گجنت یا ناں؟ اے تباہی ء وھد ء نوں
الکاپیں کار و پوریات ء رسگ ہم مشکل انت۔ منی سر زاناں کہ پہ پنڈگ ء
کپیت ء چہ چشم خرمی ء مرگ شر تر انت۔ منی الاج ہمیش انت کہ من چم و دو
چم بچناں و کیچ کور ء دور بچناں ء چہ زند ء گرانیں بار ء و ت ء آرات بچناں۔

ہار آماچیں چک ہیال ء ات کہ : منی پت، مات، برات ء گوہار
درست ہار ء بر تنت۔ ایو کا من پشکپتاں۔ باریں چونی ء؟ وھدے ہوش کناں،
من وتی ہار ء ہر جاں بو تگیں اسکول ء پشکپگیں چند ء، در جکاں۔ یک در دواریں
مردے ء چم ہمن کپت انت و پر، ء آئی ء ہمت کت و منار کینت۔ پدا یک
ازگاریں دکاندارے ء منا زرت ء وتی لوگ ء برت۔ مرد، زاهر وھے کنگانت،
کہ من تی مدّت ء کنگاہاں ء دسمتر ء وت ہم تی انگت گی شتر مدّت کناں ء چہ
سر کار ء ہم چیزے مالی مدّت گراں و ترا دیاں۔ بےھے زر و مالانی نام ء ہنچل
وڑے ء گپت ء چہ سر کار ء سر کاری مردماں آہانی گرگ ء بابت ء ہنچل رکتے ء

ہبرکت کہ مناشک انت کہ آمنی نامہ ء پت و ت ء ز ز و مال ء شوہاز ء انت۔ منی
 و اجہیں پت ء ارمان ات کہ من باز یواناں ء شریں روزگارے ء لائک بہاں،
 تاکہ منی زند ء باندا ت شری بہ بنت۔ پے مراد ء آئی ء مناسکول ء داخل
 کنائنت۔ چیزے جماعت وائنت۔ منی پت وچہ منی وانگ و زانگ ء سرجمی ء
 پیسرواجہ حد ء وتی مال کت۔ بے منا آئی ء ارمان نول الم ء وت پورہ کئی انت۔
 چریشی ء پیس کہ اے لالچی نیں سیٹھ ز ز و مال ء ہاتر ء چمن ردیں کارے
 بجپت، منا چرائی ء لوگ ء درآہگ لوئیت۔ اے شپ ء یک نہ یک وڑے ء،
 آئی ء دیوان جاہ ء گوازیناں ء سباہی مہلہ تچان ودگہ جاگے زواں۔ رندا بلکیم ہار
 آماچاں مالی مدت دیگ بہ بیت۔ بے من ہار آماچے ء بستار ء مالی مدت نہ زور اہ۔
 منی دست و پا د سلامت انت۔ چیشاں کارگران ء وتی جیر دھاں وت گشتیاں۔
 مردم ہمانت کہ وتی پادانی سر ء اوشتا ت بخت۔ دگر ء مت واری کم شرپی یے ء
 بنی آدم ء کم شرپ بوگ نہ لوئیت۔ من موزوری کنان ء واناں، تاکہ منا
 جوانیں روزگارے بر سیت، منی زند ء باندا ت شری بہ بنت ء منی و اجہیں پت ء
 ارمان پورہ بہ بیت!۔

شداو ء بہشت

آئی ء دیم کجام یمگاد اتگ ات ء سر یے کجانگو کپت ؟
 اے یک ہنچیل ماں گیشننگیں اسرارے ات کہ آئی ء گشینت نہ کت۔
 ایک جہاں گردے ات۔ سیل و سواد ء باز ہب ارات۔ وتی ہند ء لوگ ء
 ننگ یے وش نہ بوت ء گیشتر سپر ء توکات ء حے جہاں گردی ء برکت ء دنیا ء
 گیشتر ہند ء ڈیہہ، شر ء کلگ، کوہ ء کور ء زر ء ہور یے دیسنگ اتنت۔
 آئی ء نئے چہ وتی دیسنگیں بنی آدم ء ابید، دگہ بنی آدم ء
 شوہازات ء نئے چہ وتی دیسنگیں دنیا ء ابید، دگہ دنیا یے ء شوہازات۔ بس آئی ء
 تب ہمے پیم ات کہ یمیں جاگما جلنت نہ بوت۔ دیر ء یمیں جاگہ ء ننگ یے
 وش نہ بوت۔ روچے یک جاگے ء ات، پچے دگہ جاگے۔ ماہے یک جاگے ء
 ات، دو ماہ ء دگہ جاگے۔ آوانند ہیں مردے ات، کاری میں مردے ات۔
 پہ وتی ہرچ و درچ ء دگر ء واستیگ نہ بوت۔ وتی تو شک ء کری یے شوہازکت
 انت، گڑادیم پہ دگہ جاگے ء رہ گپت۔

آوتی ہندء لوگ ء زیات نہ جلتت۔ کیشتر چہ وتی ہندء لوگ ء
 ین ات۔ بے آئی ء عادت ات کہ سالے کم چہ کم یک رندے الماوتی ہندء
 لوگ ء اتک۔ وتی مردم یے چار اتنت۔ ہال واہوال یے کت ء پد اشپ جاہء
 روج جاہ بوت ء سپر ء نیام ء برے برے گوں وتی مردماں ٹیلپون ء سر ء گپ و
 رپ ء ہال واہوال یے ہم کت۔

آئی ء سور نہ سنگ ات ء سور ء ارادہ یے انگت ہم نیست ات۔ چیا کہ
 آئی ء ہیال ء جہاں گردے ء زال اگن آئی ء ڈول ء جہاں گردے مہ بیت گوں ء
 آئی ء ہمر اہ داری ء کت مہ کنت، گڑاسک عذاب بیت ء ایک جنین آدمے ء حقاں
 زورگ نہ لوہیت۔ پداہم، آئی ء ماں جہاں گردی ء توکا گوں باز جنین آدم ء نزکی ء
 موہر سنگ ء گوں چیزے جنین آدم ء ہر دوستی ہم بوتگ۔

سپر ء نیام ء، یک رندے، آئی ء یک انچیں ندر گے دیت کہ آ
 ندرگ آئی ء جہاں گردی ء مستریں برورد ء زند ء مستریں مڈی بوت۔ آ
 میل ء سوار ات ء چہ یک ملکے ء دیم چہ دگہ ملکے ء روگات کہ راہ ء نیم ء، مالوم
 نہ انت کجام ہند ء ڈیہہ ء نزیک گوراں، میل ء داشت ء آئی ء انتزام کاراں جار
 جت کہ میل ء توکا گونڈیں ہراہی یے پیدا ک بوتگ کہ آئی ء درکنگ ء کوشت
 کنگ بیت۔ بے اے نیام ء اگن یے چہ سیل و سواد ء نزیک ء ہشکی ء روگ
 لوہیت، تہ بو جیک ء سر ء برگ بیت۔ دگہ کس ء روگ ء واہگ درشان نہ

کت، بے آئی ء گے چت ء بو جیگ ء سوار بوت و ہشکی ء ایر کپت۔

آٹیلانی کنان ء دیم ء شت۔ کتے دیم ء روگ ء پد، گئے دگہ دنیاے ء
پترت۔ آسکین ڈولداریں دنیاے ات ء چہ دیمین دنیا ء باز جتاء و شتر ات۔
باریں آدم ء حواء دست ء شینگین جنت ات، سر تھا مس مور ء ہیالی جزیرہ ات یا
جان ملٹن ء گاریں بہشت؟ بے اے ہبر ء ہج شک نیست ات کہ ایک بے
دروریں ہندے ات۔ ہر شمگا سبزیں در چک ء دار، نیگ ء کشار، بان و باد گیر،
وش رنگیں جنین آدم، شوقیں مردیں آدم۔۔۔

اود ء بنی آدم نئے آئی ء جند ء ڈول ء ات ء نئے آئی ء دیمین ایدگہ
مردمانی ڈول ء، بلکین چہ در ستاں جتات۔ سکیں لائک، دانا، کار زانت، زور
مند، براہدار، وش رو ء وش ہبرے ات ء پھنجو مالوم بوت کہ ”راستیں بنی
آدم“ ات۔ آئی ء پے و تائیک نوکیں دنیاے ساز اتگ ات کہ بے کساس وش ات۔
اود ابنی آدم ء وش ء آرام ء ہر چیز است ات۔ ورگ، نوشگ، پوشگ، ترد
تاب، سیل و سواد، مہر و دستی ء دگہ ہمے ڈولیں چیز ء ہر وسیلہ دست کپت ء گم و
گرسٹ، سٹی و سوری، جیرہ و جنجال ء تکیپ و مسیت ء وڑیں چیز نیست ات۔

آئی ء بجہیں روچ ء سیل و سواد کت۔ بازیں جاگہ بے دیست۔ گول باز
مردم ء پورپ کت۔ وڑوڑیں ورگی ء نوشگی چیز انی تام چشت۔ بے ہج سیم
نہ بوت۔ آئی ء پھنومارات کہ اگن آجہیں پشکپتگیں عمر ء ہمد ابجواز نیست،

پداہم چد ءوشیاں سیر نہ بیت۔ ہمیشا آئی ء سوڑگ کت کہ آماں میل ء واتر کنت ء
 وتی ساماناں زوریت ء کیت ء وتی دُراہیں پشک پتگیس، عمر ء ہمد ء گوازینیت۔
 وتی سوڑگ ء رُو ء آدہ دہ ء ماں تیا ب گور ء شت ء حتم یے پہ میل ء شانک
 دانتت کہ آئی ء انتزام کارانی بنمگا اشارہ بخت ء بوجیگ ء پہ وتی رند ابلوٹائیت۔
 بے آسک لبتہ بوت۔ چیا کہ میل اودانہ ات ء دور دور ء گندگ نہ بوت۔

یک دمانے وائی ء کلا ہے مارات کہ میل ء روگ شر نہ بوت۔ زیات
 پرے و استا کہ منی سامان یے برتگ انت گوں۔

بے پدازوت ہیال یے کت کہ چوبد ہم نہ بوت۔ بلکنیں شریوت،
 سک سک شریوت۔ اگن میل مہ شتیں، گڑانا گہیں چہ منی زبان ء و شیں دنیا ء
 باہت ء ہبرے دراتک کہ چریشی ء مئے نہ و شیں دنیا ء مردماں مالوم بوت ء ماں
 و شیں دنیا ء اُرش یے کت ء آئیے ہم چو وتی دنیا ء نہ و شں کت ء منی سامان چشیں
 درگا ہی سامان نہ انت کہ پریشانی روگ ء دنیا چچی بہ بیت۔ کسانیں گندل
 بندے گوں اسپنجے، سر جا ہے ء چادرے ء ء کسانیں پیگے گوں سہ چار جوڑہ
 گد، شیونگ بکس، کتے زر ء پاسپورٹ ء ویزا ء۔۔۔ اے نوکیں دنیا ء پداروگ ء
 سورت ء چریشاں ہج ء ہا سیں ارزشت نیست کہ اودا شر تریں چیز دست
 نیست۔ چریشانی توکا ہا س تریں چیز زر ء پاسپورٹ ء ویزا انت۔ بے اے جنت
 رنگیں جاگما اے ڈولیں چیزانی چے ذلورت بیت؟

آئی عوتی دیم ترینت ء پہ ایمنی دیم پہ وشمیں دنیا ء رہ گپت۔
 شریں سستے ء ٹیلانی ء رند، آئی ء مارات کہ اے رندی گئے راہ
 در اشتر انت کہ ہر چند دیم ء روئے، وشمیں دنیا بیچ نہ بیت، وھدے کہ اولی رندا
 زوت بیچ یو تگ ات۔ پد آئی ء ہمے شک کت کہ بجنڈے آچہ راہ ء گمر یو تگ۔
 ہمیشا آئی عوتی دوئیں کشاں ء دیم ء روء چم دور ء نزیک ء شانک دانت ء پکا
 کنگ ء کوشت کت، بے آئی ء ہلکت ء آچہ راہ ء ہج گمر ہم نہ یو تگ ات۔
 آئی عوتی گام، ترند تر کت انت۔ پدا انگت ترند تر یے کت انت ء
 چریشی ء رند سک ترندیے کت انت۔ نوں آئی ء یک شے چیر کچکات۔ انا گتیں
 شے۔ کس مزانتیں شے۔ مستر یو انیں۔ بے ء انا گما آگول چیزے ء مان اثرات ء
 شکون دیم شت۔ دیم پہ ہیلے ء، چاتے ء، ژت بے ء۔ ء پدا یکدم آئی ء مارات کہ
 آئے زانا پہ بے دسی، یک ”بلیک ہول“ یے ء ایر روان انت۔

اڑکی

”زالم آباد ۽ مردماں! وتی چکاں چیر دیت کہ اڑکی پدا پیدا اک انت۔۔“
 گزیر یو ہیر ۽ ترندیں توار ۽، زالم آباد ۽ کسانیں کلگ جھینت ۽ زالم آباد ۽ بزگیں
 مردماں شاد شاد ۽ وتی چک لوگانی توکا بند کت انت ۽ گول لٹ و گول ۽ کار چ ۽
 تہنگاں لوگانی دپ ۽ اوشتات انت۔

گھگزار سکین مردم دوست ۽ ہم در دیں انسانے ات۔ آمارات ۽
 پوج ۽ ماں ایم نی ۽ نوکرات، بے امارات ۽ بچہیں بلو چانی توکا نامدارات۔ آئی ۽ باز
 بے نوکریں بلو چ ماں امارات ۽ پوج ۽ نوکر کنائینگ ات۔ باز گر۔ بیس بلو چانی مالی
 مدت سنگ ات ۽ باز بے لوگیں بلو چ وتی لوگ ۽ جاگہ داتگ ات۔ آئی ۽ جند
 بزگیں بلو چانی ٹشت ات ۽ لوگ آہانی پنلہ جاہ! پوج ۽ توکا ہم آئی ۽ کار و کرد شر۔
 اتنت۔ ہمیش آئی ۽ دیمروی کناں کت ۽ پانزدہ سال ۽ نوکری ۽ رند میجر بوت۔

امارات ۽ بلوچاں آئی ۽ شری ۽ دیروی ۽ سوب ۽ آئی ۽ سر ۽ باز بھیسہ
کت۔ ہمیشا باز ۽ وتی ہا سیں مال و چیز آئی ۽ گور ۽ امانت کت انت ۽ باز ۽ وتی
پر گرگی ز زماں بنک ۽ جم کنگ ۽ بدل ۽ ہائی ۽ گور ۽ امانت کت انت ۽ ہر
وہدے کہ ذلورت اش بوت انت، شت ۽ پہ سلامتی دست اش گیت انت ۽
آہانی اے امانتانی تو کاچ ڈولیس کمی ۽ ہراہی نہ بوت۔ سر کار چرائی ۽ شریپی ۽
شرکاری ۽ ہنجو اثر مندات کہ آئے پدماں پدا دور ندا وتی حریج ۽ سر ۽ حج ۽ دیم
دات۔ اولی حج ۽ رند آئی ۽ تو کا بدلی سدلی پیدا ک یواں بوت۔ انگت آئی ۽ سر کار ۽
بلوچانی ہذمت کت، بے ہنجو مالوم بوت، گئے نون حداء ہذمت ۽ نیمگا گیشتر
دلگوش یے گور کنگ ۽ دومی حج ۽ رند آئی ۽ تو کا دگہ نو کیس بدلی سدلی اتک۔ آئی ۽
ماں دبئی ۽ ”بلوچ جنرل اسٹور“ ۽ نام ۽ وتی ز نڈس دکانے پچ کت ۽ مال ۽ زر ۽
جم کنگ ۽ نیمگا دلگوش گور کت۔ باز مردم ۽ آئی ۽ اے کار ساڑات ۽ آلا کیں
مردے لیکت۔ بے لہتمیں مردم ۽ ڈوبہ جت کہ نون آئی ۽ سر کار ۽ بلوچانی
ہذمت یلہ داتگ ۽ مال دوستی شروع کنگ۔ چیزے مردم ۽ اے ڈوبہ ہم جت
کہ آبلوچانی امانتانی سر ۽ کار و بار کنگ انت۔ پدا ایک روچے ہنجین ہم اتک کہ آئی ۽
بلوچانی نیام ۽ امانتانی سر ۽ اڑو کڈ بنا بوت۔ لہتمیں بلوچ ۽ گلہ ہمیش ات کہ آئے
امانتاں نہ دنت ۽ لہتمیں بلوچانی گلہ ہمیش ات کہ آئی ۽ مے امانت کم کنگ انت۔
بے آئی ۽ اے بلوچانی گلہ بے بنیات گشت انت ۽ وتار اپاک و پگا ز اھر کت۔

پد پوجی اپسراں ہم پجرائی ء بے ایمنی زاهر کت ء ڈوبہ جت کہ مرچاں آچہ وتی
 پوجی پرزاں گیشتر دکانداری ء نیمگاد لگوش دیگانت ء پوجی سامان وازلباں چیر
 گوچینگانت ء وتی دکان ء برگ و بہا کزگانت۔

اے ڈوبہ ء گلہ تاچیزے سال ء ہمے ڈول ء ہلان اتنت ء کم کم ء
 گیشتر یوان اتنت ء چیزے سال ء رند پوج ء بلوچانی توکا ایک دگہ وڑیں
 مردے ء بستار ء دیم ء اتک۔ نول ایک وت غرض، مال وار ء بے ایمانیں
 مردے زانگ بوت۔ چہ پوجی حاکمانی نیمگادورندا، کنھار دیٹگ بوت کہ اگن آوتی
 اے سلیں کارو کرداں یلہ نہ دنت، گڑا آئی ء ہلاپ ء قانونی ء تادیبی کارروائی
 کنٹگ بیت۔ چرے ڈراہیں نوکیں جاوراں دل ء توکا و آپریشان ات ء چہ
 آوکیں ہتر اں آئی ء ٹر سے چیر کپتگ ات، بے زاهر ء ہنجو گمان بوت گئے زانا آئی ء
 گوش ء مورے ہم ورگانہ انت۔

ذہنی ء عملی بدلی سدلیانی ہمراہی ء آئی ء توکا جسمانی بدلی سدلی ہم باز
 پیداک بوتگ ات ء آئی ء وڑو پیم ء پوچ و پوشاک ہم بدلنگ اتنت۔ ہنر ء اسپت
 کوچک، بارگ ہنر ء برزو کشادیں مردے ات۔ بے نول آسیہ تاب، زنڈ و تیار ء
 مزن گلڈیں مردے بوتگ ات ء ہنجو مالوم بوت کہ آئی ء اے جسمانی بدلی سدلی
 انگت دیم ء روت۔ چہ حج ء پیر آئی ء ریش ء بروت ہر دک ساتگ اتنت۔

ہلے چہ حج ۽ رند، آئی ۽ پوجی پابندیانی سوب ۽ ریش و نہ داشت، ہلے پتن پتنیں
 بروت یے داشت۔ چہ حج ۽ پیسر ڈیوٹی ۽ وهد ۽ آئی ۽ پوجی وردی پرکت، ہلے
 چہ ڈیوٹی ۽ رند، بلوچی پشک ۽ شلووار پرکت ۽ سر ڈن ۽ کت۔ ہلے چہ حج ۽ رند،
 وهد ۽ آڈیوٹی ۽ نہ بوت، گڑا عربی گندورہ یے گور ۽ کت ۽ شماگ یے سر ۽
 کت۔ چہ حج ۽ پیسر آسکین و ش روئیں مردے ات۔ ہلے چہ حج ۽ رند، آئی ۽ ووش
 روئی کم تران بوت ۽ چہ دکان ۽ کنگا پد آپہ کین بد روئیں مردے بوت۔

وهد ۽ آئی ۽ پوجی حاکمانی دومی بہار ۽ رند ہم ھج گوش نہ ٹینت ۽ وتی
 کارو کرد بدل نہ کت انت، گڑا پوجی حاکم گوں آئی ۽ سک زہر بوت انت ۽ نیٹ
 آئی ۽ نسیب ۽ زنڈیں دس پشے وارت۔ آسباہ ۽ سر ۽ ”خلج ٹائم“ ۽ اے نوکیں
 ہال ۽ جہیں امارات سر ۽ زرت کہ :
 ”میجر گنزار گوں چار دگہ ہماہاں گر پتار کنگ بو تگ۔ آہانی سر ۽
 مستریں ڈوبہ ہمیش انت کہ آہاں تنی وهدی پانزدہ پوجی گاڑی دُز اتگ و بہا
 سگ۔“

چہ گر پتاری ۽ رند، تاجیزے مدت ۽، آہانی ہلاپ ۽ مُقَدَمہ ہلائینگ
 بوت ۽ چیزے مُدَت ۽ رند، گوں ”خلج ٹائم“ ۽ اے دومی ہال ۽ آئی ۽ نسیب ۽
 دگہ زنڈیں دس پشے وارت کہ :

”میجر گنزار ء آئی ء ہمر اہانی ہلاپ ء پازدہ پوجی گاژیانی دُزی
ثابت بو تگ، ہمیشا آچہ پوجی نوکریاں ڈس کنگ بو تگ انت ء زوت چہ ملک ء
در کنگ بنت۔“

میجر گنزار ء وتی زند ء مستریں دس پشت وار تگ ات۔ آئی ء پنشن
ہم نہ رسنت ء آئی ء دکان ہم لیلام کنگ بوت۔ پدا ہم سرکار ء گور ء ہنک ء
آئی ء ہرچ دگہ زڑے جم بو تگ ات، لہتن ہیر واہیں پوجی اسپرانی تچ و تاک ء
جڑ آرد اہانی برکت ء آئی ء رسنت انت ء چہ نزکیں بلو چانی ہمگا آئی ء چیزے زڑے
جاری ہم رسنت ء چہ ہیلت ء واری یے پرانی ء شش لک کلد ار پاکستانی جم
بوت۔ آئی ء اے زردست ء دیگ بوت انت ء چہ امارات ء ”اللہ ء میار“
کنگ بوت۔

بندات ء زالم آباد ء نام مرید آباد بو تگ۔ چیا کہ اے کلگ مرید تائیں
مربانیں میرے ء آباد کنگ ات۔ بے رند امرید ء پدمتگانی توکا لہتن انچیں زالم
در اتک کہ آہاں چہ وتی زلم و زور اکیاں اے کلگ ء مردم سک عذاب کت
انت۔ چر اہانی زلم و زور اکیاں باز مردم چرے کلگ ء در اتک ء دگہ کلگ ء
شراں شت ء جمے در آوک و روکاں لہتن ء روگ ء و ہد ء گشت کہ :
”ماے زالم آباد ء نشت نہ کنیں۔“ ء اے ڈول ء اے کلگ ء نام کم

کم ء چہ مرید آباد ء بدل بوت ء زالم آباد بوت۔ چیزے وھد ء رند، آزالماں مالی ء
 مستری ء جیز ہانی سر ء و ت ماں و ت ء جنگ و چوپ کت ء گار و گسار بوت انت۔
 بے کلگ ء نام پد امرید آباد نہ بوت۔ ء نول کستریں مرد ماں اے ہبر ہم نزانت
 کہ اے کلگ ء نام یک زمانگے مرید آباد بوت۔

وھدے میجر گنگزار پہ ناکا میں دے زالم آباد ء سر بوت تہ زالم آباد
 لہتیں کسانیں زمیندار، لہتیں دھکان کار ء لہتیں مالداریں بلوچانی
 کسانیں کلگے ات۔ چریشی ء ابید ادا چار کسانیں دکان، دو کسانیں ہوٹل،
 یک ڈپنری بے ء یک ٹڈل اسکولے است ات ء اد ء معتبر یک
 کسانیں، بے پاتیں ء شریپیں زمیندارے ات کہ وتی لوگ ء چکانی
 ہرچ و درج بے ہم فخری ء سر ء پورہ نہ بوت۔

میجر گنگزار ء چیزے مدت ء اے کسان ء پد منگیں کلگ ء مردم ء جاور
 چار اتنت ء فخری ء سر ء چارگ ء رند، یک روپے آئی ء ہیال کت کہ :
 'ادوتی منائیگ گران نہ انت۔'

آچہ امارات ء نوکری ء ڈس مس بوتگ ات ء آئی ء باریں پہ کجام رزوائی بس
 شش لک کدار آورت کلگ ات۔ بے آئی ء ہر جاگی پہ دروگ ہمے زاہر کت
 کہ "من ریٹار بوتگان ء مناپا نزدہ لک کدار گون"

هرچ مردے کہ آئی ءِ ہال ءِ سہی نہ ات، چرائی ءِ مز نہیں ہبراں
 آئی ءِ رعب ءِ چیر ءِ اتک ءِ آئی ءِ را وڑوڑیں شور و سلاہ اش دات۔ لہتین ءِ
 گشت: ”میاں استمانی کاروبار بکن“

لہتین ءِ گشت: ”کراچی ءِ بروءِ گد ءِ میلے پیچ بکن۔۔“

لہتین ءِ گشت: ”تربت ءِ ناءِ فیکٹری یے پیچ بکن۔۔“

لہتین ءِ گشت: ”زالم آباد ءِ آرت ءِ مشین یے بکن۔۔“

بلے آپو جی مردے ات۔ پوجی مردم دگر ءِ شور و سلاہاں ہاسیں
 ارزشت نہ دینت۔ بس گوش یے دارانت ءِ بے ہیال اش کنت ءِ ہالی وتی دل ءِ
 ہبرانی سر ءِ کار کنت۔

آئی ءِ ہم دل ءِ ہبرانی سر ءِ کار بناکت۔ چار لک کدار ءِ ڈگارے گوں
 بنگامے آپ ءِ مچاں بہا زرت، ءِ دو لک کدار ءِ دکانے کنت ءِ نام یے وتی
 مستریں مردیں چک ءِ نام ءِ سر ءِ ”میران جنزل اسٹور“ کت۔ بلے آئی ءِ نئے
 زمینداری ءِ ہاسیں تجربہ است ات ءِ نئے دکانداری ءِ ہاسیں تجربہ ءِ دگر ءِ
 شور و سلاہ ءِ گرگ آئی ءِ لغات ءِ مان نہ ات۔ ہمیشا زمینداری ءِ دکانداری
 ہر دکان آئی ءِ ہاسیں نپ و پاندہ نہ بوت۔ بلے آئی ءِ وتی جمدیلہ نہ دات انت۔
 دکان آئی ءِ گیشتر وتی مستریں مردیں چک میران ءِ دست ءِ دات کہ آگوں
 دا شعیں نوکر ءِ بہ ہلائین ایت یے ءِ وت ملک ءِ سر ءِ پھو و پک بوت کہ سباہ ءِ

مہلہ شت ء شپ ء وھدے واترے کت ء سبارگ یے ہم گیشتر ملک ء
 لوٹائنت، ہاسیں سورت ء آمین ء۔ آئی ء ملک ء سر ء دو دپے ہندائنت، آئی
 کمب ء گلاس یے ایر کنائنت ء وھدے گوازیڈنگ، شکار ء گوشت واری ء واستا
 شریں پترئی تپنچے زرت یے ء ایڈول ء آئی ء ملک زوت یک ہنچیں کسانیں دنیائی
 بہشتے جوڑیوت کہ اوواپہ ورگ ء دروچک، شاتل ء کپوت ء پتنگیں گوشت،
 گلہیں نان، پلہ ییں برٹ ء بیگم جنگلی، آپ دندان، جدگالی ء ہلیننی نا ء پوگس
 سچ ات۔ یہ ہذمت ء دھکان، شہمن ء نو کر است ات ء یہ چارگ، گپ ورپ ء
 دیوان ء پروار ء مالدارانی شریں کنگیں کاڑ ء زال کہ یہ نا ء چنگ ء لوگ ء رو آاش
 کت۔

آئی ء شکار ء بُنگیچ چہ مُرگ ء شکار ء کت۔ بے رند ایک روچے
 آئی ء مارات کہ مُرگ کم انت، تہ آئی ء ہیال کت کہ :

’اے بلوچانی پس چہ درد ء دو انت کہ رگ رگ ء مکال چران ء ترانت۔‘

ء آئی ء یک پڑاپڑیں تر و نشترے ء سرگ نشانگ کت۔ گشاد گشاد ء

ہلار کت ء دھکال یک شنبہ توارجت۔

”دھکال! ہیا اے سید ء پوست جن ء گوشت ء کباب کن کہ مرچی

مے عید انت۔۔“

چریشی ء رند آئی ء شکار ء رپک چت۔ ہر سیمی چارمی روچ ء آئی ء چہ

بلو چانی ر مگاں یک پے گچین کت ء تپنگ ء دپ ء دات ء عید ء وشتی کت۔
 اول سر ء بلو چاں وتی پسانی گاری ء سوب نزانت۔ وهدے آسر پد
 بوت انت، تہ چیزے مدت ء چہ ٹرس ء ہبر یے کت نہ کت۔ ء وهدے
 ہبر یے کت، گڑا آئی ء نیم وپا تراپ کت ء چودا گلینت انت۔ بے نوں آئی ء
 پس ء شکار عادت سنگ ات۔ ہمیشا بلو چانی روگ ء رند، آئی ء ہر سیمی چاری
 روج ء چم و دوچم کت ء چہ وتی کر ء گور ء دھکانانی پساں یے شر تر کت ء تپنگ ء
 نشانگ کت ء عید ء وشتی کت۔ لہتیں دھکان چرائی ء ٹرس ء چرا کلگ ء دھکانی ء
 دراتک ء دگہ کلگاں شت ء لہتیں ء پس ء دارگ ہم یلہ دات۔ نوں آئی ء پس ء
 شکار چنوخو عادت سنگ ات کہ نچارات یے کہ کئی پس انت ء ہر سیمی چاری
 روج ء یک نہ یک پے جت یے ء عید ء وشتی یے کت۔ چرے جگمیں پساں
 لہتیں ء واہند زمیندار اتنت کہ آہاں شت ء گوں آئی ء اڑو کڈہ کت۔ بے آئی ء کس
 مان نہ تنگ ء ہج کس بے نہ کت ء وتی اے شکل بر جاداشت۔ چریشی ء بجہتیں بازار
 ء مردماں چرائی ء ٹرسنت۔ وهدے آئی ء چارات کہ بجہتیں کلگ ء کس گوں
 آئی ء سر پہ سری کت نہ کنت تہ آئی ء کم کم ء آہانی زمین وتی کناں کت انت۔ پیسرا
 آئی ء وتی ہم ہدانی ہند کنزیناں کت ء وتی ڈگار مستر کناں کت انت ء رند باز دور
 تریں زمیندار ہم تنگ کت ء پہ گو چلی آہانی باز ڈگاری، لوگی ء دکانی زمین چچ گیت
 انت۔ اول و زمینداراں پرے ماملہ آل عدالت ء روگ ء ہمت نہ کت، بے

اگن چیزے زمیندار ء اے ہمت کت، تہ آئی ء آب و ملام ء زور ء، آدرست
پروش دات انت۔

کم کم ء بازار ء بچھیں پس آئی ء ر سنب ء ہر جاں بوتنت۔ وھدے پس
پشت نہ کپت تہ آئی ء پہ نائلاجی سکھانی سر ء گزارہ کت۔ بے سکھ ہم آسر کہ
ھلت انت۔ نوں آنا تلج بوت کہ یک رندے پد الملک ء مرگ ء شکار بخت۔
یک سہا ہے ء سر ء آوتی ملک ء دودپ ء چیر ء نشتگ ات ء تپنگ ء سپا کنگات۔
آمین ء موسم ات۔ گلے ء جنگل گوں وتی وشن زسماں مچانی سر ء بال بالک
جنگ اتنت۔ زمیں گواے شگات ء گرمی ء اثر ء کم کنگات کہ انا گماہر نجی ڈگار ء
نیم گماہر مشے بوت۔ آئی ء دلگوش کت۔ نوک ورنائیں کاڑے ء رودے گون ات ء
مچانی بن ء ڈگار ء کر و گوراں ناء چنگات۔ آپاد اتک۔ تپنگ یے دودپ ء
دارے ء درتک ء جنک ء نزیک ء شت۔ جنک ء سہر چکیں مشین پلے بلوچی
پھے گور ء ات، سہر چکیں شلوارے پاد ء ات ء سہر چکیں مٹانے سر ء ات۔ ء
سر یے جھل ات ء ناء چنگ ء ہنچود لگوش ات کہ آئی ء گند گانہ ات۔

”تراھریں ہنچم جنگی نا بدیاں ؟“ آئی ء گوں زمیں توارے ء

جست کت۔ جنک گڈات ء پہ بہہ و بھڈی سر یے جست کت ء پہ بے ارادہی
گشت یے۔

”جی۔۔۔؟ بیگم جنگلی۔۔۔ نا۔۔۔؟“

”ہو، بریں شگڑے، ترا بیگم جنگلی نادیاں۔“ آئی ء سر زاہر ء پہ

دردواری درزائینت۔

”شگڑے۔۔۔؟“ آئی ء پہ ہیرانی عدول پہکی درزائینت۔ ہیرانی عدول

پہکی ء حیرہ ء اثر چرائی ء دیم ء زاہر اتنت۔

”ہو، دور نہ انت۔ آنت۔“ آئی ء دست ء سر ء نزیکیں پئے ء نیمگا۔

اشارہ کت۔ جنک ء حج پتہ نہ دات ء پہ ہیرانی عدول پہکی آئی ء نیمگا چارات۔

”بیابیا۔۔۔“ آئی ء پہ سر آہگ ء اشارہ کت ء دیم پہ شگڑے رہ گپت۔

جنک گوں نرمیں رواجے ء آئی ء رنداوت۔ آئی ء شگڑے ء گزدپی چچ

کت ء تماپترت ء آئی ء رہ شونی ء سر ء جنک ہم تماپترت۔

”چرے بیگم جنگلی ناہاں وتی کپات ء ہم ہر کن ء آسند ء ہم مان کن ء

برگوں۔“

جنک کپات ء نا ء مان کن گالحت۔

”تئی نام کئے انت؟“

”ہیک!“

”ڈولداریں نامے“

”جی؟“

”کئی چکے؟“

”دہکاں جامی؟“

”تو سیکھیں شر رنگے؟“

”چے؟“

”گوں من سور نہ کئے گوں؟“

”جی؟“

”تو بے منیں جنکے؟“ من گوں تو سور کنگ لوٹاں، آئی ء بک ء مچ ء

گپت۔ بک ء تر سے چیر کپت۔ آ ء شاد ء شاد ء پاد اتک ء دست ء ٹپگ ء لکھت۔

بلے آئی ء مچ یلہ نہ دات ء گوں آئی ء دوستی بناکت۔ بک ء کککارکت، نہ آئی ء

دپ مہر امہر داشت ء گوں آئی ء دوستی کت۔ دم ء ہدی ء سوب ء، دمانے ء

رند، بک بے ہائیک بوت ء من ء کپت۔ آئی ء ارواہ ء بال سنگ ات۔ گگزاریک

برے و سک گمیگ بوت۔ بلے انا گہا آئی ء ہیالے اتک۔

’اشکننگا بنیادم وڑوڑیں تام چشیت، ہمیشا آئی ء گوشت چہ دنیا ء

بجہیں جاندارانی گوشت ء تامدار تر ء و شتر انت۔‘ آئی ء شاد ء شاد ء چہ لاک ء

کارچ شنت ء بک ء گردن بُرات۔ پدا آترانگ ء کپت کہ گزدپی ہند نہ انت۔ پہ

اشتاپی شت ء گزدپی یے شہند کت ء بک ء جون ء گور ء وا تر یے کت۔ جون

یے پہ کو اتسی پوست جت۔ چند چند یے کت۔ پاد ء دستانی مچ یے گڈات ء جتا

کت انت۔ دار ء پیش یے یکجا کہ کت ء آسے روک یے کت ء جون ء اید کہ
 بہر یے ہنگ انت۔ چیزے وارتے۔ چیزے ہگل جول ء کت۔ دودپ ء شت ء
 آپ یے وارت ء دودپ ء چیر ء وپت۔

چریشی ء رند آمد مردم دار جوڑ بوت۔ ہر شش ء ہپت روج ء سر ء یک
 مردے الم ء آئی ء شکار بوت۔ گیشتر نوک ورنائیں جنک ء چک آئی ء شکار
 بوتنت۔ وھدے آئی ء رازپاشک بوت ء مہلوکات ء آئی ء ہال سرکار ء دات ء
 پولیس ء لیویز آئی ء شوہاز ء تر اتنت، تہ آتیک وچہ بازار ء دراتک۔ برے کوہ ء
 پٹت، برے جنگل ء برے کور ء۔ ء ہچے یک رندے شپ ء وھدے
 کت یے ء بازار ء ایردات ء یک نہ یک مردے وتی شکار یے کت۔ وھدے
 شپ ء مہلوکات لوگانی توکا وپت ء لوگ یے تہاشپ کبل کت انت، تہ آئی ء
 روج ء ایردیگ ہناکت۔ ہنجوما لوم بوت کہ آئی ء اڑ کہ درآور تگ ات، ہمیشا
 مہلوک ء گور ء آئی ء نام اڑ کہی بوت۔ نون مہلوک و الم چرائی ء ہنجو شزار بوتگ
 اتنت کہ آئی ء گرگ ء گڈی آسر ء رسیننگ ء داستاوت ہم یک و تپاک ء تیار
 بوتگ اتنت۔

زالم آباد ء مردماں! وتی چکاں چیر دیت کہ اڑ کہی پد اپیداک انت“

گزیرو ہیر ۽ ترندیس تواری، زالم آباد ۽ کسانیں کلنگ جھسینت ۽ زالم آباد ۽ بز کیں
 مردماں شاد شاد ۽ وتی چک لوگانی تو کا بند کت انت ۽ گول لٹ و گول ۽ کارچ ۽
 تہنگاں لوگانی دپ ۽ اوشتات انت۔ آئی ۽ بازار ۽ ایر دات۔ بے وهدے لہتم
 مردم ۽ آدیت ۽ گزیر ہال دات ۽ گزیر ۽ جار جت، تہ آچہ گرگ ۽ ٹرس ۽
 تنک ۽ جنگل ۽ شت ۽ پنت۔ چیزے روچ ۽ رند پدا ایریے دات، بے پدا
 تاچینگ بوت۔ پدا، پدا پدا آئی ۽ بازاراں ایر دات، بے ہر رند ۽ تاچینگ
 بوت۔

آزمتانی شے ات۔ شپ انرنگ ات۔ مہلوک گراں واب ات۔
 انا گمانیے ۽ میجر گھزار ۽ لوگ ۽ تہنگ جت انت۔ پدا، پدا ماں پدا ۽ جت انت۔
 لوگ ۽ مردماں بُست و بوت، بے آہاں ٹرس ۽ تہنگ چچ نہ کت انت۔ بے
 وهدے تہنگانی جنگ ہند بوت، گڑ الوگ ۽ مردم ناکلان جوت انت ۽ تہنگ یے
 چچ کت انت۔ ہم یے کہ گھزار ۽ کپت انت وپر، تہ شاد شاد ۽ پدا تہنگانی ہند کنگا
 لکت انت، بے گھزار ۽ وتی زور کار مرز کت ۽ تہنگ ہند کنگا نیشٹ انت۔ ۽
 ایڈول ۽ پہ زور لوگ ۽ پترت۔ چہ چچ ۽ پوشاک ۽ وڑوپیاں چنوخمان بوت۔ گئے
 زانار سترے ات۔

”منی جند ۽ لوگ ۽ ہم منا پترگ ۽ اجازت نیست انت؟“ آزرہ

گپت۔ بے کس ءِھج پتہ نہ دات۔ مستریں مردیں چکے یے اتک ءِپہ بے تواری
دیم ءِاوشات۔

”توہم چمن ٹرس ءِے؟“ آئی ءِ ترند ترند ءِ گوں مستریں مردیں
چک ءِ گشت، بے مستریں مردیں چک ءِھج نہ گشت۔

”دل ترک مہ بت۔ من شپ ءِ ہمد اگوا زیناں ءِ سباہی مہلہ وتی
راہ ءِ رواں“ آئی ءِ درآینت، بے انگت کس ءِ پتہ نہ دات۔

”مناپہ وہگ ءِ تہتے ءِ نپادے بدیت ءِ پہ ورگ ءِ بس گلا سے آپ!“

”اگن شام نہ کنگ، گڑاڑ کنا ئینیں“

”من چہ شام نہ لوٹاں“

”درا جیں مدتے ءِ رند وتی لوگ ءِ ایگ ءِے، اگن شام نہ کنگ، و

شام بکن“

”مہرانی۔۔ من شام نہ کناں۔۔“

چکانی مات ءِ چے آپ گوں گلا سے ءِ آورت۔ آئی ءِ دوگلاس وارت۔ ءِ تہت ءِ

سر ءِ وپت۔ کستریں مردیں چک ءِ جنیں چک ہم چہ واپ ءِ آگہ یوتگ

انت ءِ آئی ءِ پہ ٹرس ولرز چارگا انت۔ وھدے آتہت ءِ سر ءِ وپت، تہ آئی ءِ

چک ءِ چکانی مات درست وپت انت۔ دمانے ءِ رند درست واپ کپت انت۔

سباہِ سرِ مہلہ میجر گھوڑا رے لوگ ء تپتے ء توار کت۔ بازیں
 ہماہگے ء اشکت ء آہال ء گرگا، آئی ء لوگ ء شت انت۔ میجر گھوڑا رے جون
 ہون و ایریچ ات ء لوگ ء دیم ء کپنگ ات۔ مستریں مردیں چک آئی ء
 نزیک ء اوشتا تگ ات ء چکانی مات برانڈہ ء نشنگ و گریو گات۔

”میجر کیا جت؟“ کماشیں ہماہگے ء چہ میجر گھوڑا رے مستریں
 مردیں چک ء جست کت۔

”آئی ء منی گوہار ء کستریں برات کسنگ انت۔ آہانی جان صخر صخر
 سنگ انت۔ چرا صخر ال جیرے ہاگ ء وار تگ ء چیزے تو شگ ء واستا چادر ء
 بستگ کہ ہمے دمان ء منان ء مات ء چہ واب ء بُست بو تگ۔“

”تہ آہمچو مردم وار ء اڑ کسی جوڑو تگ؟“

”باز اپوزی ہبرے۔۔ بے اے ہکیجے۔۔“

”بے آجنگ کیا؟“ ورنائیں ہماہگے ء جست کت۔

”وہدے منان ء مات ء بُست بوت ء مالوگ ء دو مردمانی گتی ء آئی ء
 عجیبیں سر و پرمارات انت ء آئی ء نزیک ء شتیں، تہ آئی ء شاد شاد ء چادر بڈہ ء تپنگ
 دست ء کت ء تپگ ء لگت۔ تپگ ء توکا آگوں برانڈہ ء دیم ء ہشانگ ء مینیں
 دارال مان اڑات ء کت۔ کپنگ ء وہد ء آئی ء تپنگ ء زد ء زور پر بوت ء آئی ء
 آس بُرت۔ ء ایڈول ء آئی ء جند ء تپنگ ء لہتیں تیر آئی ء سر و دیرماں لگت۔“

مستریں مردیں چُکّے پہ آجزی دَرّائینت۔
 ”عائیدول ء آوتی الی آسر ء سر بوت۔“ کماشیں ہماہگ ء ہبر سر جم کت۔
 ”إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ۔۔“ پیر مردیں ہماہگے ء گوں بُرزیں
 گالوارے ء عُشت۔

ء انا گما مستریں مردیں چُکّے دل چہ بازیں گماں ایر مُرت ء آُنشت ء
 ہینکار گالگت گوں!

تربت، ۲۲ اگست ۱۹۹۵ء

آزمائیک

نماز

بہادر نئے ملائے ات نئے مولوی یے۔ بے ہر دیوان ء دین یے
 ساڑات ء وتی دینداری یے زاہر کت۔ آروچی ہم آئی ء ہمے ڈول کت۔۔
 تاکلا کے ء دیوان ء دیم ء گتھے کہ نماز خریں چیزے ء ہرچ مردے کہ نماز نہ
 کنت، آخریں مردے بوت نہ کنت۔ ہمیشا اگن مردے وتی وشتی ء نماز نہ کنت،
 گڑا زور پر ماہگ بہ بیت۔ دین ء نماز ء خری ء سر ء کس ء اعتراض نہ کت۔ البت
 گیشتر ء گشنگ ہمیش ات کہ نماز ء زور پر ماہگ ء نپ وپا ندگ ء بدل ء تاوان
 است ء راستیں نماز ہمانت کہ مردے پہ وتی وشتی ء بخت۔ بے آوتی ہبر ء سر ء
 اوشتات ء دیوان ء مردمانی ہبر ء مننگ ء ہج سورت ء تیار نہ بوت۔
 کلا کے ء رند مگر ب ء نماز ء وھد بوت۔ بہادر وش وشن ء پاد اتک ء پہ نماز ء ڈن ء
 در اتک۔ چہ دیوان ء مردماں شہدلہ ء چتے سک اتنت۔ آئی ء دیست کہ بہادر ء
 وتار ابر انڈہ ء یک پاد گے ء پشت ء وتی منا اندیم کت۔۔ ء سر سلو مکی نشت۔
 دمانے ء رند پاد اتک، اینگر آنگر چخرات ء پداواتر یے کت۔ وھدے آنزیک ء
 اتک نہ شہدلہ ء دیست کہ آئی ء پیشانیگ ء نماز کنگ ء ہاک ء نشان پرانت۔!

برات ءِ مَجْنَات

مولوی داؤد ءِ چہ جمعہ ءِ نماز ءِ پیسر پہ جوش و جیزہ و ازکت ءِ ہمے ہبر ءِ
 سر ءِ ہا سیں زوردات کہ برات ءِ مَجْنَات۔ پرچہ کہ برات ءِ جننگ ءِ آسرنے
 دنیا ءِ شربیت ءِ نئے آخرت ءِ۔۔ چرائی ءِ واز ءِ باز مردم ءِ دل تاب گپت ءِ ارس
 رتک انت ءِ آھاں وتی دل ءِ توکا گوں واجہ حداء ءِ وادہ کت کہ آچھر وتی براتما نہ
 جن انت۔

پلے مگرب ءِ نماز ءِ رندیک نمازی یے ءِ ہال کت کہ مولوی داؤد ءِ
 آبی ءِ کستریں برات دُرّ ایک پچے ءِ سر ءِ اڑاتگ انت ءِ مولوی داؤد ءِ تیار تری ءِ
 سوب ءِ وتی کستریں برات دُرّ ءِ فخر میں ردے لٹ گپتگ۔

تربت، ۲۸، مارچ، ۱۹۸۶ء

برابری

رجب سکنیں دی مروی پسندیں مردے زانگ بوت۔ آئی ء افغان ثور
انقلاب ء سال روچی دیوان ء خیریں گشتانکے دات۔ آئی ء وتی گشتانک ء
گذر ء گشت کہ ”مادی مروی پسندیں۔ ء وتی ڈیہہ ء دراہیں مردماں برابر کننگ
لوٹیں۔ ہمیشا گوں ماکمک ومدت بکن ات۔“

دیوان ء کننگ ء رندو ہدے آچہ دیوان جاہ ء در آہگات، تہ آئی ء راہ ء
دپ ء مردے ء پشت پر ات ء اوشتانگ ات۔ رجب ء گوں دوئیں دستاں آ
ہتر دست کت ء پتہ ترندی گشت۔

”آڈالیں شیدی! تو کورے کہ مردے پیدا ک انت“ ء ندرگ ء
گندو کاں ہیال کت کہ رجب ء برابر کننگ زانا ہمیش انت۔

زند

من هیال ۽ دریاء ۽ کر ۽ اوشتاگ ۽ سیل کنکا اتاں کہ اناگما ترندیں
چولاں منی پاوچہ زمین ۽ گو تک انت۔ من اریاوت ۽ هیال ۽ دریاء توکا کپتاں ۽
دست ۽ پاو جنگ ۽ لکھاں۔ مز نیں کوشتے ۽ رند من گمٹے اوژناگ هیل کت۔
نوں من چه بنگ ۽ ورکنتاں۔ بے ڈن ۽ در آہگ ہم گوں من گران ات۔۔ ۽
حتر ہمیش ات کہ اگن من تادیراں در اتک مہ کناں، گڑا الم ۽ بنگاں۔ من چه
بنگ ۽ در آہگ ۽ کھاں چیل ۽ وتی رکینگ ۽ باز زور جت۔ بے سولی نہ بوتال۔
ھیال ۽ دریا چارات تہ دگہ دنیا یے ات ۽ هیال ۽ دریاء ۽ ڈن چارات تہ دگہ
دنیا یے ات۔ پدا من هیال ۽ دریاء ڈکی دنیا ۽ نیام ۽ وتار ایک پھلے جوڑکت۔ ۽
چریشی ۽ منارا ستیں زند نسیب بوت!

سر ہنگیں مساپر

من زاناں کہ اودا چتور سر یو تگ اتاں ء چہ کجا سر یو تگ اتاں۔ بے
 وھدے اودا سر یو تگ، ء وتی چاریں نہمگاں چم شاک داتاں ء خری ء سر ء
 چارات، تہ منی راستی دست ء کورے تھکات ء چپی دست ء ہدانی جمے
 مک ات۔ تھو کیس کور سک دورات ء پرانی جمپ سک نزیک۔ دل ء گشت کہ
 پرانی جمپ سک نزیک انت، ہمیشا پیرا ہائی ء گور ء بروان ء ہداں چاراں،
 کہ باریں چہ اہانی تل ء چے درکیئت، بے عقل ء گشت کہ پرانی جمپ ء گور ء
 روگ ء ہدانی چارگ ء پاندے نیست۔ ہمیشا تھو کیس کور ء گور ء بروان ء
 چاراں کہ اگن و شین آپے، گڑا چرائی ء مہجے بجاں۔ دل ء عقل تادیراں مڑ
 اتنت۔ برے دل ء ہبر سر بر ء یوت ء من دیم پہ پرانی جمپ ء سر گپتاں، ء
 برے عقل ء ہبر سر بر ء یوت ء من دیم پہ تھو کیس کور ء ترینت۔ نیٹ کہ
 عقل کیش یوت، ہمیشا بچہیں راہ ء گراں یوت ء ما زہاں وراں یوت۔ وھدے من
 راہ ء نیم بُرات، تہ ماں دل ء آسے روک یوت، وھدے من راہ ء دو بہر

گوازینت، تہ چہ دوئیں پتہماں دوت چست بوت ء وھدے من کور ء کر ء
 رستہاں، تہ بچہیں جان سگ ء پر بوتگ ات۔ عقل ھشک ء کلپوگ بوئگ
 ات ء دل بن ات ء پہ بے تاہیری تلوسگات۔ ہیٹھا من وتی سگ ء پر بوتگیں
 جون بد ء کت ء ماں تچو کیس کور ء تہا دودست کت، کہ بلکیں عقل ایمن بہ بیت
 ء دل سارت بہ تریت یا گڈا ھر دک گارو گمسا رہ بنت ء چہ منی سر ء بچپ انت۔
 پے تا وھدے کہ سگ ء پر بوتگیں جون ماں تچو کیس کور ء نہ بچت، نئے عقل
 ایمن بوت، نئے دل سارت تر ات ء نئے۔۔۔ ارواہ چہ عقل ء دل ء دوزہاں
 رکت۔

تربت، ۲۹، جولائی ۱۹۹۴ء

من،ھیال ء منزل

من روگا اتاں۔ تنی وھدی من وت راہ ء اتاں، بے منی ھیال
منزل ء سر یو تگ ات۔ وھدے من منزل ء سر یو تاں تہ منی ھیال ھمود ء
ات، بے منزل دیم تراشنگ ات۔ من پدارہ گپتاں ء تچگ ء لگتاں۔ من وت
منزل ء سر یو تاں، بے منی ھیال پشت ء پیش کپنگ ات۔ ء بے ھیال ء من
منزل ہجہ آور ت نہ کت۔ ہمیشا من پتر اتاں۔ ء من ء ھیال ھمبراہ یوت ء
دیم پہ منزل ء رہ گپتیں۔ بے نوں کہ من ء منی ھیال ہجی ء منزل ء سر یو تیں،
تہ نئے منزل آت، نئے من آتاں ء نئے منی ھیال آت۔ پدار ھم منی دل ایمن
وھر سند یوت کہ ”شربوت من بے منزل نہ یو تاں!“

تربت، ۲۸، مارچ ۱۹۸۶ء

انام

آئی ء برے برے وتی منا شعر و ٹھنیت۔ بے آئی ء بے سرو نہیں
 شعر ال شعر گشنگ ء آئی ء جند ء شاعر گشنگ راست نہ بیت۔ ہمے سوب
 ات کہ ہج اکا پس لبر انکی تاک ء آئی ء شعر چاپ و شنگ نہ کت انت۔
 وهدے آئی ء وتی شعر انی کتاب چاپ و شنگ کت، گڑ آکس ء بہا ہم
 نہ زرت۔ ہمیشا آئی ء پہ نانلاجی کتاب میت ء بہر وبانگ کت۔
 بے وهدے اکادمی ادبیات پاکستان ء وتی انامی جارجت، گڑ مالوم بوت
 کہ آئی ء شعر انی کتاب چہ سال ء شر تریں کتاباں یجے زانگ بو تگ ء آنام ء و استا
 گچین کننگ بو تگ۔

تربت، ۱۳ ستمبر ۱۹۸۸ء

مز نہیں شاعر

شعری دیوان یو گات۔ ہال چہ شاعر ء شعر گوشداروک ء دپ ء در
 استگ ات۔ جار چین ء توار ء سر ء شاعر بارگ بارگ ء آہگ ء وتی گال ء لہماں
 پیش کنگا اتنت ء شعر گوشداروک آہانی بابت ء وتی چیز گاں در شان کنگا اتنت۔
 ہمے نیام ء جار چین ء قہر قہرانی نامیں شاعرے توار کت کہ آئی ء پہ
 جوش و چیزہ بازیں شعرے جت ء دراہیں ہال گرم دات۔ گوشداروک ہم
 سک اثر مند یو تننت ء ہوا تا کی عکس کشاں ہم پرانی ء عکسانی گنگ ء یچے دومی وار
 نہ دات۔

دومی روج ء ہوا تا کاں شعری دیوان ء احوال چاپ و شنگ گنگ
 اتنت۔ ہوا تا کاں آدگہ شاعرانی بابت ء ہا سیں چیزے نہ داتگ ات۔ بے
 قہر قہرانی گوں پوراں ہمر گنگ ات۔ آئی ء عکس ء سنپت و سناچہ کچ ء وزیات
 داتگ اتنت۔ ء آمز نہیں شاعرے لیکنگ ات۔ وھدے کہ ہیکت ایش ات
 کہ نئے آئی ء شعراں وزن ء متبے است ات ء نئے شعری دیوان ء پیسر شاعر ء
 ہستار ء آئی ء نام کسے ء اشکگ ات۔

دل پہکیں شو زکار

”توپان“ آھند ء شرتريں لبرانگی ماھتاک زانگ بوت۔ چو نائی ء آیک
 دیر یگیں لبرانگی ماھتا کے ات۔ بے وتی واھند ء مالی نزوری ء شو زکارانی در آھگ ء
 سوب ء پیسرا دور ند ء بند یو تگ ات ء اے سی رندا ت کہ پدا درکنگ یو تگ
 ات۔

”توپان“ ء نوکیں شو زکار ء ”توپان“ ء شو زکاری ء برکت ء کمنگ
 مدت ء توکا امچک نام در آور تگ ات کہ ابید چہ نامداریں شو زکارے ء، آ
 نامداریں شاعر، شہ نویس، آزمانک نویس، نگدکار ء زانکارے ہم زانگ بوت۔
 پدا ہم آئی ء شو زکاری ء دور ء تنی وھدی ”توپان“ ء توکا بس نوک باھندیں
 شاعر ء لبر انتانی شعر ء نبشتانک چاپ و شنگ یو گانتنت۔

پدا ”توپان“ ء یک تا کے ء توک ء ”شاعری نمبر“ ء جار جنگ بوت۔
 اے ہاسیں تاک ء و استا شو زکار ء سک باز شعر ء نبشتانک رسنت ء لہتیں ہنچیں
 شاعر ء لبر انتانی شعر ء نبشتانک ہم رسنت گوں کہ آھانی شعر ء نبشتانک آئی ء
 شو زکاری ء دور ء تنی وھدی ”توپان“ ء توک ء چاپ و شنگ نہ یو تگ انتنت۔

شونکار ء ”توپان“ ء ہا سیں تاک ء داستا گپڈے شعر ء نبشتا تک گچین
کت۔ لہتیں پہ دیم ء ردی تاک ء ہم ایر کت ء چیزے پہک رد لیک ات ء
ہر اہیں کا گدانی توک ء دور دات۔ بے دل پیکیں شونکار ء اے ہبر نہ زانت کہ
آئی ء اے رد لیکتتگیں شعر ء نبشتا تک مر چیگیں دور ء اولی سرپ ء شاعر ء
لبر انتانی شعر ء نبشتا تک اتنت۔

ترت، ۱۳ ستمبر ۱۹۸۸ء

گناہ

شش، دراج ریشء چار شانگیں مردء یک ایویں لاگریں مردے
آنکر کت۔ چه ششیں مرداں یئےء، ایویں مردء سرء پرائیء کٹکاوتاس تال
کت۔ انا گما یک ره گوزے توکا کپت :

”ایشیء شما پر چه کٹمت؟ زانا اے انسانے نہ انت؟“

”ہے۔۔“

”شمئے وتی ہندء مردم نہ انت؟“

”ہے“

”شمئے ڈولیں بلوچے نہ انت؟“

”ہے“

”گرا آخر ایشیء گناہ چی انت؟“

”ایشیء گناہ ہمیں انت کہ اے ڈگری یےء کوہ مرادء حجء

روگانے۔۔“

رَدی

یک بلوچ سردارے وتی صوبہ ء سر وزیر گچین بوگ ء پد ، اولی اولسی دیوان ء دیم ء گشتانک دینکات۔

”دنیا ء بجہیں قوماں دیمروی کنگ ء باز قوم چہ ماہ ء مرتخ ء ہم گوستگ۔ بے مے بلوچ تنی وهدی وت ماں وتا پاک ہم نہ بنت ، کہ ہا سیں جیڑ ہے بہ گش انت۔۔“ پد آئی ء وتی توار بستر کت ء جست ء وڑ ء گشت :

”آخر بلوچ پرچہ پاک نہ بنت؟“

چہ دیمی سرپ ء یئے ء پتہ دات :

”واجہ ! بلوچ رد کن انت۔۔“

چہ دومی سرپ ء یئے ء پتہ دات :

”واجہ ! بلوچ سک رد کنت۔“

ء چہ دیوان ء توک ء یئے ء ٹرند ٹرند ء پتہ دات :

”واجہ ! اگن بلوچ اے ردی ء مکن انت ، گڑا سرداری نزام چتور بر جا

بیت ء شمنے ڈولیس مردم چوں سردار ء سر وزیر بنت!“

جہد

”منی پت! من دبئی ء روگا ہاں۔ شمنے ہرج و درج ء شوہاز ء و استا۔
ہر چیزے کہ تراذ لورت بہ بیت یا تئی دل بلوئیت، چمن بلوٹ، من پتو دیم
دیاں۔ بے وانگ ء و استاسک جہد بکن۔ تاکہ تو یوان ء پتہ و تاشر بئے۔“

سکید اد ء چہ دبئی ء روگ ء پیسر، وتی نوک ورنائیں مردیں چک
اکبر نصیحت کت ء اکبر ء آئی ء نصیحت ء سر ء عمل کنگ ء وادہ کت۔
”شران لب! من تئی نصیحت ء سر ء عمل کناں“

سکید اد ء دبئی ء رہ گرگ ء وهد ء ہم اکبر ء چرائی ء بازیں چیزے
ء گلہ و حال کت ء رندا پتہ کاگد و کراچ ہم آئی ء بازیں پرمانشے کت۔ ہرچی کہ
آئی ء لوئیت، آئی ء پت سکید اد ء پرائی ء دیم دات ء آئی ء ہر تما پورہ کت۔ بے
ہر وهد ء آئی ء مسترین نصیحت ہمیش ات کہ وانگ ء و استا جہد بکن۔

چار سال ء رند وهدے سکید اد گوں بارو بن باراں گل و شادان ء
لوگ ء اتک ء لوگ ء پسیل ء درواز گے جت، تہ پسیل ء درواز گ ہیر وئ ء
نشہ کی نادرا ہے ء پچ کت۔۔
ء آ۔۔ اکبر ات۔

رھاری

اشکننگا توچہ تربت ء چار جنوری نوزدہ سد ء ہشتادو یک عیسوی ء
 رہ گپنگ ء۔ ماچماروچ ء ماں تمپ ء تئی رھاریں۔ تربت تا تمپ بس چل و
 ہشت میل ء راہ انت۔ پک اپ دو کلاک ء توک ء پہ وشی ریت۔ بس سہ
 کلاک ء توک ء پہ آسانی سر بیت۔ حر ء اشتر ہم چہ ہپت ء ہشت کلاک ء گیشتر
 نہ جنت۔ مالوم نہ انت تو کجام اولاک ء سوار ء کہ ہرودہ سال، شش ماہ ء سہ
 روچ انت، انگت نہ رس ء۔

تئی کلاتک ء رسنگ ء ہال ما اشکنگ۔ تئی ناصر آباد ء رسگ ء
 دروگ و راستیں ہالے ہم ما اشکننگائیں۔ بے چدودیم تئی رسگ ء ہچ ہال
 نیست۔

او تربت ریڈوا شیشن ء توار! تو تمپ ء کدی رسے، کہ ماترا بھشکنیں؟

تمپ، ۶ جولائی ۱۹۹۹ء

دوازده سال ء رند

اولی رندا که من آدیست ته مناسک دوست بوت۔ پرچه که آسک
ڈولدار ات۔ چرائی ء رند من آئی ء گندگ ء بازواہگ دار بوتال۔ بے وتی
نانلا جیانی سوب ء من تاد دوازده سال ء آپدانہ دیست۔
دوازده سال ء رند وهدے منی دیر یگیس واہگ پورہ بوت ء من
”کراچی“ پدا دیست گڑا من سک گل بوتال۔

تریت، ۱۶، جون ۱۹۹۵ء

وِپاداریں ہمراہ

آمنی کو ہنن و پاداریں ہمراہ ہے ات۔ آئی و منا پھر دگانہ داتگ ات و
منی ہر چکاس و سولی بو تگ ات۔ بے زناہل چونی و یک روچے انا گما آچہ من جتا
بوت۔ من چرائی و جتائی و سک ہیران و پریشان بوتال و پہ بے تاہیری آئی و
شوہاز و لگنتاں۔ ہر جاہ و ہر کجا کہ منا آئی و بوگ و اُمیت است ات، من آچار
ات، بے نہ دیست، گڈیگ و من چرائی و گندگ و پھک نا اُمیت بوتال و پہ
نانلا جی دگرے و بند و بست کنگ و سوژگ کت۔ من پیتی و دپ چچ کت کہ زر
زوران و بازار و رواں۔ انا گما پیتی و راستی کٹڈ و چہ کتابے و چیر و منی دو ستیگیں
”قلم“ زاہر بوت۔

توپان ءِ وزیر

گو سگمیں روچاں توپانی ہورے ءِ گورتگ ات۔ بچھمیں ہند ہاراں
مکتگ ات۔ سدہاں بان و باد گیر ءِ پھیل کپنگ ات۔ ہزاراں سامان و ازباب آپ ءِ
برتگ ات ءِ نکاں مردم بے لوگ و جاگہ ءِ وار و عذاب بو تگ ات۔

واجہمیں وزیرے گوں وتی لہتیں نزکیں کارندہاں توپان آماچیں ہند ءِ
دورہ ءِ مہلوکات ءِ ہال پرسی ءِ دراتگ۔ ہر شہمگاچکاں گزے و گراش ءِ مزیناں
پریات و زاری ات ءِ ”مدت مدت“ ءِ لوٹ بو گات۔

وزیر ءِ یک کارندہے ءِ پھ اپسوزی وتی سرچنڈینت و دڑا کینت :
”ہند ءِ باز تباہی و بربادی بو تگ۔ مردم سک بڑگی انت۔ باریں اشانی

آسرچے بیت۔“

دگہ کارندہے ءِ پھ درد و سوزمانے گشت :

”سک ہر اب بو تگ۔۔ باز تاوان بو تگ۔“

وزیر ءِ گوں وتی کارندہاں، نزیک یوان ءِ، پھ الوت دڑا کینت :

”چرے توپان ءِ مارا پانڈہ رسیت“

دوئیں کارندہاں پَجّی ءِ پھیرانی جست کت :
 ”چونیا؟“

وزیر ءِ ءوش و شے تہہ دات :

”ہمے توپان ءِ نامہ ءِ چہ سرکار ءِ ہشت ءِ دہ لک کلدار گریں۔ دوسہ
 لک مہلوکات ءِ سر ءِ بہر و بانگ کنیں ءِ اید گراں و ت چر اگرا کنیں ءِ وریں۔“^۳
 کتے مہتل بوت، پچندات یے ءِ پداوتی ہبر یے سر جم کت : ”چریشی ءِ مہلوکات
 ہم چہ ماوش بیت، مے مُر تگیں سیاست ہم چیزے مدت ءِ داستا پدازندگ
 بیت ءِ لہتیں روج ءِ عیاشی ءِ ہرج ہم پہ در بیت۔“

تربت، ۲۲ نومبر ۱۹۹۷ء

(اکتوبر ۱۹۹۷ء توپانی ہور و ہارانی پدندارگ ءِ)

نوکیں مہر

پیسرا گوں آئی ء ہجارو کی بوت، پدادوستی، ء چریشی ء رند مہر!
 ”من گوں تو سُر کنگ لوٹاں۔“ عاشق تمہیں ورناء پہ واہگے

دراہینت۔

”من گوں تو سُر کناں گوں، بے یک شرتے ء۔“ شرر نگلیں
 جنک ء پہ گلے گشت۔

”تئی شرت چی انت؟“ ورناء پہ ہیرانی جست کت۔

”بس یک راستیں شپے ء گوں من پہ دل وستک مہر بجن، تاکہ من
 جزم بہاں کہ تو مناد گانہ دیئے۔۔“ جنک ء پہ وش روئی پتہ دات۔

وہدے ورناء گوں جنک ء شپے گوازینت ء سبہا ء سر ء وتی شمگا
 دلگوش گور کت، تہ وتار ایک سالی نادر ہے مارات یے۔ پریشی ء آسک دل
 تہر کہ بوت ء پہ اشتاپی ہپتال ء شت۔ وہدے ڈاکٹر اں شری ء سر ء چارات،
 تہ آئی ء ایڈزیو تگ ات۔

نو کیس پلپے

امین ۽ کچلیں دانک ۽ آسک بھیگ کت بلے آئی ۽ برداشت کت۔ چیا
 کہ آدانک ۽ سکین آئی ۽ وت دانگ ات۔ دمانے ۽ رند آپاد اتک ۽ دل ۽ حیر دال
 بوت ۽ لوگ ۽ رہ گیت۔

’منی اے پلپے باریں پہ منی جنده ۽ هاندان ۽ چه کچ ۽ نپ ۽ چه کچ ۽

تاوان انت؟‘

امین ۽ صالح کسانى ۽ سنگت اتنت۔ یکنیں کلگ ۽ مندوک اتنت ۽ چه
 قاعدہ ۽ بجر تامدل ۽ هم سبق بوتگ اتنت۔ بلے مدل ۽ پاس کنگ ۽ رند چه یئے
 دومى ۽ جتا بوتگ اتنت ۽ مدل ۽ پاس کنگ ۽ رند چه یئے دومى ۽ جتا بوتگ اتنت۔
 ۽ مرچی نوزده سال ۽ رند وتی کلگ ۽ یک کسانیں هوٹلے ۽ پدادوچار کپتگ
 اتنت۔ امین ۽ چه مدل ۽ رند ونت نہ سنگ ات۔ وهدے کہ صالح ۽
 بی اے پاس کنگ ات۔ وتی تحصیل ۽ تحصیلدار بوتگ ات ۽ الکاپیں جاگے ۽ سور
 سنگ ات۔

”ہال کن باریں۔۔“ صالح ء امین ء لاگریں دیم ء کوھنیں گدانی
 شینگ ء چم شانک دات انت ء جست کت :

”من کراچی ء شتال کہ اودا بازواناں۔ مزنیں نوکری یے گراں ء
 شریں جاگے ء سؤر کنناں۔ بلے منی چرے مرادال ہج پورہ نہ بوت۔“ امین ء پہ
 اپوزی پسہ دات۔

”گڑا بزاں تئی زند شرنہ بوت۔۔“ صالح ء پہ دردواری گشت :
 ”توہال کن باریں۔۔“ امین ء چہ صالح ء پٹ وپول ء وڑ ء جست کت۔
 ”چہ تئی جتائی ء پد من پہ وتی زند ء یک نوکیں پلسہ یے ٹہینت۔“
 صالح ء پہ پسرے دڑا ینت۔

”تئی پلسہ چی ات؟“ امین ء پہ ہیرانی جست کت۔
 ”وتی بار ء دگر ء سر ء بدیے“
 ”چے متلب؟“

”متلب ایش کہ وتی ہج کار ء وت مکن ، بلکیں وتی ہر کار ء چہ دگر ء
 جگر۔۔ گڑا تو دی مروی کت کئے۔ اگن ناں تو ہج دی مروی کت نہ کئے۔۔“
 ”گڑا وتی اے پلسہ ء سر ء تو وت چہ کچ ء عمل سنگ؟“ امین ء پہ ہب
 جست کت۔

”پورہی ء عمل سنگ۔۔“ صالح ء سر بزکت ء پسہ دات۔

”مثالِ ہبرء؟“ امین ء مثال لوٹنت۔

”اے ردءِ بازیں مثالے دات کناں۔ چو کہ من وتی میٹرک ء

چکاس ء باروتی ناکوز تک زاہد ء سرء دات“

”چتور؟“

”ایڈول کہ منی چکاس منی بدل ء ہمائی ء دات۔“

”شکر۔۔“

”وتی ایف اے ء چکاس ء باروتی تروز تک رفیق ء سرء دات۔“

”جوان“

”وتی بی اے ء چکاس ء باروتی دوست عالم ء سرء دات۔“

”باز جوان“

”وتی نو کری ء بار معتبر ولی محمد ء سرء دات“

”چتور؟“

”ایڈول کہ چہمائی ء جہد ء سپارشاں منانو کری رسنت“

"good"

”وتی سُر ء بار ناکو امیر بخش ء سرء دات۔“

”چتور؟“

”ایڈول کہ منی سُر ء دُر ہیں ہرچ و درچ ہمائی ء کشتنت انت“

"very good"

”منادو چک است۔ یک پیچے ءیک جنکے۔ اے ہر دکانی وانگ ءبار من

وتی یک سیادے ء سر ء داتنگال کہ نام یے ناصر انت۔“

”چتور؟“

”ایڈول کہ اے دوئیں چک من شر ء ہمائی ء لوگ ء نادیتنگال۔

لاپ ء وانگ ء در ہیں ہرچ و در چاں ہما کشتگان انت۔۔“

"Excellent"

انا گمانوک ورنائیں پیچے اتک ء شاد شاد ء گوں صالح ء ذرا نیتے۔

”لبا! لہتیں مہمان اتنگ۔۔ مات گشتیت، ہزار کلد ار بدئے کہ پے

گرین ء شمس۔۔“

”تو چو بکن۔۔“ صالح ء سر و سوج ء ڈول ء ذرا نیت ”ہو نل والا ء

گور ء برو ء منی نام ء بگر، ترا ہزار کلد اردنت۔۔“

چک ء ٹگلنگ ء رند صالح ء دلگوش پدا امین ء شمسگ ء گور کت، ء

پہ پہرے چرائی ء جست کت۔

”تئی ہیال ء منی زند چون انت؟“

”وتی زند ء بات ء و تووت شر تر زانئے۔۔“

”ہے چے؟“

”بلے حج“ امین ء گمٹے هیال کت ء گشت۔

”هبر ء دل ء مدار۔ من تئی دوستے آل۔“

”بجندے نہ ووش بئے“

”گڑ ایزال دوستی ء چے کت؟“

”تو بلا هیس تحصیلدارے ء۔“ حبر تب ء مکپیت ء منی جند ء

جیل بجئے، گڑا ترا کئے داریت؟

”من پتو تحصیلدارے نماں۔۔۔ وتی دل ء هبر ء بے ترس ء بکن

۔۔۔۔“

”من همے هیالاتاں، کہ تو وتی ایدگہ بجہیں کارانی بار دگرانی سرا

داتگ انت۔۔۔ بلے باریں وتی دوئیں چکانی پیدائش ء بار کئی سر ء داتگ؟“

تربت، ۸ جولائی ۱۹۹۳ء

دگہ ڈول

دُرناز شَرّیں زالے ات۔ آئی ءِ توک ءِ بازیں شَرّی یے است ات۔
 آرنگ و دانگ ءِ قد و بالاد ءِ شَرّات۔ ہیل و عادت، مردم دوستی ءِ مالی کُٹک و
 مدت ءِ شَرّات ءِ دگہ ہمہ باریں چھچک شَرّی آئی ءِ توک ءِ است ات۔ بے آئی ءِ
 یک صخیں عیے مان ات کہ آئی ءِ سیاد ءِ وارث ءِ دزگوہاراں دوست نہ بوت ءِ
 پرے عیب ءِ مدام آئیے ڈوبارت ءِ میاریگ کت۔ آئی ءِ عیب ہمیش ات کہ آ
 سکیں جان دُڑے ات ءِ کار ءِ باریگ ءِ ایمانے شت۔ جے جان دزی ءِ سوب ءِ
 مدام گور ءِ گد ءِ جان یے چل اتنت۔ لوگ یے چہ ہاک و بوج ءِ پُرات ءِ لوگ ءِ
 سامان و ازباب یے شنگ و شانگ اتنت۔

دُرناز ءِ سُر سہ سال ءِ پیر گوں شلبان نامیں ورنایے ءِ بوتگ ات۔
 آچہ سُر ءِ دو ماہ رند ”گتر“ ءِ شنگ ات ءِ انگت نہ یتگ ات۔ لہتیں سیاد ءِ وارث ءِ
 دزگوہارانی ہیل ہمیش ات کہ شلبان پھونبیت پے عیب ءِ سوب ءِ گوں آئی ءِ
 ازیت آوں ءِ آسر کہ سہنان یے ہمہ دنت۔

سہ سال ۽ رندیک سبہ ہے ۽ کہ آئی ۽ لہتیں سیاد ۽ وارث ۽ دز گوہاریں
 جنین آئی ۽ لوگ ۽ شت انت تہ آسک ہیران بوتنت۔ پرچہ کہ آسباہ ۽ سر ۽
 دُرنازدگہ ڈول ات۔ آئی ۽ گل و ژلانگو کیس دوچی میں پشکے گور ۽ ات۔ کسانیں
 پلویے ۽ لرز کے پوز ۽ ات۔ دو جتک دُرے گوش ۽ ات۔ چکنی چہ یے پاد ۽
 ات۔ و شبوئیں عطرے جتگ ات یے۔ لوگ یے سمبہیتنگ ات ۽ کار ۽ چو
 اشکر ۽ رچگات۔

”جتک! مرچی باریں تو دگہ ڈول ۽؟“ شرپ نازنا میں

دز گوہارے ۽ پہ مسکرا ۽ حیرانی جست کت۔

”چتوردگہ ڈولاں؟“ درناز ۽ پہ وش روئی جست ۽ ڈول ۽ پتہ دات۔

”توت پچار۔۔ تو پھر نئے وت چو سمبہیتنگ ۽۔ نئے لوگ چو

سمبہیتنگ ۽ نئے ایڈول کارکنگ کہ مرچی کنگائے۔“ ملک حاتون نا میں
 دز گوہارے ۽ دُرناز اینت۔

”مرچی منی لوگ واجہ ہمد ۽ انت کہ دوشی استنگ، گڑامن چوں دگہ

ڈول نہ باں۔“ دُرناز ۽ پہ گلے گشت۔

۽ تا آئی ۽ لوگ واجہ پداکتر ۽ نہ شت، ایڈول ۽ دگہ ڈول ات۔!

زندء مرگ

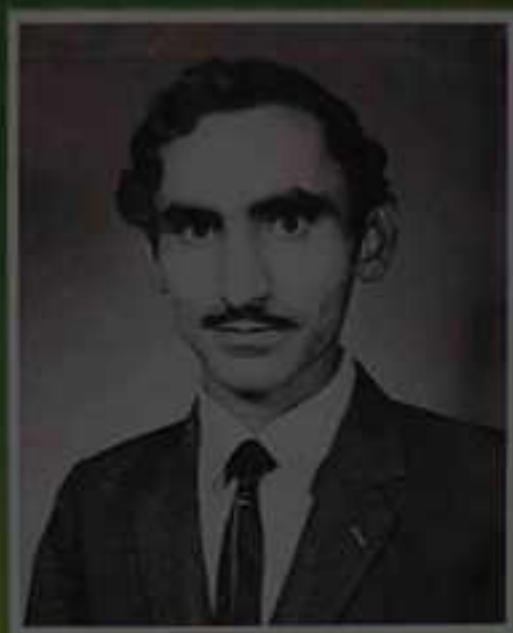
من روج رحمان و تارا پہ گلے آئی ء سر ء قرباں کت۔ بے شب ء پر
 گو زگار ندو ہدے دومی سباہ ء سر ء بُست کت، گڑاچہ پیسری جاو ر ء ہم زندگ
 ترا تاں۔ پدا من مارات کہ آپہ منی قربانی ء ووش نہ انت، گڑا من چہ گم ء الا ووش
 ء ساہ دات۔

تربت، ۱۶ اپریل، ۱۹۹۶ء

دل ء ارواہ

یک روچے منی دل ء ارواہ ء تو ار منی گوشاں کپت انت۔ دل ء عُشقت
 مگہ ”من اَنوں پیدا اک یو تگاں ء اَنوں مراں۔۔“
 ارواہ ء عُشقت کہ ”من چہ ازل ء استاں ء تالبد است باں“ ء من ہنجو مارات گئے
 زانا دل ء ارواہ ہر دک گنوک انت ء من ہکیکت ء نئے پیدا اک یو تگاں، نئے
 زندگاں ء نئے مراں۔

تربت، ۷ اپریل ۱۹۹۶ء

غمنی پرواز 15 اگست 1945ء نذر آباد (ضلع کچی) ء ووی بوت۔

اسے وحدان پولی ٹیکل سائنس ء استاد انت۔

پروفیسر پرواز لہذا انکی شرگداری سائنکل، مہر پہ بھاگیت نہ بیت، موسم

انت ودارانی کتاب چھاپ وشنک بوتگ انت۔

ولجہ غمنی پرواز بلوچ ادیبانی تہا نامی کیں شاعر و آزما تک کارے

زاتگ بیت۔